

se čimprej tudi uresniči.

V. kongres ZK Slovenije

Čas zahteva nove oblike dela

Delo komisije za razvoj, notranje odnose, organiziranost in delovanje komunistov

LJUBLJANA, 19. marca — Komisija za razvoj, notranje odnose, organiziranost in delovanje komunistov je danes popoldne končala delo, potem ko je povedala svoje mnenje 36 delegatov, trije pa so oddali napisano razpravo.

Včerajšnja in današnja razprava je pokazala veliko pripravljenost komunistov pri iskanju načinov in možnosti za čim hitrejšo in popolno realizacijo politike ZK v družbeno-političnih razmerah v Sloveniji. Ob navajanju mnogih pozitivnih izkušenj in konkretnih rezultatov pa so delegati tudi odkrito in kritično ocenili vse tiste negativne pojave, ki zavirajo nadaljnji razvoj.

Cep ravno med razpravo obravnavali številna vprašanja, ki kakorkoli zadevajo vlogo ZK, notranje odnose, njeno rast, organiziranost in metode delovanja, so mnogi kot bistveno poudarjali naslednje: organiziranost ZK v občini, notranji odnosi, demokratični centralizem, moralne vrednote komunistov, javnost dela, oblika, organiziranje in delovanje komunistov v podjetjih.

Način obravnavanja teh in drugih pomembnih vprašanj kaže, da je uresničitev novega statuta na dobri poti. Razprava je pokazala, da so razmere v občinah, v delovnih organizacijah in drugih družbeno-političnih ter delovnih skupnostih zelo različne, marsikje tudi težke in zapletene. Pokazala pa je tudi veliko pripravljenost in sposobnost komunistov za opravljanje nalog in odpravljanje problemov.

Ko so delegati obravnavali notranje odnose v zvezi, so poudarili potrebo po mnogo hitrejšem in odločnejšem ustvarjanju takih odnosov, ki bodo ustrezali vlogi ZK v sedanjih pogojih. Ob tem gre za dve bistveni vprašanji: za notranje življenje in za način formiranja politike ZK ter za izvajanje te politike v družbeni praksi. Oboje je treba življenjsko povezovati, sicer obstaja nevarnost, da bi ločeno od družbenih dogajanj oblikovali notranje odnose v ZK. Zato mora imeti član Zveze takšen položaj v organizaciji, ki mu bo omogočal vsestranski politično aktivnost tako v organizaciji kot tudi v družbi. Možnost za aktivno in neposredno vplivanje na oblikova-

vsem posledica ozkega razumevanja zapletenih in različnih družbenih procesov.

V današnji razpravi so sodelovali: Ferdo Bem, Peter Petkovšek, Franc Gačnik, Jože Dmrovec, Miro Zakrjak, Jože Florjancić, Mihaela Golmajer, Mirko Dobrešek, Anton Skubic, Alojz Otničar, Milica Malešič, Vida Tomšič, Boris Butina, Edvard Centrih, Janko Rebrnik, Bojan Zavašnik, Jože Krevs, Marjan Orožen, Agica Velkavrh, Jože Zupančič in Milan Fabjančič.

Komunisti naj delujejo vsestransko

Delo komisije za delovanje komunistov na idejno kulturnem področju

LJUBLJANA, 19. marca — Komisija za delovanje komunistov na idejno kulturnem področju je danes popoldne nadaljevala delo. Delegati V. kongresa ZK, ki so sodelovali v tej komisiji, so v obširni razpravi med drugim poudarili:

Tudi najbolj urejeni ekonomski odnosi se ne urejajo vseh odnosov, v katere stopajo ljudje, da bi zadovoljevali svoje potrebe. Mnogi komunisti so se preveč enostransko ukvarjali z materialnimi odnosi, premalo pa s socialističnimi samopravnimi družbenimi odnosi. Komunisti se morajo odločno zavzemati za odpravo ovir, ki onemogočajo ženskemu, da bi se enakopravno vključevala v družbeno proizvodnjo in življenje. Ženske ustvarjajo velik del nacionalnega dohodka, med drugim nizka stopnja družbenega standarda pa jim otežuje sodelovanje pri odločitvah o njegovi usodi.

Odpravi moramo neuskladenost izobraževanja z organizacijskimi, tehničnimi in tehnološkimi prizadevanji v delovnih organizacijah. S sistemom nagajevanja je treba vplivati na to, da bi se zaposleni izobraževali in izpopolnjevali bolj za svoje delo na svojem delovnem mestu, ne pa toliko za spremembo položaja.

Več pozornosti je treba posvetiti znanstvenosti šolskega pouka, reforma pa naj bi bila bolj sistematična in predvsem vsebinska.

Vsi pristojni morajo odločneje urejati vprašanje gnetnega položaja borcev. Ni prav, da borce obravnavamo samo z gledišča neurejenih gnetnih razmer. Predstavljati je treba tudi resnični lik borca-komuniste.

Komunisti morajo biti povsod tam, kjer dela in razglašja mladina. Teseje je treba povezovati mlade delavce in intelektualce.

V razvoju kmetijstva smo se zadnja leta preveč usmerili na nekaj velikih socialističnih posestev. Stališča o razvoju kmetijstva moramo bolj usklajevati.

V današnji razpravi so sodelovali: Tinka Blaha, Vera Kravarič-Marček, Boris Mikš, inž. Franjo Kljun, Cveta Znidaršič, Zora Jelenko, Viktor Turšek, Tea Marčelj, Franc Forstnerič, dr. Marjan Koršič, Marija Aljancić, Stane Repar, Just. Miklavc, Janez Jermian, Milena Durjaja, Jože Marolt, Tončka Klarčič, Engelbert Zora, Marija Wolf, Božo Jurak, Hilda Bole in Lojze Valenčič. Sedemnajst delegatov je predložilo pismo-no razpravo.

Delegacija ustavnega sodišča SFRJ obišče Italijo

BEOGRAD, 19. marca (Tanjug) — Na povabilo predsednika ustavnega sodišča Italije Gaspars Ambrosinija prispe 23. marca v Rim delegacija ustavnega sodišča SFRJ. Jugoslovanski delegaciji, ki jo bo vodil predsednik ustavnega sodišča Blažo Jovanović, bodo izkazali časti, ki jih izkazujejo v Italiji visokim političnim in državnim voditeljem.

Predsednik ustavnega sodišča Blažo Jovanović in člana delegacije sodnika Branko Jermianovič in Nikola Srzentič bodo imeli razgovore s predsednikom Ambrosinijem in njegovimi sodelavci o problemih in dosedanjih izkušnjah v delu ustavnih sodišč Jugoslavije in Italije.

Sprejemi in obiski

SOFIJA — Podpredsednik bolgarske vlade ter član politbiroja CK KP Zivko Zivkov je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Sofiji Dragoslava Markovića. Razpravljala sta o nekaterih problemih jugoslovansko-bolgarskih odnosov.

BEOGRAD — Predsednik zveznega sveta za koordinacijo znanstvenih raziskovanj Avdo Humo je sprejel delegacijo akademije znanosti ZSSR, ki jo vodi član predsednika akademije Jevgenij Milajevič Zukov.

Delo odborov zvezne skupščine

Na dnevnem redu tudi predloga zakonov o invalidninah in otroških dodatkih

Iz odbora zveznega zbora za socialno-zdravstvena vprašanja

BEOGRAD, 19. marca (Tanjug). Odbor zveznega zbora za socialno-zdravstvena vprašanja je danes obravnaval sedem zakonskih predlogov. Poslanci so se najdlje pomudili pri predlogu o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih.

Poslanci so obvestilo, da je predlagatelj sprejel predlog Zveze združenj borcev NOV, da se posebni invalidski dodatki iznakažijo za vse vojaške vojne invalide v znesku do 18.000. Doležal so prejeli invalidi od I. do IV. skupine večje dodatke kakor invalidi od V. do X. skupine.

Na seji so sprejeli tudi spremembo po kateri dobe pravico do dodatka v znesku 5000 din ne glede na skupino svoj invalidi, ki se hranijo sami in ki so tuberkulozni. Po sedanjem predlogu je invalidi od I. skupine povečan dohodek za spremembovalce od 20.000 na 25.000 din.

Ko so sprejemali zakonski predlog o tem spremembi, so poslanci posebej poudarili, da vprašanje invalidov s tem ni končno urejeno in da je treba čimprej ponovno proučiti vse sisteme invalidnin. Pri tem so vtrajali zlasti zato, ker menijo, da je položaj invalidov najvišjih razredov urejen ugodno, da pa je še vedno nekaj neurejenih vprašanj pri invalidih nižjih razredov in družinskih invalidih.

Na podobno stališče se je postavil odbor zveznega zbora za socialno-zdravstvena vprašanja tudi ob obravnavanju predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o otroških dodatkih. Predsednik odbora Vera Ačeva je obvestila poslance, da je bila pred desetimi dnevi dohodena skupina, ki naj prouči mesto in vlogo otroških dodatkov v otroškem varstvu nasploh. Na današnji seji tega odbora so obravnavali in sprejeli tudi zakonske predloge o zdravilih, o proizvodnji in prometu strupov, o

stvarih splošne uporabe, o zdravstvenem zavarovanju in o zdravstvenem zavarovanju kmetov. Spremembe v teh zakonskih predlogih se nanašajo v glavnem na njihovo usklajevanje z ustavo.

Odločna prizadevanja za odpravo nepismenosti

BEOGRAD, 19. marca (Tanjug). Sekretar CS ZSJ Sipe Tonković je danes seznanil novinarje s problematiko pismenosti in osnovnega izobraževanja delavcev v naši državi, ki jo je proučevala komisija sveta za izobraževanje in kulturo. Predsedstvo bo razpravljalo o tej problematiki na seji 25. marca.

V naši državi je nepismenih približno 19,7 odst. prebivalcev, kar pomeni, da je treba problem nepismenosti razrešiti zelo korenito in ob polnem sodelovanju vse družbene skupnosti. Posebno za skrbljenost vzbuja to, da je takih 50 odst. vseh nepismenih ali 1.400.000 občanov v letih, ko lahko skupnosti v glavnem dajo največ, torej v starosti do 50 let.

Delo odborov republiške skupščine

Numerus clausus je nevzdržen

Poslanci dveh odborov za razširitev medicinske fakultete

LJUBLJANA, 19. marca — Oblikovanje in izvajanje kadrovske politike v zdravstvu je predvsem naloga samopravnih organov zdravstvenih zavodov. Dolgoročno programiranje zdravstvenih kadrov izhaja iz potreb, razvoja medicine in našega družbeno ekonomskega razvoja sploh, ob čemer se odpira problem profila zdravstvenih kadrov in še zlasti njihove strokovne kvalitete. Zatorej je treba programe vseh zdravstvenih šol temeljito spremeniti, dopolniti in prilagoditi novim potrebom.

Ponovno se z vsro resnostjo zastavlja vprašanje razširitve učnih kapacitet medicinske fakultete v Ljubljani in drugih zdravstvenih šol, če hočemo kriti sedanje in prihodnje potrebe na področju zdravstva.

Razen teh osnovnih misli, ki so jih poslanci poudarili na današnji skupni seji odbora za zdravstvo in socialno politiko ter odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov socialno-zdravstvenega zbora skupščine SRS pri obravnavanju osnutka stališč o kadrih v zdravstvu in socialnem varstvu, so tudi z vseh strani osvetlili v stališčih predlagano varianto, da bi namreč dva letnika medicinske fakultete odprli tudi v Mariboru. Poslanci so menili, da je treba čimprej poskrbeti za povečanje učnih kapacitet medicinske fakultete v Ljubljani, zakaj zdaj vsiljeni numerus clausus je nevzdržen. Po temeljitih presoji o umestnosti tega predloga so poslanci poudarili potrebo po odločni usmeritvi na kakovost in da je treba najprej Ljubljani postaviti solidno učno bazo. Poslanci obeh zborov so končno sprejeli stališče, naj odpade varianta, da bi v Mariboru ustanovili prva dva letnika medicinskih fakultete. Menili so

tudi, da bi z mariborsko varianto samo še bolj odložili nujno ureditev preloženih medicinskih institucij v Ljubljani.

Pri razpravi o normativih pa so poudarili, da je treba za celotno zdravstvo, še posebej pa za zobozdravstvo, čimprej izdelati nove normative s poudarkom na kakovostnem delu. Prav pri zobozdravstvenih storitvah se zaradi nerealnih normativov pojavljajo nezdružni odnosi v škodo pacientom. Glede staza, ki ga prav tako obravnava osnutek stališč, pa je prevladalo mnenje, da ni tolikan važna, ali naj medicinski staž podaljšamo na dve leti ali ne, pač pa je treba zagotoviti vse pogoje, da bo staž na ustreznih ravni, da bo pomenil praktično dopolnitev teoretičnega dela rednega študija. Prav tako bo treba ustvariti pogoje, da bo čimvečjemu številu sposobnih medicinskih kadrov, ki jih ni tako malo širom po Sloveniji, odprta pot za pedagoško in znanstveno-raziskovalno udejstvovanje na naših najvišjih zdravstvenih institucijah.

Razpravljali in sklepali so se o finančnem načrtu sklada SRS za negospodarske investicije za leto 1965 ter o spremembah in dopolnitvah nekaterih zakonskih predlogov. M. R.

SEŽANA, 19. marca. — Carinska ojašava tujih držav, janoval jugoslovanskega rodu, ki žive v obmejnih pasovih, dajo v uvoz blaga do 200.000 dinarjev letno za tuje državljane jugoslovanskega rodu v obmejnih pasovih velja do konca marca

Do ukinitve teh ojašav, ki je razburila prebivalstvo obmejnih pasov, je prišlo dne 3. marca. Ukinitve je bila obrazložena s tem, da prebivalci obmejne pasu že uživajo ojašave, predvidene z videnskim sporazumom o maitem obmejnem prometu, sprito česar naj ne bi bili deležni še ojašave za izsejence. Po novem tolačenju zveznega sekretariata pa zanje velja ojašava do 31. marca letos.

Na upravi carinarnice v Sežani smo izvedeli, da je uvoz po tej ojašavi ponovno mogoč in da ga spet izvajajo.

Volitve v Srbiji in BiH

BEOGRAD, 19. marca (Tanjug) — Danes so v Srbiji in Vojvodini volitve za odborne zborov delovnih skupnosti občinskih skupščin. Po nepopolnih podatkih volilne komisije glavnega odbora SZDL Srbije je v tej republiki že dopolne glasovalo nad polovico vseh volilnih upravičencev. Vsa volišča so svečano okrašana z zastavami, cvetjem in sliškami predsednika republike Tita. Največjo volilno udeležbo so dosegli v volitvah delovnih organizacijah, ki nimajo razstrenih obratov.

SARAJEVO, 19. marca (Tanjug) — Rezultati volitev za polovico odborov iz zborov delovnih skupnosti v Bosni in Hercegovini kažejo v prvih urah zelo dobre rezultate, predvsem zaradi živahne predvolilne aktivnosti in solidnih političnih priprav.

Pisma bralcev

Kupil sem mačka v žaklju

Dobil sem kredit in zamij pri Nami in Ljubljani kupil sredi decembra kani polavtomatski pralni stroj avstrijske znamke Sonnenwerk; zamij sem dal 246.240 dinarjev; po večkratnih opominih so mi ga po enem tednu komično pripeljali domov, ga postavili v predso-bno in reči moji sorodnici, ki je bila takrat pri nas, da ga bodo odprli in pogledali, če je vse v redu. Tako so tudi storili.

Moja žena je bila takrat pa vse do februarja letos ali v bolnišnici ali pa doma na Stajerskem v bolnišnem staležu. Razem tega je nisem imel montirane suko dase, zato pralnega stroja tudi nisem rabil. Ko pa je pred enim tednom prišel na obisk moj kolega, ki je tak stroj kupil še pred tremi leti prav tako pri Nami, je ugotovil, da manjka pri stroju dvojna odtlačna cev (razen te cevi ni bilo tudi lesenih škarij za praganje perila). Takoj sem telefonično klical uvoznika Contal in prodajalca, da bi izvedel, če je bila ta cev pri drugih strojih. Povsod sem dobil pritrdilni odgovor. Zato sem reklamiral pri Nami, da mi tako cev preskrbijo.

Tam so mi rekli, naj pošlém pri Contalu. Predstavnik Contala mi je dejal, da so te cevi bile pri vseh strojih, verjetno jo je nekdo zasukal. Po večdnevni telefonirani semterti in priganju odgovornosti enega na drugega mi je končno Contal telefoniral, da imajo odtlačno cevi in da jo lahko kupim v servisu Contala, 24. II. sem stopil tja, da bi jo kupil, toda imeli so samo do-tlačno cevi (te od stroja je sreči niso mogli odtrgati).

Kupil in plačal sem torej komplet stroj, ki pa ni uporabljen. Kje naj sedaj dobim potrebno odtlačno cev, da stroj še v pravniki-skem roku preiskujem, če sploh dela? Ali naj pišem v tovarno v Avstrijo, kjer le po razloženem svo zavedu in se lažje prosim, naj mi pošljejo manjšajočo cev? Kako pa naj plačam, ko ni mogoče pošiljati blaga po

pošto? Ali ne bi bilo smotno za našo trgovino, če bi proizvajalci zvedeli, kako prodajajo pri nas njihove izdelke?

Ali je kak organ, na katerega se lahko pritožim? Predstavnik Nami me je namreč dejal, da reklamirati ne morem, ker nisem tega naredil v 8 dneh po nakupu.

Mojemu kolegu dela tak stroj brezhibno že 3 leta. Tudi jaz sem bil prepričan, da bo z mojim prav tako, toda zmotil sem se. Ne vem še, kako, kdaj in kje bom dobil to cev. Pa še to: kako to, da servis Contal nima nadomestnih delov in zakaj daje za te stroje Contal šestmesечно garancijo, medtem ko daje tovarna Sonnenwerk garancijo eno leto?

ANTON OVEN, Ljubljana, Praprotnikova 5

Komercialni oddelk veleblagovnice Nami je poslal na pismo A. Ovnja tale odgovor:

Iz pisma našega kupca je razvidno, da smo uvoženi pralni stroj znamke Sonnenwerk pri prodaji ob navzočnosti njegove sorodnice pregledali in ugotovili, da je v redu.

Stranka je primanjkljaj dvojne odtlačne cevi in lesenih škarij telefonično reklamirala šele po dveh mesecih po prevzemu stroja; to nam je onemogočilo, da bi od dobavitelja zahtevali manjšajočo dele. Kljub temu smo stranko podrobno seznanili z njenimi pravicami ter jo napotili na uvoznika teh pralnih strojev, t. j. na podjetje Contal Ljubljana, ki je edino dolžno preskrbeti zadostno količino nadomestnih delov ter tudi organizirati servisno službo.

Ob tej priložnosti smo pripomnili, da bo omenjeno podjetje dele preskrbe, vendar zaradi zamujenega reklamacijskega roka verjetno za plačilo.

Tako po pogovoru s kupcem smo tudi mi prosili predstavnika podjetja Contal, naj reklamacijo hitro in ugodno reši. Iz pisma tovarstva Ovnja pa se vidi, da uvoznik tega ni upošteval ter nasploh nepravilno po-

stopal, ker kljub kupčevi izjavi, da je manjšajočo dele pripravil plačati, le-teh ni preskrbel, čeprav je po predpishu dolžan storiti.

Vsekakor razumno negodovanje stranke, ker tudi za plačilo ni mogla nabaviti delov za tako drag stroj. Menimo pa, da je vzrok predvsem v nepravilnosti uvoznika, ki bi hkrati s stroji moral zagotoviti tudi ustrezno količino nadomestnih delov. S tem se nimamo namena opravičevati, vendar pa je razumljivo, da takih problemov delajstvena trgovina ne more reševati. Priporočamo naj še, da nas je predstavnik podjetja Contal obvestil, da je zadevo s tovarštem Ovnmo osebno uredil.

Za oddelk: VLADO KLOPČIČ

In kaj pravi na ta odgovor tov. A. Ovn? Takole nam je pisal, ko smo mu odgovor sporočili:

Z odgovorom trgovine Nami nisem zadovoljen, ker bi moralo to trgovsko podjetje, preskrbeti manjšajočo dele, ne pa brezhibno uvoziti krivice za primanjkljaj na uvoznika. saj sem kupil pralni stroj pri Nami, ne pa pri Contalu.

Čudno se mi zdi, zakaj so delavci Nami pri dostavi odprli pralni stroj, ko vendar vem, da sicer postavlja blago pred vrata in oddelke.

Cep rav po mojem nestrokovnem mnenju pogla-

„Pismo bralcev“

so vaša tribuna

SODELUJTE

vitni krivec Nami, je vseeno prišel 10. 3. 1965 k nam na dom predstavnik Contala, prinesel manjšajočo škarko za praganje perila, si ogledal pralni stroj, naredil zapisnik ter rekel, da bomo dobili cev po enem tednu, ko bo prispela iz Avstrije (pri tem je tudi videl, da je žena prala na klasični način).

17. marca sem telefonično vprašal Contal, kako je s cevjo; cevi še nimajo.

CESTNO PODJETJE LJUBLJANA

Ljubljana, Stolpniška ul. 10

razpisuje prosta delovna mesta za:

- SEFE GRADBIŠČ
- OBRAČUNSKE TEHNIKE
- GRADBIŠČENE KNJIGOVODJE
- SKLADIŠČNIKE
- NABAVLJAČA, SKLADIŠČNIKA IN POM. SKLADIŠČNIKA
- REFERENTE ZA MEHANIZACIJO
- DELOVODJO ZA VZDRŽEVANJE CEST
- VERZIRANO STROJEPISKO
- KVALIFICIRANE KUHAČICE IN KUHINJSKE POMOČNICE
- KURIRJA

Osebnih dohodkov po pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe z opisom izobrazbe in dosedanjega dela pošljite kadrovsko-socialnemu oddelku podjetja.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

2222

PETER MOZLEC TUDI MI!

Razprava na plenumu 18. marca 1965

JANEZ STANOVNIK
Ljubljana:

Strokovne kvalifikacije prilagoditi proizvodnji

Naša ekonomska politika, ki je usmerjena na intenzivno gospodarjenje, je bistveno povezana s samim socialističnim sistemom samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov. V taki socialistični intenzivni politiki gospodarskega razvoja dobiva problem kadrov in problem znanstvenega dela svoje posebno mesto.

Če pogledamo izkušnje našega gospodarskega razvoja med dvema kongresoma, lahko sicer z zadovoljstvom ugotovimo, da je bila naša stopnja gospodarskega razvoja več kot zadovoljiva. Vendar pa so bili ti uspehi doslej doseženi bolj na račun investicij v osnovna sredstva, tako rekoč v »mrtva sredstva«, manj pa v ljudi.

Število tehničnega kadra, zlasti visokega tehničnega kadra, v naših podjetjih ni zadovoljivo. Anketa iz leta 1961 kaže, da smo v pogledu inženirjev približno štirikrat na slabšem kot pa najbolj razvite dežele. To niti ni preveč tragično, ker moramo po mojem mnenju upoštevati tudi različno strukturo našega gospodarstva. Bolj zaskrbiljujoče pa je pomanjkljivost srednjega kadra. Pri srednjem tehničnem kadru namreč zaostajamo kar za enajstkrat. Pozabljamo na to, da je srednji tehnični kader kot vmesni člen med vrhom in med neposrednim proizvajalcem zelo pomemben. Samoupravljanje v organizaciji proizvodnje lahko v polni meri zaživi šele takrat, kadar so strokovne kvalifikacije dovolj prilagojene neposredni proizvodnji. Zaradi tega je zadostna dispersija tega strokovnega znanja, ne le koncentracija v vrhovih, verjetno eden od materialnih pogojev za to, da se lahko v samem delovnem procesu v polni meri razvijajo odnosi samoupravnega sodelovanja.

Anketa, ki sem jo prej omenil, je pokazala, da smo leta 1961 imeli v Sloveniji kar polovico industrijskih podjetij, v katerih ni bil zaposlen niti en sam ekonomist. Očitno je, da v takratnih pogojih podjetja niso čutila potrebe za strokovnimi ekonomisti. Zdi se mi, da mora v pogojih, ko dobiva tržni mehanizem v celotnem funkcioniranju samoupravnega sistema podjetij neprimerno večjo vlogo, dobivati večjo vlogo in večji pomen tudi znanstveni pristop k poslovanju in upravljanju v samem podjetju kakor tudi znanstveni pristop k raziskavam domačega in tujega trga.

Pri planiranju smo marsikaj podedovali iz preteklega časa. Dovolite mi, da podvomim o adekvatnosti planiranja preko proporcij v pogojih družbenega samoupravljanja. Če smo planirali po proporcijah, smo proporce uzakonili. Treba bo razmišljati o takem sistemu planiranja, v katerem bomo planirali z uporabo instrumentov ekonomske politike. S temi instrumenti bomo ustvarili take pogoje gospodarjenja, ki bodo navajali gospodarske organizacije k odločitvam v prid skupnim, celotnim ciljem celotne ekonomike.

V takih pogojih planiranja dobiva ekonomska analiza neprimerno težjo nalogo, kot jo je imela doslej. Četudi se je doslej ekonomist zmotil, je bila njegova zmeta skrita v zakonito sprejetem proporciju in so ta propore spoštovali, četudi se je ekonomist — analitik zmotil. Če pa mora ekonomist planirati okvir, odnosno splošne pogoje, se pravi, da bo vsaka njegova zmeta povzročila neizpolnjena planska predvidevanja. Zaradi tega je preciznost planiranja, preciznost ekonomske analize in odgovornost ekonomske analize v takih pogojih neprimerno večja. Zaradi tega se mi zdi, da je treba dati osnovna smernice našemu bodočemu vzgojnemu delu pri vzgoji kadrov in vzgoji znanstvenih raziskovalcev.

V zvezi s problemom povečevanja strokovnih kadrov ne vidim težje naloge v tem trenutku, kot je problem štipendiranja, ampak zdi se mi, da moramo temeljito razmisliti o dopolnjevanju sedanjega sistema.

Pri razvijanju sistema štipendiranja pa moramo zelo paziti na socialno strukturo

štipendistov. Če bi pogledali, koliko je izven neposredne produkcije strokovnih kadrov, potem pa bi nas to bolj skrbelo. To je deloma posledica nezadovoljive socialne strukture našega vrhunjskega študija. Podjetja morajo paziti na socialno strukturo tistih, ki jih štipendirajo, in če bodo pazila na socialno strukturo, se jim bodo potem tudi vračali njihovi štipendisti. Drugače pa bodo štipendisti ostajali v mestih, kar je eden od velikih problemov, s katerimi se danes srečujemo.

Drugo je vprašanje vzgoje najvišjih strokovnih kadrov, predvsem znanstvenih kadrov. Mislim, da smo mi prišli iz razdobja tako imenovanega imitirajočega / gospodarskega razvoja, ko smo si v glavnem tehnološko sposojali od zunaj oziroma jo zunaj kupovali, prenašali v lastne pogoje in potem v lastnih pogojih aplicirali pač kolikor smo jo mogli. Mi moramo razvijati lastno tehnologijo.

Odpira se veliko vprašanje, kakšne metode, kakšne sisteme bomo v šolah uporabljali. Zdi se mi, da prepogoste reforme ali pa vsaj preveč radikalne reforme niso priporočljive. Danes imamo na univerzi, posebej na nekaterih področjih, preveč obremenjenega programa z različni predmeti. Morali bi skoncentrirati zlasti vrhunsko vzgojo na ključne predmete. Naloga univerzitetne vzgoje ni samo v tem, da človeka napolni z znanjem, pač pa je v tem, da ga usposobi z metodo, kajti ta vrhunski, vodilni kader mora predvsem razvijati pobudo in pridobiti sposobnost, da se bo neprestano izpopolnjeval. Človek se ne nauči na univerzi, ampak univerza ga usposobi, da se bo neprestano izpopolnjeval v praksi.

BORIS ZIHERL
Ljubljana:

Družbene vede — vir marksistične miselnosti

Pomembnost družbenih ved dandanes ne nenehno raste, kolikor bolj se uveljavlja in utrjuje naš socialistični sistem demokratičnega samoupravljanja. Odveč je skoraj poudarjati, kakšnega pomena so družbene vede za pravilno orientacijo glede na nova in sila protislovna družbena gibanja v sodobnem svetu. Še prav posebnega pomena je poglobljanje v problematiko sodobnih družbenih ved za komuniste, če se hočejo na današnji stopnji našega družbenega razvoja uspešno, tej razvojni stopnji ustrezno uveljaviti kot najaktivnejši in najzavednejši borci za socializem. Prav za znanstvene delavce iz njihovih vrst, za družboslovce marksiste je neogibno, da se opirajo na teorijo historičnega materializma in njena dognanja glede družbeno-razrednih determinant v dosežanju razvoja družbenih ved, z največjo mero objektivnosti in s tem tudi kritičnosti vključujejo v glavne tokove sodobne znanstvene družbene misli. Razlikovati morajo resnično znanstvenost od plitve apologetike, resnično novo in napredno od navidezno novega — dejansko pa starega, nekajkrat prevečenega in reakcionarnega. Dostikrat slišimo očitek, da družbene vede pri nas zaostajajo za nalogami, pred katere jih postavljata naš čas in naša družbena stvarnost s svojimi novimi problemi, protislovnostmi in človeškimi konflikti. Ta očitek je nedvomno upravičen. Teoretična misel in praktična dejavnost slovenskih komunistov sta že pred osvobodilno vojno postavili dovolj solidne temelje našemu marksističnemu družboslovju, ki ga je treba prav na teh temeljih razvijati naprej, ustrezno novim problemom in novim nalogam. Analize naše slovenske preteklosti in takrat aktualne stvarnosti, ki so odpirale jasne perspektive socialistični revolucionarni akciji, so še danes ostale neogibna izhodišča slehernega znanstvenega razpravljanja o družbeni problematiki slovenskega naroda. Današnje zaostajanje na tem področju ima druge vzroke, objektivnega in subjektivnega značaja, vzroke, ki jih je treba odstranjevati s kar najsmotnejšo politiko oblikovanja novih

kadrov družboslovcev in marksistov. V dobi med 4. in 5. kongresom ZKS so bili v tem pogledu storjeni precejšnji koraki, vendar z njimi za sedaj še ni bilo mogoče povsem preskočiti dokaj občutnih in širokih vrzeli, ki so se nekaj let odpirale v našem sistemu družbeno-političnega šolstva in izobraževanja. V teh zadnjih letih smo dobili vrsto ustanov, ki naj pospešujejo razvoj in praktično primerjavo družbeno-političnih ved, organizirajo in vodijo raziskovanje sprememb v strukturi in zavesti naše družbe in s svojim delom prispevajo k smotnejši in učinkovitejši progresivni politični akciji na vseh ravneh našega življenja. Med take ustanove sodi Inštitut za sociologijo in filozofijo z ustreznim sociološkim oddelkom na Filozofski fakulteti, sem sodi Visoka šola za politične vede v Ljubljani. V najvišjih razredih srednjih šol je bil poleg pouka filozofije uveden tudi pouk sociologije, ki naj bi dijake uvajal v zakonitosti sodobnega družbenega razvoja in posebej graditve socialističnih odnosov med ljudmi, na večini fakultet se vrše predavanja o osnovah našega družbeno-političnega sistema, zvezana s proučevanjem najvažnejših in najaktualnejših pojmov obče sociologije. Močno se je pomnožilo število občasnih seminarjev in posvetovanj s prosvetnimi in drugimi družbeno-političnimi delavci.

Zaostajanje možnosti za potrebami nas je tudi na tem področju vodilo v marsikatero improvizacijo, ki jih moramo naknadno odpravljati, s sistematično skrbjo za dvig naših mladih znanstvenih kadrov in njihove strokovne kvalifikacije. Med odločilnimi činitelji, ki širijo realne možnosti za zadovoljevanje naših potreb na področju družbenih ved, je nedvomno na prvem mestu dosledno izvajanje duha naše šolske reforme, nje ne demokratične vsebine, ki je v tem, da se pot k vrhovom znanstvene misli odpre vsem sposobnim, zlasti pa, da se ta pot odpre vsem sposobnim iz tistih širokih plasti našega delovnega ljudstva, katerih naraščanje je še danes nesorazmerno skromno zastopano na mnogih visokošolskih ustanovah, predvsem na nekaterih ustanovah družboslovne smeri, ki jim je vzgoja vzgojiteljev najvažnejša naloga in namen.

Dejstvo je, da se prav v tem pogledu vedno vrtimo v nekem začaranem krogu, ki ga je treba z resnično demokratično politiko štipendiranja in z drugimi ukrepi v duhu naše šolske reforme odločno razkleniti. V tej zvezi je posebno pomembna uvedba III. stopnje študija, ki na vrsti naših visokošolskih ustanov drugostopenjskih smeri postaja stvarnost in odpira perspektive hitrejši vzgoji naših visokokvalificiranih kadrov na področju marksistične družbene misli in znanstvene prakse.

V boju proti zaostajanju naših družbenih ved za nalogami, ki jih postavlja burni razvoj naše družbene stvarnosti, morajo in bodo morali naši družboslovci — marksisti premagovati vrsto predsodkov starejšega in novejšega datuma. Med temi predsodki je vsekakor najstarejši, pa vendar še dokaj trdoživ tisti, ki postavlja ostro ločnico med znanostjo in politiko. Drugi predsodek, nekoliko novejšega datuma, ki dostikrat ovira uspešno raziskovalno delo je mnenje, da je živa družbena stvarnost kot predmet znanstvenega raziskovanja zgolj sredstvo za preverjanje takih ali drugačnih raziskovalnih metod, ne pa vir novih teoretičnih dognanj, ki bogatijo družbeno politično prakso in hkrati tudi metodologijo znanstvenega raziskovanja z dajanjem novih in izvirnih pobud. In končno bi omenil predsodek izrazito pozitivističnega tipa, ki usmerja družbene vede izključno v nas, zdaj in tu odklanjajoč vsako ukvarjanje z zgodovinskimi viri naše sedanosti kot nadležen historizem. Dejansko gre tu za drugo stran medalje, da predločuje vsako na spoznanju realnih tendenc sodobnega razvoja zgrajeno vizijo komunistične bodočnosti kot brezplodno marksistični esmatološki mit, ker ne moremo vedeti, kam gremo, če ne vemo, od kod smo prišli. Če smo se kdaj borili proti historizmu v naših družbenih vedah, in posebej v našem zgodovinopisju, tedaj smo imeli in imamo v mislih tista konservativna stremljenja, ki se skušajo z bežanjem v globine naše zgodovine izogniti obravnavanju vprašanj, bistveno povezanih z našim preteklim in sodobnim osvobodilnim gibanjem.

V okviru podobnih konservativnih prizadevanj sodi tudi trganje zgodovine delavskega razreda in njegove revolucionarnosti od ostale zgodovine, njeno zapostavljanje in amalovaževanje v celotnem okviru zgodovinskega razvoja.

vinskega pouka. Takšen, samo takšen historizem odklanjamo, po drugi strani pa pričeva razvoj marksistične misli pri Slovencih o tem, da je prav ta misel z znanstvenim osvetljevanjem razvojne poti slovenskega naroda in njegovih progresivnih družbenih sil odkrivala zgodovinsko upravičenost in smiselnost našega sodobnega boja za socializem in komunizem, pri čemer je dostikrat segla v začetke naše nacionalne kulture, materialne in duhovne. Takšnega historizma, če ga smemo tako imenovati, je danes pri nas kvečjemu premalo, nikakor pa ne preveč, saj smo dostikrat pri naši mladini pričala močno pomanjkljivega poznavanja tistih svetovnih in domačih jugoslovanskih in slovenskih virov, iz katerih se je izoblikovala naša socialistična sedanost.

SONJA GASPERŠIČ
Ljubljana:

Večja vlaganja v šolstvo, kulturo, varstvo

Od sprejetja zvezne in republiške ustave, ki sta tudi kulturnemu delavcu z najrazličnejših področij družbene dejavnosti odprli nove družbene koncepcije, je minulo relativno kratko obdobje. Navzlic temu lahko ugotovimo, da že večina kulturnih in prosvetnih delavcev išče rešitev svojih problemov in vrednotenja svojega dela vse bolj in bolj v okviru našega družbeno-ekonomskega in samoupravnega sistema. Včasih seveda ta iskanja nosijo še obolevje iztrganih, delnih rešitev, toda zdi se, da prav ta tavanja in iskanja še posebej radi apostrofiramo prav na področju kulture in prosvete. Vsekakor si moramo priznati, da smo navzlic določenim naporom vendarle še vse premalo storili v Zvezi komunistov za to, da bi kulturni delavec globlje prodiril v smisel in celovitost našega družbeno-ekonomskega in samoupravnega sistema.

Pred analizo protislovij, ki jih prinaša in razrešuje naš družbeni razvoj, ni moč ubežati in tudi ni moč pričakovati, da se bodo stvari razreševale mimo nas, brez nas, tudi ne mimo kulturnega delavca ali brez njega. Za miselno orientacijo kulturnega delavca danes, ta čas, pa je verjetno značilno še marsikaj. Nedvomno je res, da so delovni rezultati proizvajalcev materialnih dobrin njim samim in nam vsem skupaj vsakodnevno čedalje bolj prezentni in da področje gospodarskih dejavnosti vsak dan dobiva številne potrditve. V nasprotju s tem pa posredniki ali proizvajalci duhovnih dobrin, če jih smem tako imenovati, zelo počasi prihajajo do potrditve družbenih koncepcij na svojem delovnem področju. Deloma zaradi same narave posla, saj je ugotavljanje rezultatov njihovega dela časovno vendarle mnogo bolj odmaknjeno, deloma pa zaradi dolgoletne šibke materialne osnove, ki se je šele v zadnjem času začela nekoliko popravljati in postopoma oblikovati tako, da daje možnost uresničevanju družbenih koncepcij in razvoju samoupravljanja.

Od Zveze komunistov je seveda odvisno, koliko je bila v preteklosti in koliko bo v prihodnosti sposobna približati kulturnemu delavcu spoznanje o soodvisnosti področij družbenega delovanja. Kaj je ob doseženi in napredujoči materialni bazi realno in uresničljivo, kje pa prihajamo v sferi idealnih želja? Materialnih sredstev verjetno nikoli ne bomo imeli preveč. Pomembno pa je spoznanje, kdaj in kje pa so subjektivne sile tiste, subjektivni tehnokratski nazori tisti, ki podcenjujejo skladnost družbenega razvoja. Ali je realno, da je odnos med blizu 40 odst. zaposlenih slovenskih žena v celotni strukturi zaposlenih in odstotkom otrok, ki so deležni otroškega varstva in celodnevne bivanja v šoli, v tako strašnem nasprotju. Ali je realno to, da je odnos med gospodarskimi in še vedno tako imenovanimi negospodarskimi naporami že nekaj let 65 do 70 odstotkov napram 30 do 35 odstotkov v korist prvih. Ali nam ne bi že majhen premik v tem odnosu predstavljal za nadaljnja leta dragocene nove milijarde,

s katerimi bi lahko realno podprli prav tisto, kar je v naši strukturi gospodarjenja še izredno deficitarno.

Ce vemo, da bi en tak sam odstotek že danes pomenil 3 milijarde, potem bi lahko od takega premika marsikaj pričakovali. Primarnosti materialne proizvodnje za celotni naš družbeni razvoj seveda ni moč podcenjevati. Toda res je tudi, da smo marsikje že v preteklosti kar precej ustvarili, pa dokaj mačehovsko vlagali v šolstvo, kulturo, varstvo itd. Predvsem pa smo tudi v gospodarstvu že marsikje zašli v stisko tam, kjer elemente izobrazbe in kulturne stopnje proizvajalcev in samoupravljalcev niso upoštevali kot enega izmed bistvenih elementov dobrega gospodarjenja.

Komunisti se bomo morali bolj kot dosedaj spoprijeti še zlasti in predvsem s tistimi konkretnimi manifestacijami, ki ohranjajo mezdne odnose in administrativno proračunsko delitev. Ne smeli bi se namreč pomiriti le z zadovoljivejšim in boljšim, pa vendarle meznim odnosom kulturnih delavcev po geslu: več denarja — vse dobro. To geslo ni ravno nepopularno. Mezní odnos je tisti, ki nam onemogoča, da bi ustvarili nov materialni in duhovni položaj kulturnega delavca, hromi njegovo iniciativo in ne daje možnosti za demokratizacijo reševanja strokovnih in družbenih vprašanj na teh področjih. Vsi ti in številni drugi pojavi, ki so bolj ali manj splošnega pomena, so se tudi reflektirali v družbenem okolju, v katerem delujejo naše občinske organizacije Zveze komunistov. Pred dvema letoma smo ugotovili, da so okviri osnovne organizacije preozki za razpravo komunistov o tako zapletenih problemih. Zato smo organizirali širše aktivne komunistov, tako s področja gledališke dejavnosti, filmske, založništva, prosvete, novinarstva; vključujoč v razpravo vse tiste družbene delavce iz občine in republiških okvirov, ki se prav tako ukvarjajo s to problematiko. Izkusnje in razvoj teh aktivov so nas poučili, da moramo v bodoče razpravo predhodno vzpodbuditi v osnovnih organizacijah, v širšem okviru komunistov, predvsem pa se bo treba lotevati razen vsakodnevnih praktičnih nalog tudi nekaterih kompleksnejših vprašanj in analize.

VOJAN RUS
Ljubljana:

Odnosi kultura - gospodarstvo

Prepričan sem, da uspehi, doseženi v 20 letih, kažejo na potencialne naše družbe in možnosti njenega razvoja. Zdi se mi pa, da iz naših razprav kot tudi vseh drugih do-

godkov izhajajo dolgoročni problemi, ki imajo dolgoročne vzroke in nujnosti dolgoročnejšega reševanja, ki so danes že dobili včasih tudi določen političen aspekt. Zdi se mi, da je eden največjih stvarnih realnih problemov v tem, da so med sferami, kot so kultura, gospodarstvo, prosveta, samoupravljanje, znatne vrzeli, neuskladenosti, nesorazmerja, ki niso zmeraj nujna. Eden največjih vzrokov za nezadostno integriranost je neizdelana enotna, obenem pa široko in temeljito obdelana koncepcija našega družbenega razvoja. Prepričan sem, da kljub osnovnim načelom, na katerih je mogoče integrirati našo družbo, pomeni parcialnost v pogledih na posamezne družbene sfere enega od tistih začetkov, ki se jih moramo lotiti, da bi ta nesorazmerja temeljiteje reševali. Ta nesorazmerja v samih koncepcijah, ki morajo biti izvor akcije komunistov, je idejno povezovalna vloga, tisto bistveno specifično jedro našega gibanja, kjer je ta vloga najbolj izrazita. Izdelava take koncepcije pomeni enega od najvažnejših problemov enotne koncepcije. Neenotnost te koncepcije oziroma neizdelanost se čuti na eni strani med načeli, kot so samoupravljanje, humanizem, delitev po delu, ki smo jih proklamirali in so realna osnova našega nadaljnjega razvoja, ter med nekonkretno izdelanostjo teh načel v skladni sintezi z realnimi pogoji našega družbenega razvoja in družbenega stanja. Med temi teoretičnimi načeli in konkretnimi situacijami ni zadostne sinteze. Naj navedem le en primer: nezadostna oziroma popolnoma odsotna podrobnejša izdelana teoretično-metodološka koncepcija za uresničevanje delitve po delu v naših pogojih. Zaradi neizdelanosti take koncepcije je pravzaprav naše odmerjanje po delu še v veliki meri naključno, često paradoksalno. Prav tako ni podrobnejše izdelane koncepcije, ki bi določala odnose med kulturo in ekonomiko ali prosveto in ekonomiko. Večkrat manjkajo celo najosnovnejši fundamentalni čistí pojmi o vlogi teh posameznih sfer, kot je npr. etika, ki imajo lahko izreden pomen v našem razvoju. Seveda se mi zdi nemogoče, da bi neki edino poklicani teoretiki to enotno koncepcijo izdelali, saj je lahko samo plod kolektivnega dela. Mislim, da stojimo ravno na tisti točki, ko s prav resnimi spremembami v načinu dela, v resnih spremembah v razporeditvi naših energij moramo v tem kolektivnem delu na enotni koncepciji doseči znatne napredke.

Zdi se mi, da je nemogoče naš sistem razvijati, če se ne razširi nov stil in način sodelovanja in pripravljanja družbenih odločitev tudi do nižjih oziroma do širših obrobnih celic našega družbenega organizma.

Kljub temu da smo z vso odločnostjo in iskrenostjo stopili na pot, je treba vseeno ugotoviti, da smo še vedno na začetku. Samoupravniemu sistemu ne dajemo podpore v pogledu aktivnega sodelovanja, pri sprejemanju odločitev pa še vedno sodeluje premalo ljudi. Isto velja tudi za naše družbeno-politične organizacije, ki so del splošnega političnega sistema. Vzrok ni v nekakšnem birokratskem ali tehnokratskem monopolu

malega števila ljudi npr. intelektualcev, politikov, ki pri teh odločitvah sodelujejo, ampak v ogromnih objektivnih implikacijah, ki so potrebne za sodelovanje samoupravljalca na višjem, na aktivnem nivoju. Upravičene so zahteve, da naj znanost in vzgoja predvsem prispevata k samoupravljanju s tem, da izdelujeta metode čim boljšega informiranja in prikazovanja možnih odločitev in variant proizvajalcu.

Vprašanje, ki se mi tudi zdi posebno pomembno, je ocena analize posameznih družbenih slojev v našem nadaljnjem razvoju. Res je, da med inteligenco često nastajajo stališča, ki preprečujejo integracijo inteligence v našo družbo. To so aristokratske, elitne in podobne pozicije. Res pa je, da tudi izven same inteligence večkrat zasledimo stališča, ki bi morala biti po mojem mnenju že zdavnaj premagana in ki izhajajo iz vsega našega izkustva pa tudi iz predvojnega teoretičnega dela. Ta stališča kažejo, da je bil intelektualci v konkretnem položaju malega slovenskega naroda že zaradi svojih realnih, notranjih in mednarodnih pogojev veliko bližji delavskemu razredu kot v mnogih drugih razmerah.

Kaj je pravzaprav, realno vzeto, intelektualcu ostalo, če se njegova nacija ne poveže s progresivnimi silami v sodobnem svetu, z delavskim gibanjem. Brez povezave z delavskim gibanjem je slovenski narod rapidno kopnel in ni bilo možnosti za obstoj slovenskega intelektualca, ki je bil pred prvo svetovno vojno vključen s svojim narodom v imperialistični krog.

Tudi vprašanje tako imenovane humanistične inteligence je včasih napačno tretirano, ker smo v teoriji, vsačih pa tudi v praksi jemali ozko definicijo, ki si jo privajajo neki zelo ozki krogi humanistične inteligence. Šaj je humanistična inteligenca vsak posameznik, ki se ukvarja temeljito z vprašanjem človeka in njegovih odnosov.

Zdi se mi, da včasih le preozko soočimo, da se ekonomska vrednost ustvarja izključno v neposredni sferi materialne proizvodnje. Dejstvo je, da mnogokrat delovno silo z njenimi dobrimi ali slabimi lastnostmi, delovno silo kot izvor te vrednosti in s tem vsaj deloma tudi vrenost samo ustvarja šola. Vprašanje, koliko tudi te sfere delujejo v ustvarjanju vrednosti, je zelo pomembno in neposredno teoretično vprašanje, ki določa tudi položaj in pravice teh sfer. Ne bi bilo napačno reči, da so uspehi, ki smo jih dosegli v gospodarstvu, vsaj delno tudi rezultat prosvetnega sistema, ki je bil že nekoč v Sloveniji, kljub vsem njegovim slabostim.

Na področju morale, ekonomike in samoupravljanja je izhodiščna enostranost mišljenja, da je morala samo nekakšno moraliziranje, sentimentalnost, pridiganje oziroma samo nekakšno naknadno popravljanje napak, kot kampanja poboljševanj itd. in da se ne vidi, v resnici moralnost predstavlja pravzaprav vse večji že realni del naše družbe. Nemogoče je samo na osnovi zelo razvite materialne baze že tudi realno rešiti vprašanje samoupravljanja. Vprašanje ljudskih odnosov bo vedno tudi

vprašanje aktivnega delovanja človeka. In samo človek, pripravljen za to aktivnost, to je aktivno moralno ustvarjalnost, bo lahko tudi tvorec socialističnih odnosov.

MARTA TROBEC
Koper:

Skrb za materialno osnovno šolstvo

Samoupravljanje v šolstvu in s tem tudi reformni duh se nista začela bolj hitreje razvijati, ker je bilo šolstvo predolgo vrednoteno kot drugorazredni družbeni problem. Od tod toliko pomanjkanja učnih moči za vse panoge v šolstvu, zlasti pa višjega in visokega kadra. Vse to nas nujno sili k izboljšanju materialne osnove šolstva. Na območju koprškega zavoda za prosvetno-pedagoško službo smo v zadnjem času pridobili več novih šolskih stavb, pa kljub temu težko rečemo, da bi bila vsaj ena izmed njih povsem pripravljena na reformiran pouk. Nekoliko vidnejši napredek lahko ugotovimo pri urejanju osebnih prejemkov pedagoških delavcev.

Kadar govorimo o pedagoškem kadru in skrbni zanj, moramo omenjati tudi vlogo ZK oziroma kako naj bi se odvijalo delo komunistov na šolah. Mislim, da je bilo doslej premalo čutili ta vpliv. Ne gre namreč le za to, da komunisti sodelujemo v organih upravljanja in podobno, temveč predvsem za to, da se naše delovanje kaže na vsem področju šolskega udejstvovanja.

Potrebna je organizirana skrb za ideološko izobraževanje in rast učnih moči. Prav v tem pa smo doslej naredili premalo. Tukaj gre nadalje končno tudi za borbo proti indiferentnemu odnosu do določenih načel in stališč, tako pri samem pouku kot tudi pri delu strokovnih organov. Zelo važno je pri tem tudi vprašanje idejnega spopada z domom, ki velikokrat kaj rad podira tisto, kar šola gradi, ko namreč zagovarja in izvaja dvoličnost vzgoje. Zato je delo na relaciji šola dom izredno pomembno.

Komunisti bi se končno morali zavzemati za utrjevanje novih odnosov med učiteljem in učencem in si prizadevati, da bi v učencu videli predvsem subjekt vzgojno izobraževalnih prizadevanj. Z drugimi besedami povedano, vodilna vloga komunistov bi se morala kazati pri uveljavljanju duha nove šole.

Poskrbeti moramo, da bodo šole dejansko postale samostojne delovne organizacije, to pa bo prispevalo k nadaljnjemu uvrščevanju vezi z ostalimi družbeno gospodarskimi dejavnostmi. Pri tem nas mora voditi le ena misel: omogočiti šoli pogoje, da bo lahko uspešno opravljala svoje poslanstvo v naši socialistični družbi.

DELO V KOMISIJAH

Odlomki iz razprave

Komisija za družbeno ekonomski razvoj in odnose

TINE LAH:

Sistem samoupravljanja se bolj učinkovito uveljavlja, če ima poleg tržnih določen stvarne družbene kriterije za svoje gospodarske odločitve. Zato so primarnega pomena za učinkovitost samoupravljanja urbanistični plani, plani regionalnega gospodarskega razvoja, elaborati in sistematični podatki o proučevanju trga o določeni ekonomski učinkovitosti integracije v gospodarstvu in podobno. Zato smatram, da je to področje tisto, ki ga moramo zaradi izrazitega političnega interesa pospeševati in omogočiti delovnim organizacijam učinkovitejšo gospodarsko odločanje z najrazličnejšimi uslugami, ki jih je mogoče organizirati izven delovnih organizacij in njihovih integracijskih organizmov.

Pospeševanje procesa integracije v gospodarstvo povečuje stvarnost planskih predvidevanj, zaradi česar utrjuje materialno osnovo samoupravljanja. Toda nič manj pomembno ni pospeševanje procesa integracije v pedagoškem in znanstveno-raziskovalnem procesu.

ZDENKO PICELJ:

Zelo pereče vprašanje, ki se pojavlja na sejah organov upravljanja, je ozko povezano z idejnim nivojem članov našega kolektiva v tovarni celuloze in papirja v Krškem. To je vprašanje osebne odgovornosti, ki se večkrat skriva za kolektivno odgovornostjo posameznih služb. Tukaj mislim predvsem na vodilni kader v podjetjih, posebno še na komuniste na vodilnih delovnih mestih, ki bi morali razumeti pomen osebne odgovornosti. Dogaja se, da takrat, ko gre za osebno odgovornost neposrednih proizvajalcev na nižjih delovnih mestih, te takoj kličemo na odgovornost. Če pa gre za človeka na odgovornejšem delovnem mestu, za znano vedno najti objektivne okoliščine, da krivdo omilimo čas je že, da enakopravno in po enakih kriterijih obravnavamo vse napake ne glede na to, kdo jih je napravil. Velika pomanjkljivost organizacije ZK je bila v tem, da svoje člane na odgovornih mestih ni rešnjeje klicala na odgovornost in tudi ukrepala. Težave, s katerimi se prav sedaj spoprijemamo, so resno opozorilo komunistom,

da moramo čimprej prekiniti s staro prakso nedoslednega odnosa do izvrševanja sklepov.

FLORIJA PLEVNİK:

Dandanes je razkorak med bazično in predelovalno industrijo tako očiten, da sleherni član samoupravnih organov lahko ugotavlja škodo, ki jo povzročajo motnje v proizvodnem procesu. Res je, da reševanje takega gospodarskega stanja ni enostavno, posebno če pomislimo na našo zunanjetrgovinsko izmenjavo in zunanjetrgovinsko bilanco.

Nova pobude za nadaljnje poglobljanje delavskega samoupravljanja, nove pobude za dosleden boj proti meznim miselnostim in neodgovorni kritiki, močna zavestna prizadevanja boljše gospodarjenja, so dosegla v rudarskih kolektivih viden premik. Kljub temu pa ugotavljam, da proizvodnja premoga ne krije potreb tržišča. Potrebe celotnega gospodarstva narekujejo nujno povečanje proizvodnje premoga v Zasavskem bazenu.

Nujno bo v našem gospodarstvu narediti vse, da se aktivirajo velike rezerve surovin, ki nam jih sedaj primanjkuje. Vse to bi našemu gospodarstvu omogočilo boljše in ugodnejše vključitev v mednarodno delitev dela.

JANEZ HERING:

Rentabilnost proizvodnje v mednarodnem merilu lahko dosežemo le z uvajanjem velikoserijske proizvodnje. Ta pa ni vedno odvisna le od organizacije in priprave dela v delovni organizaciji, ampak zahteva tudi določen del vloženih investicijskih sredstev, ali pa v obratnem primeru tudi uvoz nekaterih polizdelkov iz katerega koli valutnega področja. Pri reševanju teh problemov pa večkrat naletijo proizvajalci na težave, ki so v tesni vzročni zvezi s samovoljo, neza-interesiranostjo in v skrajnem slučaju tudi s čisto birokratsko metodo dela nekaterih uslužbencev naših denarnih zavodov.

Značilnost za velik del delovnih organizacij v naši republiki je ta, da razpolagajo z zelo zastarelimi in iztrošenimi osnovnimi sredstvi. Te delovne organizacije ne bodo mogle zaradi pomanjkanja finančnih sredstev slediti v pogojih novega gospodarjenja tistim, ki teh težav nimajo in ki razpolagajo s sredstvi, katere lahko vlagajo v razširjeno reprodukcijo.

Družba je vložila ogromna sredstva v nove objekte, torej naj tudi od ljudi, ki s temi sredstvi razpolagajo in jih upravljajo, zahteva več kot od onih podjetij, ki so doslej samo ustvarjala dobrine, pa se ni zanje našlo možnosti in časa, da bi jih modernizirali. Tudi možnosti osvajanja tržišča so odvisne od načina in možnosti kreditiranja

PRESEDSTVO KOMISIJE ZA DRUŽBENO-EKONOMSKI RAZVOJ IN ODNOS

gospodarskih organizacij. Kot primer bi na vedel, da splošne gospodarske banke v nekaterih republikah lahko dajejo gospodarskim organizacijam triletni kredit za prodajo gotovih izdelkov, medtem ko splošna gospodarska banka v naši republici teh sredstev nima.

FELIKS HECELJ:

Prav danes, ko krepimo naš družbeno ekonomski sistem na bazi trga, se komunisti v »Tomosu« zavedamo, da je edina alternativa našega nadaljnjega razvoja učinkovitejše ekonomsko gospodarjenje na osnovi delitve dela in poslovnega sodelovanja v širšem prostoru.

Ceprav smo na tej poti šele v začetni fazi, je našim samoupravnim organom in kolektivni jasno, da je taka usmeritev pravilna in nujna ter edina možna, če hočemo delovni organizaciji zagotoviti naraščanje dohodkov in možnosti nadaljnje razširjene reprodukcije. Prvi korak v tej smeri predstavlja tesnejše sodelovanje tovarne s številnimi kooperanti v vsej državi, začeni od konstrukcije, tehnologije, skupnega programiranja, usklajevanja, kapacitet, pomoči glede strokovnjakov in podobno. Toda to je še vse premalo. Zato smo pristopili k čvrstejšim oblikam kooperacije tudi v sodelovanju s tujimi partnerji, na primer na Švedskem in Holandskem. Sem sodi tudi kooperacijska povezava s Citroenom, pri kateri smo prebrskali krizo in želi lani že prve uspehe.

Orientacija na intenzivno gospodarjenje nas postavlja v položaj, da iščemo poslovne partnerje predvsem zaradi ekonomskih nujnosti. Interesi za tako sodelovanje pa se oblikujejo v samoupravnih organih in s sodelovanjem širšega kroga kolektiva. Menim pa, da bi morali samoupravljanje še bolj odločno vključiti na poslovne odnose v panogi in da bi morali nekatere težave o poslovnem sodelovanju uresničevati predvsem na poti samoupravljanja.

FRANČIŠKA AVBELJ:

Pravilniki o delitvi osebnih dohodkov bi morali biti odsev pravičnega pojmovanja delitve po delu. Ob sprejemanju novih pravilnikov, ki so se na žalost pripravljali spet z vso naglico in kampanjsko, pa se je pokazala znova dokajšnja togost vodilnega kadra po eni strani, po drugi pa v primerjavi s prejšnjimi leti večja zrelost proizvajalcev.

Običajno je napravil osnutke strokovni kolegij in to največkrat brez poprejšnjega angažiranja proizvajalcev in njihovih predlogov. Od teh kolegijev so osnutki odšli na komisije in od tam na oglasne deske. Le redko kje so zaradi njih sklicali sestanke vse delovne skupnosti.

Največ kritik je bilo zaradi prevelikih razponov in zaradi zidavnej preživelega načina nagrajevanja vodilnega kadra z lestvicami, ki le-temu zagotavljajo procentualno udeležbo pri delitvi. Kritike so posebej opozarjale na vprašanje delitve osebnega dohodka nekaterih vrst uslužbencev, npr. komercialnih, ki so plačani po uresničeni rea-

lizaciji in katerim gre tudi večji osebni dohodek, brez večje osebne udeležbe.

V sistemu nagrajevanja po učinku marsikje naletimo na postavke ali točke za odgovornost. Menim, če se že plača odgovornost vodilnih uslužbencev, je to odgovornost treba tudi zahtevati. Kakšen je ta čut odgovornosti, lahko konkretno večkrat vidimo. Na primer, če je nabavljen slab material, za kar bi morala biti odgovorna komercialna služba, kako je potem mogoče, da je nato neposredni proizvajalec prikrajšan na osebnih dohodkih: iz slabega materiala namreč ne bomo izdelali kvalitetnih izdelkov in procent odpadkov je znatno večji. Nekje v upravi pa kljub temu nekdo prejema dodatne točke za odgovornost. V skrajni pa je vedno le proizvajalec tisti, ki občuti posledice, kajti za slabši proizvod je tudi manj plačan.

Dokaj neurejeno stanje delitve osebnih dohodkov narekuje, da se bo moralo v tem pogledu marsikaj spremeniti. Predvsem bo treba upoštevati neposredne proizvajalce, kajti brez sproščenega sodelovanja vseh proizvajalcev ne bo mogoče nakazanih vprašanj rešiti.

LOJZE HAJDNIK:

Pri vrednotenju dela se še vedno nismo otresli dediščine preteklosti in še vedno poskušamo pisarniško delo bolj vrednotiti kot fizično. Nihče nima nič proti, če naše strokovnjake za kvalitetno opravljeno delo tudi primerno nagradimo, ne moremo pa se strinjati, da nezahtevno pisarniško delo velikokrat bolj vrednotimo kot delo povprečnega kvalificiranega delavca.

Za administracijo, knjigovodstva in še nekatere podobne poklice ne bo težko najti merila. Za nekatere vodstvene ljudi pa bomo morali najti merila morda v tem, kako organizirajo svoje delo na področju, za katerega so posamezniki odgovorni, in kako se uspehi njihovega prilaževanja kažejo v finančnih rezultatih na osnovi vloženega dela, ne pa morda na stremeljenju, da svoje nesposobnosti realizirajo v povišanju cen na tržišču.

IVANKA KUKOVEC:

Vse, kar ovira proizvajalko, da doseže boljše kvalifikacijo, da je bolj aktivna na področju družbenega samoupravljanja, da je bolj produktivna itd., ni njena osebna zadeva, temveč stvar družbeno-ekonomskega razvoja, skratka, širše družbene skupnosti in ne nazadnje prav delovnega kolektiva, v katerem je zaposlena.

Urejeno otroško varstvo krepi na eni strani funkcijo družine, po drugi strani pa omogoča zaposleni ženi aktivno vključevanje v naš družbeno-ekonomski proces. Glede na to, predstavlja urejeno otroško varstvo enega izmed pogojev za naš nadaljnji razvoj. Z vedno večjim vključevanjem žena v družbeni proces dela se je položaj današnje družine močno spremenil. Prejšnja družina je bila v večji meri sposobna nuditi del vzgoje in varstva, v sedanjem položaju, ko

imamo opravka zlasti s tako zvano ožjo družino, pa je v večji meri potrebna družbena skrb za otroka. Zato moramo gledati na problematiko otroškega varstva kot na kompleksno vprašanje, katerega reševanje bo uspešno ob vsestransko proučenem programu razvoja vseh družbenih služb, ki naj učinkoviteje posegajo v vsakodnevne probleme, težave zaposlenih žensk.

Gre za vlogo subjektivnih sil, predvsem zveze komunistov, pri reševanju naštetih problemov zaposlenih žensk.

Od delavke zahtevamo, da naj bo čim bolj produktivna, da naj se izobražuje in sodeluje na vseh področjih samoupravljanja, od te iste ženske pa zahteva družina, da se popolnoma posveti možu in otroku. Kaj pa storimo za njeno razbremenitev, za to, da se bo lahko pri delu v tovarni popolnoma sprostila in posvetila vse svoje misli le delu?

INŽ. DRAGO LIPIČ:

Vloga občinske skupščine postaja v pogojih decentraliziranega samoupravljanja, v pogojih izpopolnjenega gospodarskega sistema, skratka, ko se krepi materialna osnova delovnih organizacij, kvalitetno bogatejša, lahko bi rekli, prehaja kvalitativno na višji nivo samoupravljanja.

Družbenopolitične skupnosti bodo morale posvetiti v tem prehodnem obdobju še določeno skrb predvsem terciarni dejavnosti, kot so uslužnostna obrt, gostinstvo in komunalno gospodarstvo, katerih dosedanje zaostajanje ustvarja številne težave v našem družbeno-ekonomskem razvoju.

V komunalnem gospodarstvu je nujno treba težiti za tem, da se v celoti odpravijo dosedanja administrativni vplivi, ki se odražajo predvsem v negotovih virih financiranja kolektivne komunalne potrošnje. Uveljavljanja načela, da je plačnik individualnih komunalnih uslug vsak občan, ali delovna organizacija, nadalje, da je dolžnost družbeno politične skupnosti skrbeti za kolektivne splošne uslug, in končno, da je razširjena reprodukcija komunalnih naprav skupna obveza delovne organizacije in družbeno politične skupnosti, bi prineslo bistvene spremembe v načinu gospodarjenja komunalnih delovnih organizacij, večje varčevanje, odgovornejši odnos do komunalnih uslug in ustvarilo ustrezno materialno osnovo samoupravljanja v teh organizacijah.

V občini kot osnovni družbeno-politični skupnosti se ustvarjajo odnosi proizvodnje, delitve in potrošnje, torej na eni strani materialna osnova občine, ki je odvisna zlasti od ravni produktivnosti dela delovnih ljudi, na drugi strani pa se odvija osebna potrošnja, za katero so pomembni činitelji izven sfere proizvodnje, ki pa neposredno vplivajo na življenjsko raven proizvajalcev in njihovo produktivnost dela. Materialna osnova občin je odvisna tudi od sistema delitve narodnega dohodka, pri čemer se je v novem proračunskem sistemu že uveljavilo načelo, da so viri sredstev, s katerimi družbenopolitične skupnosti razpolagajo, uskladeni s principom delitve po delu in s tem

omejeni na dohodke prebivalstva in na dohodke iz potrošnje.

Komunisti, ki delamo v komunalni samoupravi, si moramo prizadevati za njen nadaljnji razvoj, za izboljšanje dela skupščine, za utrjevanje samostojnosti delovnih organizacij v komuni, pri tem pa moramo trajno usklajevati interese delovnih organizacij z interesi občinskih skupnosti.

ŠTEFAN PAVŠIČ:

V zadnjih 10 letih je industrijska proizvodnja v Sloveniji letno porasla preko 10%, razvoj energetike pa je za njo občutno zaostajal. Proizvodnja električne energije je naraščala le za 8%. Potrebe po električni energiji pa so rasle letno za 10% do 15%.

V letošnjem letu smo v prvih dveh mesecih na račun pomanjkanja električne energije uvozili približno 60 milijonov kilovatnih ur, skoraj za milijon dolarjev, vendar je pri tem zanimiva ugotovitev, da v približno taki količini niso bile izkoriščene naše proizvodne kapacitete termoelektrarn, glede na njihovo zmogljivost zaradi uvoza.

Izgradnja dosedanjih kapacitet za proizvodnjo, prenos in distribucijo električne energije je že zahtevala velika finančna sredstva, vendar bodo ta še v veliko večji meri potrebna tudi v bodoče, glede na to, da bodo predvidoma energetske viri postajali sčasoma vse dražji. Zato bo treba v bodoče graditi energetske objekte le na osnovi najekonomičnejših energetskih virov, kar bomo lahko dosegli le, če bomo neprestano spremljali in zasledovali razvoj sodobne tehnike, tehnologije in pridobivanje energetskih virov.

Investicije za izgradnjo atomske elektrarne so sicer za enkrat večje, kot so za izgradnjo običajnih termoelektrarn, dajejo pa glede na obstoječe cene premoga že danes cenejšo proizvodnjo energije. Ker so za izgradnjo atomske elektrarne potrebne velike in dolgoročne priprave, smatram, da glede na predvideno izgradnjo take elektrarne v Sloveniji ne bi smeli čakati do leta 1975, temveč bi morali priprave zanje čim bolj pospešiti. Računati moramo namreč na to, da bodo v glavnem kmalu že v celoti izkoriščeni viri za proizvodnjo hidroenergije in termoenenergije v Sloveniji. Za pravočasno, kvalitetno, predvsem pa za hitro gradnjo so potrebni idejni projekti in različne druge raziskave in študije, ki običajno zahtevajo veliko finančnih sredstev, katerih po sedanjih praksi investitor največkrat nima na razpolago. Posledica tega je, da so največkrat potrebne študije izdelane na hitro, površno in da se pristopa h gradnji k objektu čestokrat nepriljubljeno zlasti v pogledu dokumentacije.

Ko banka obravnava investicijski program ter ga eventualno odobri, hkrati že tudi določi rok gradnje, ki teče od časa odobritve po predloženem investicijskem programu. Pri tem je za banko neinteresantno, ali so bila vsa pripravljena dela in študije ter dokumentacije izdelane in kakšen je bil rok vložitve investicijskih programov. Razen tega se ne upoštevajo največkrat tudi tržni momenti, ki imajo za posledico občutno spremenjene cene same gradnje tovrstnih objektov. Vse to pa so, kot kaže današnja praksa, odločilni faktorji, ki bi bistvo pocenili in pospešili graditev tovrstnih objektov.

Omeniti je tudi dolgotrajno proučevanje predloženih investicijskih programov, ki se zavleče tudi 10 mesecev.

Če bi bili investicijski programi zadovoljivo pripravljani in se tudi sprejemanje teh ne bi predolgo zavleklo, bi se v času same gradnje finančna sredstva hitreje obračala.

ANTON VRATUŠA:

Slišati je vprašanja, kaj bo delala komuna, ko ni več investicijskih fondov, ko ne sme več direktno odrediti o uporabi sredstev komunalne banke, ko tudi stanovanjski sklad ne bo več v odvisnosti ob občinske skupščine, kot je bil doslej, in ko so delovne organizacije v celoti odgovorne tudi za razširjeno reprodukcijo. Slišati je vprašanja o tem, kako zagotoviti napredek družbenih služb, uprave in drugih dejavnosti, za katere je občina odgovorna po svoji funkciji, ni pa zagotovljena subvencioniranje, ki je doslej šlo preko republiškega proračuna.

Šele novi odnosi, ki nastajajo z uresničevanjem načel nove ustave, omogočajo, da občina tudi konkretno izvršuje svojo pravo vlogo, toda ne v smislu dekretiranja in konkretnega odločanja o vsakem gospodarskem problemu, ker to sodi v odločanje samoupravnim organom, ampak v smislu ustvarjanja ustreznega vzdušja, da bo lahko vsak delovni človek in vsaka delovna organizacija, na osnovi svojega interesa in splošnih koristi, najbolje in najbolj ustrezno koristila družbena sredstva, s katerimi razpolagajo.

Občina bo dejansko lahko postala osnovni družbeno-ekonomski okvir za reševanje nasprotij, ki izhajajo iz protislovij med osebnimi in splošnim interesom. Šele v tem okviru bo mogoče razvijati vse bolj bogate

načine urejevanja družbeno-ekonomskih odnosov med ljudmi, ne samo na osnovi zakona, na osnovi statuta, ampak tudi na osnovi novih oblik kolektivnega dogovarjanja, v posameznih panogah in v raznih aktivnostih.

MIRKO GLUŠIČ:

Proces razslojevanja kmetije, ki je v preteklem obdobju bil pogojen z drobljenjem posesti, je bil z odlivom delovne sile v polpreteklem razdobju še pospešen. To velja prav tako za kmetijstvo ptujske občine, ki je na robu mariborskega industrijskega bazena.

Ob teh premikih mora biti skrb vse družbe usmerjena v čimhitrejšo usposabljanje družbenega sektorja kmetijstva v veliko specializirano proizvodnjo in zadrževanje ali večanje obsega proizvodnje na zasebnem sektorju. Šele ob tako jasno začrtanih smernicah lahko kmetijstvo zadovolji potrebe družbe, to je, da ji da zadostne količine hrane in surovin za predelavo. Investicije v kmetijstvu pa so bile premajhne in neravnomerne. Sunkovito kreditiranje kmetijstva pa ni ugodno, saj se na ta način ne kreditira kmetijstvo kot funkcionalna celota, temveč le posamezne panoge v kmetijstvu. To vnaša neskladnost v razvoj, saj sedanji tržni pogoji pogosto enotransko umerjajo kmetijske proizvodne organizacije.

Kljub vsem polzkusom in različnim gospodarskim instrumentom dosedaj nismo uspeli najti načina, kako stabilizirati in stalno večati kmetijsko proizvodnjo, ki bi naj dajala zanesljive tržne presežke in bogatila naše blagovne sklade. Občasno zvišanje cen kmetijskim proizvodom niso trajne rešitve, saj spoznavamo, da se v nekaterih proizvodih že približujemo svetovnim cenam, v nekaterih jih dosegamo, v nekaterih pa celo že presegamo. Nerazvita in čisto toga trgovina ne more odigrati vloge, kot bi jo pri sodobni proizvodnji morala.

Spremembe sistema premij čez noč, brez urejenega predhodnega obdobja, pa morajo pri nezadostni proizvodnji povročiti le težave na trgu in podražitev blaga ter neupravičeno kritiko kmetijstva in njegove družbene vloge.

IVAN JELAČIN:

Ukrepi zveznega izvršnega sveta v preteklem letu so nekaterim kmetijskim organizacijam v Jugoslaviji omogočili boljše gospodarjenje, ne pa tistim kmetijskim organizacijam, ki proizvajajo živilnoredske in vrtnarske proizvode. V Sloveniji pa predstavljajo samo živilnoredski proizvodi 53 % vseh kmetijskih proizvodov, vključno z lesom. V tem času pa so se tudi cene reproduktivskega materiala, ki ga uporablja kmetijstvo, povečale za povprečno 25 %.

Zato lahko ocenimo, da se z navedenimi ukrepi ekonomski položaj kmetijskih organizacij v Sloveniji na splošno ni dovolj izboljšal. Prav tako ovira normalno gospodarjenje v kmetijstvu dispariteta med cenami industrijskih proizvodov, ki jih uporablja kmetijstvo, in cenami kmetijskih pridelkov. Ta je za 50–100 % večja kakor v tujini. To pomeni, da kmetijske organizacije prevzemajo bremena drage industrijske proizvodnje. Prav tako kmetijske organizacije izvažajo v slabših valutnih pogojih kakor nekatere druge gospodarske panoge.

Akumulativnost kmetijskih organizacij je bila pred ukrepi Zveznega izvršnega sveta izredno nizka in je znašala komaj 1,2 %. Nanjo so vplivali poleg omenjenih pogojev gospodarjenja tudi nereseni problemi glede strokovnega dela. V kmetijskih organizacijah je zaposlenih še vedno dve tretjini ne kvalificiranih delavcev, katerih zasluzki so na zadnjem mestu osebnih dohodkov v gospodarstvu. Tej slabi oziroma nizki storilnosti je vzrok tudi izredno nizek standard kmetijskih delavcev, kateremu gospodarske organizacije niso mogle zaradi omenjenih gospodarskih težav nameniti ustrezna in potrebna sredstva. Tudi kmetijska strokovna služba za širša področja, ki mora nujno opravljati naloge širšega pomena, ni izdelana oziroma je v zadnjem obdobju nazadovala.

V trenutni situaciji, ko ukinjamo okraje, bi morali zagotoviti tako povezavo kmetijske strokovne službe z gospodarskimi organizacijami med občinami, ki bi omogočale povečanje kmetijske proizvodnje. Zaradi slabega gospodarskega položaja kmetijske organizacije doslej niso mogle sofinancirati strokovne službe in raziskovalnega dela, ki je nujno potrebno za njihov razvoj.

JOŽE AJDIČ:

V lanskem letu je 25 % narodnega dohodka v Sloveniji ustvarilo gozdarstvo in predelava lesa. Tudi izvoz lesa in lesnih proizvodov ima večno mesto za razvoj našega gospodarstva. Danes stoji pred gozdarstvom nelahka naloga, kako uskladiti proizvodne zmogljivosti gozdov s čedalje večjimi zahtevami po lesu.

Podružbljanje zasebne proizvodnje je korak naprej v ekonomski akciji, ki zamenjuje dosedanj izključno administrativno intervencijo v gozdarstvu in predstavlja s po-

družbljanjem zasebne proizvodnje organsko celoto v socialistični preobrazbi naše vasi.

Seveda so administrativni ukrepi v gozdarstvu zaradi specifične proizvodnje še obsežni. Nedvomno so ti ukrepi omogočili podružbljanje, žal pa niso onemogočili spekulativnih tendenc pri prodaji lesa in ustvarile pogoje za anarhične pojave na trgu z lesom, katerih posledica je poviševanje cen, rušenje postavljenih razmerij, zapiranje v ozke lokalne meje občin in podobno.

Na terenu spet vlada razdvojenost v vrstah subjektivnih sil in spet se sprašujemo, kdo naj pravzaprav vodi akcijo podružbljanja v gozdarstvu — gozdna gospodarstva ali kmetijske zadruge? Takemu neenotnemu gledanju so pripomogla različna tolmačenja zakonskih predpisov s strani nekaterih komunistov, sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo in organov za blagovni promet, ki pravijo, da ti omogočajo kmetijskim zadrugam odkup gozdnih proizvodov, ker je les kmetijski proizvod. Gozdna gospodarstva po zakonitih predpisih sploh ne morejo odkupovati gozdnih proizvodov. Iz tega sledi zaključek, da smo s prenosom gozdarske dejavnosti s kmetijskih zadrug na gozdna gospodarstva prenesli nanje le pravico do dela, saj gozdna gospodarstva danes opravljajo vsa dela pri negi, varstvu in izkoriščanju gozdov, gradnji komunikacij in urejanju gozdov; prodaja lesa in delitev ustvarjenega dohodka, kot zadnje faze vsake proizvodnje, pa naj bi pripadala drugemu, v našem primeru kmetijski zadrugi. Posamezne kmetijske zadruge so celo pričele z odkupovanjem lesa po višjih odkupnih cenah, kot so te določene pri gozdnih gospodarstvih.

STANE DIVJAK:

Šele januarja 1962. leta so bile delovnim ljudem, zaposlenim v cestnih podjetjih, dane prve zakonske osnove, na katerih so izvolili prve samoupravne organe. Tu pa smo tudi ostali. Pravno so te delovne organizacije enakovredne z drugimi gospodarskimi organizacijami, ekonomsko pa le delno.

Zakon o cestnih podjetjih govori o dohodku podjetij, o pravicah razpolaganja z njim, o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi, toda z omejitvijo, da je njihov dohodek minimalen in znaša komaj 1,3 % od skupne vrednosti vseh cest, to je osnovnih sredstev cestnih podjetij. Vse ostalo pa je odvisno od pojmovanj subjektivnih faktorjev, od cestnih skladov občin in republike. Tudi tukaj pa so še izredno močno prisotni elementi starih administrativnih odnosov.

Vsa cestna podjetja v Sloveniji upravljajo z osnovnimi sredstvi, to je s cestami, v vrednosti 139 milijard 297 milijonov dinarjev. Zato pa imajo zagotovljen kot stalen dohodek le sredstva od goriva v višini 1 milijarde 850 milijonov dinarjev v letošnjem letu, medtem ko so bila ta sredstva v prejšnjih letih znatno nižja. Da bi ta podjetja lahko gospodarila in upravljala s cestami kot osnovnimi sredstvi po principu dobrega gospodarja in upravljalca, potrebujejo stalen dohodek, ki se formira iz prometnega davka na gorivo v celoti, ekonomske amortizacije ter ostalih prometnih davkov na vozila, se pravi davkov od koristnikov cest.

Zdaj komunisti v teh podjetjih in organi samoupravljanja čestokrat ostajajo samo pri spoznanju, kaj bi morali storiti in kakšne so njihove naloge, ni jim pa dana možnost, da bi ideje in stališča Zveze komunistov realizirali v odločitvah organov.

JOŽE ZAKONJEK:

Pred gospodarstvom Slovenije so resne naloge glede vključitve v nadaljnjo mednarodno delitev dela. Od tega bo predvsem veliki meri odvisev naš nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj in hkrati tudi porast življenjskega standarda.

Na doseženi razvojni stopnji verjetno ni več upravičeno povečevanje proizvodnje za vsako ceno, temveč le takšen razvoj, ki vodi k vsesplošnemu povečanju družbene produktivnosti dela in ki ima tudi pogoje za vključitev v mednarodno tržišče. V tem smislu postajata intenzivno povezovanje domačega gospodarstva s svetovnim ter vsakodnevna konfrontacija domače produktivnosti s svetovno produktivnostjo pogoj, brez katerega bi bil nadaljnji ekonomski progres precej negotov.

Avtarkične težnje, ki so v preteklosti prihajale od izraza v gospodarstvu, so bile resna ovira v razvoju mednarodne menjave. Posledica tega je bilo tudi pojavljanje velikega števila majhnih zmogljivosti, usmerjenih pretežno na domače tržišče. Takšno stanje narekuje, da se princip specializacije uvede kot osnovno načelo organizacije proizvodnje, ker bo le na ta način mogoče racionalno izkoristiti razpoložljive produktivne faktorje in doseči rentabilnejšo proizvodnjo ter višjo kvaliteto izdelkov.

Opozoriti pa je treba tudi na slabosti v organizaciji naše zunanje trgovine. Mislím, da bi morala zunanja trgovinska podjetja, proizvodna podjetja in njihova združenja tej dejavnosti posvečati znatno večjo pozornost in da bi bilo potrebno tudi v zunanji trgovini zagotoviti primerno specializacijo, podpirati integracijo podjetij in tako zagotoviti finančno močnejše ter tehnično in kadrovske sposobne organizacije.

RUDOLF TEVŽ:

Naši notranji tržni odnosi so bili še vse preveč administrativno urejeni, kar je povzročilo v nekaterih delovnih skupnostih napačno predstavo o družbeno potrebnem delu. Ocena vrednosti dela samo na podlagi izkušenj na našem trgu je velika ovira marksiteremu kolektivu za vključitev v mednarodne odnose. Konjunktura obdobja na mednarodnem trgu pa prav tako lahko zavadejo kolektiv v napačno smer podcenjevanja domačega trga, ki pa se mora gospodarsko dopolnjevati.

To govorim iz izkušenj rudnika svinca v Mežici. Glede na izreden porast cene svinca in cinka na zunanjem trgu od 200 dolarjev na 380 dolarjev za tono in izredno počasno administrativno urejanje notranje cene je

Komisija za razvoj, notranje odnose, organiziranost in delovanje ZK

RUDI VAVPOTIČ:

Vloga in mesto komunistov v integriranem podjetju je zelo pestra in pogojena z vrsto činiteljev.

Naloge, s katerimi smo se v preteklosti ukvarjali komunisti v organih samoupravljanja in skupnih strokovnih službah, so narekovale tudi organizacijske oblike delovanja Zveze komunistov. Od komunistov so terjale jasne orientacije in ekzaktnih pričutjev.

Tradicija pri ljudeh, ki 15 let vodijo in vplivajo na procese, je dajala izreden odpor vsem spremembam v proizvodnem programu. Sklepi samoupravnih organov so se izpolnjevali zgolj formalno. Zadnji spopad subjektivnih sil in Zveze komunistov na tem področju je bil v razpravljanju o dolgoročni izvozni orientaciji, ki terja od programskih služb izredno poznavanje tržišča in ekonomike v mednarodnih razmerah. V tej zvezi se je pokazalo, da organizacijske oblike: osnovne organizacije Zveze komunistov po tovarnah in skupnih službah, tovarniški komiteji in klasični prijemi ne zadoščajo za bolj uspešno delo na tem področju. Oblika konference Zveze komunistov podjetja je uvedena, kjer se uporablja delegatski sistem, in je za razčiščevanje osnovnih konceptov pri navedenih vprašanjih v specializirani obravnavi doprinesla dokajšen delež.

Drugo področje je področje oblikovanja notranje ekonomike. V tej zvezi smo s komunisti-ekonomisti začeli voditi grupne razprave s ciljem, da ugotovimo, kaj je v takem stanju treba ukreniti. Ustanovili smo sekcijo ekonomistov v podjetju, ki ima v svojem programu dela take zasnove, ki bodo omogočile strokovne prijeme. Uvedli bomo grupo za operacijske raziskave, nabavili mehanografske stroje za obdelavo informacij, s tem pa si omogočili jasno orientacijo, kaj je treba napraviti. Vsi ti napori pa so sprožili pri članih Zveze komunistov izredno mnogo vprašanj, ki so predvsem sociološkega in družbenega značaja. Uspeli smo, da so se komunisti v samoupravnih organih v mnogih primerih pozitivneje opredeljevali za vsebinska vprašanja kot pa komunisti iz upravnih in vodstvenih služb. Tako stanje je postavljalo pred sekretariat konference Zveze komunistov podjetja več vprašanj, zakaj prihaja do tega. Ugotovili smo, da v bistvu med upravnimi službami ni pravilne delitve dela, da ni časa za sistematično delo. Na te probleme je konferenca Zveze komunistov ob obravnavanju aktualnih problemov dajala jasna priporočila in izoblikovala v razpravi nekatera stališča. Poslovanje in delitev ustvarjenega dohodka v integriranem podjetju nudi interesantne družbeno-ekonomske oscilacije. Prijemi okrog teh vprašanj zahtevajo od komunistov, ki se strokovno ukvarjajo s temi problemi, in od komunistov v organih samouprave izreden posluh in znanje za vrednotenje dela, za družbene tendence ter poznavanje socialnih in ekonomskih prilik.

ANTON SKOK:

Sodobna organizacija Zveze komunistov mora imeti zelo razvejan, kvaliteten sistem komuniciranja, tako znotraj organizacije, navzven pa si mora organizirati takšen sistem komuniciranja, ki bo omogočil sistematično, kontinuirano in realno spoznavanje družbene problematike. Samo tako bo mogla organizacija predvsem pa njena vodstva ne samo objektivno idejno-politično ocenjevati družbeno dogajanje in pojave, temveč bo na pridobljenih spoznanjih lažje, uspešneje, zlasti pa učinkoviteje vplivala na smer družbenega razvoja na njenih posameznih področjih in tudi pravočasno reagirala na negativne pojave. Izkušnje nas namreč uče in opozarjajo, da smo čisto zaradi nezadostne informiranosti in neobčutljivosti dopuščali, da so se morda za široko družbeno skupnost nepomembni, za posameznega človeka pa preči problemi razraščali. Šele, ko so problemi postali tako rekoč akutni, smo

velikokrat povzročilo notranje trenje v delovni organizaciji. Nekateri so z vso kategoričnostjo postavljali zahtevo po izvozu vse naše proizvodnje, ne glede na stopnjo obdelave in ne glede na to, da je morala predelovalna industrija uvažati iste surovine ali pa celo predmete višje stopnje obdelave precej dražje, kot pa bi bile naše prodajne cene.

Sedanja vezava uvoza z izvozom, kakor se izvaja, prav lahko pripelje do sličnih anomalij pod plaščem družbenih potreb. V našem kolektivu so na podlagi lastnih izkušenj prišli do prepričanja, da se morata proizvodnja osnovnih surovin in predelovalna industrija dopolnjevati, ker je to nujna zahteva večjih možnosti za vključevanje v mednarodno menjavo.

začeli resneje razmišljati o taki ali drugačni intervenciji. To se pravi, da je naša slabost med drugim tudi v tem, da pogostokrat prepozno reagiramo. O tem vprašanju smo komunisti celjske komune začeli resneje razmišljati. Prihajamo do spoznanj in zaključkov, da morajo biti za moderni sistem in kvaliteten komuniciranje na vseh relacijah in nivojih uresničeni zlasti tile pogoji: komunist mora biti sredi življenjske dinamike, v sredini dogajanja, da bo lahko zaznaval in spoznaval ter realno ocenjeval življenje in problematiko svoje sredine. Seveda to še ne pomeni, da že s tem svojo vlogo komunista kvaliteto opravlja. To je šele predpogoj, vir, ki mu omogoča čim bolj stvarno spoznavanje družbene problematike. Tak položaj in usmerjenost komunista sta nedvomno važna pogoja, da bo postajal vedno bolj samostojna politična osebnost, vedno bolj oblikujoč individuum in vedno bolj aktivni činitelj pri ocenjevanju družbenih dogajanj in pojavov ter vedno bolj aktivni tvorec stališč in politike partijske in drugih družbenopolitičnih ter samoupravnih organizmov.

Nič manj važni pogoj za realiziranje idejne funkcije ZK in s tem tudi z vsebino komuniciranja, v najširšem pomenu besede, je demokratična vsebina odnosov v organizaciji ZK. Hočem reči, da tiste lastnosti komunista, ki sem jih površno navedel, še ne zadoščajo, da bi organizacije ZK delovale tako, kot je postavil VIII. kongres ZK Jugoslavije. Gre namreč za problem, ali imajo odnosi znotraj organizacije ZK in med komunisti, denimo npr. v gospodarskih organizacijah in odnosih med višjim in nižjim vodstvom, že takšno demokratično kvaliteto, ki bi povsem omogočala znotraj organizacije ZK, kakor tudi na relaciji organizacije ZK in drugih organizmov komune, dejansko kar najbolj demokratično diskusijo? Kljub velikim naporom komunistov in vodstev ZK v tej smeri nas izkušnje uče in problemi opozarjajo, da na to vprašanje vedno in povsod še ne moremo najbolj pozitivno odgovoriti. Ta problem je povezan tudi z razvojno stopnjo produktivskih samoupravnih odnosov in z organizacijo ter kvaliteto komunikacijskih samoupravnih odnosov in z organizacijo ter kvaliteto komunikacijskih sredstev. Večina delovnih organizacij še namreč ni razčlenila ustave in statutov in s pravilnikom uredila organizacijo in delovanje mehanizma notranje komunikacije in kontrole. Proizvajalci morajo biti seznanjeni predvsem z vprašanji, ki so pomembna tako za posameznika, za delovno enoto in za organizacijo kot celoto. Katera pa so tista vprašanja in zadeve, o katerih hočejo biti proizvajalci informirani in o katerih hočejo odločiti, pa morajo odločiti sami, njihovi organi upravljanja, ne pa upravni aparat.

JOŽE KUHAČ:

V praksi se še vedno dogaja, da vprašanja organiziranosti ZK ne smatramo za dovolj pomembno vprašanje. Vse prepogosto ostajamo pri rešitvah, ki smo jih poznali v času, ko samouprava in družbena samouprava še nista bili tako razviti.

Z uvedbo nove družbeno-ekonomske kategorije dohodka, njegove delitve po delu in na podlagi neposredne ter socialistične demokracije se je znašla sila, ki je v času pred novim gospodarskim sistemom v neki meri odredjala materialna gibanja in družbeno atmosfero v situaciji, ko ni bila več kos novo nastalim objektivnim prilikam. Spremeniti je morala načine delovanja in če je to hotela, se je morala tudi organizirati drugače kot v obdobju administrativnega socializma. Prostor, v katerem je naša organizacija razreševala nasprotja, ki jih poraja administrativen socializem, se je spričo sprememb v pogledu organiziranosti družbe prav tako spremenil. S postopnim zmanjševanjem vloge države niso prenehala nasprotja v našem razvoju.

Če ocenjujemo novo situacijo iz državne ga zornega kota, se je prostor razreševanja

nasprotij, ki jih poraja socialistični razvoj, zožil. Nasprotja so se približala. Postavljati se je pričela relacija proizvajalec—samouprava in relacija proizvajalec—komuna. Če pa ocenjujemo novo situacijo z zornega kota človeka in njegove ustvarjalne in konkretne vloge, pa se je ta prostor povečal, in to zato, ker se je sam transformiral iz bivšega proizvajalca, kateremu je država odredila delež in viške dela, v proizvajalca, ki je začel preraščati v gospodarja rezultatov lastnega dela.

Občina je postala oblika socialistične organiziranosti ljudi, v okviru katere je moč usmerjati družbene procese in razreševati nasprotja, ki jih poraja proces osvoboditve dela. Specifične prilike in najrazličnejše variacije družbenih procesov in konfliktov, ki jih le ti porajajo, nalagajo članom ZK, da odkrivajo vzroke pojavov in uporabljajo moč argumentov pri usmerjanju družbenih procesov. Člani ZK morajo zato svojo usmerjevalno družbo snovati predvsem na idejno-političnih načelih, uporabljajoč induktivne metode. To pogojuje zahtevo za večjo idejno usposobljenost posameznikov in takšno organiziranost, ki lahko omogoči v največji meri uveljavljanje marksistične teorije in prakse. Da člani ZK ne morejo odigrati uspešnejše usmerjevalne vloge, če delujejo organizirano samo v prostoru osnovne organizacije, ne govori samo prej opisano objektivno stanje. To potrjuje že v veliki meri tudi praksa. Povsod tam, kjer niso spoznali bistvenih pravil v našem družbenem sistemu, ostajajo člani zveze še vedno zaprti izključno v okviru osnovne organizacije in vsled tega je delo članov zveze preoblikovanje zavesti socialističnega gospodarja relativno šibko. Tam pa, kjer so se znali člani zveze organizirati v skladu z novimi objektivnimi pogoji, je njihov vpliv na dnevna dogajanja uspešnejši.

FRANCE SABLIČ:

Pogosto se zgodi, da bi posamezni vodilni ljudje radi spremenili komuniste v brez-pogojne zagovornike svojih stališč, predlogov in konceptov. Komuniste bi po tej koncepciji morali že vnaprej disciplinirati, da se bodo zavzemali za take in ne za drugačne rešitve. To pa je ne malokrat v nasprotju s principi samoupravljanja, saj se že vnaprej zavzemamo za tako ali drugačno konkretno rešitev, ne da bi verjeli v možnost, da bodo morda samoupravljalci predlagali še boljše rešitve. Razen tega pa je to tudi v nasprotju z načelom, naj bo komunist samostojna politična osebnost, ki je sposoben samostojne idejnopolične analize in ocene družbenih problemov. Jasno je, da se komunist nima več kaj opredeljevati, kadar je pred dilemo: ali socializacija vasi ali kaj drugega, ker take dileme ni. Komunist se ne more opredeljevati za samoupravljanje ali proti njemu, kajti tudi te dileme ni več, kdor pa jo postavlja, ta sploh ni komunist. Ni pa mogoče komunistu obvezovati na idejno enotnost, če gre za vprašanje, ali bomo gradili tovarno na tem mestu ali na drugem mestu, ali bomo vložili sredstva v tako ali drugačno opremo, ali bomo izbrali na odgovorno mesto tega ali onega človeka itd.

Pri tem pa gre tudi za napačno gledanje na vlogo občinskega komiteja. Nekateri še zmeraj vidijo v njem nekaj, kar samo iz sebe poraja nezmotljive sklepe, ki so potem obvezni za vse kominate. Kot je potrebno, da občinski komite nenehno prisluškuje problemom ljudi, njihovim težnjam, tako je tudi potrebno, da tudi osnovne organizacije in posamezni komunisti s svojimi pobudami vplivajo na odločitve in stališča občinskega komiteja. Gonična sila vse aktivnosti Zveze komunistov mora biti občinska organizacija kot celota in ne samo zgolj občinski komite. To pa seveda ne pomeni, da je občinska organizacija Zveze komunistov matematičen seštevek vseh organizacij ali komunistov, vseh njihovih stališč in mnenj. Občinska organizacija Zveze komunistov je nova kvaliteta, ki se kaže v naprednejših pobudah, ki pozitivno učinkuje na uspešnejšo vlogo posameznih osnovnih organizacij oziroma komunistov.

Osnovna organizacija prerašča svoje okvire. Za oblikovanje učinkovite politike Zveze komunistov v komuni, politike, ki ne bo le slaba reprodukcija splošnih načel in splošne politike, ampak bo zares ustvarjalna, je potrebno, da je osnovna organizacija obrnjena navzven. Da pa bi to dosegli, je nujno potrebno, da spremenimo tudi merila, s katerimi ocenjujemo delo komunistov. Doslej se je pogosto dogajalo, da smo uporabljali formalna organizacijska merila, namesto, da bi cenili delo komunistov po tem, kaj on pomeni v organih samoupravljanja, kakšna so njegova stališča do samoupravljanja in delitve dohodka po delu itd. Prav tako nas ne bi smela zavesti deklarativna stališča komunistov, ki se razhajajo od onih v praksi. Vedeti je treba, da se komunist ne more in ne sme izživljati samo v osnovni organizaciji, predvsem tudi zaradi tega, ker se s tem izmika kontroli in oceni delovnih ljudi. Kajpak, osnovna organizacija je še potrebna, toda to ne sme biti edina oblika združevanja komunistov za posamezne akcije.

METKA PETERCA:

Komunisti na terenu bi morali zavzeti bolj aktiven odnos do problemov v krajevni skupnosti kot temeljni samoupravni skupnosti občanov.

Krajevna skupnost mora biti ena od temeljnih torišč delovanja komunistov na terenu. V ta namen bi bilo potrebno, da se komunisti bolj enotno organizirajo v okviru krajevne skupnosti in da se aktivno lotijo širših razprav o aktualnih problemih vsebine in veljave delovanja krajevne skupnosti, delovanja komunistov v družbeno-političnih organizacijah v krajevni skupnosti, da se tam komunisti pojavljajo kot pobudniki razprav o problemih otroškega varstva, šolstva, mladine, političnega in družbenega življenja, razprav o aktualnih političnih vprašanjih, ki marsikdaj tudi komunistom niso jasna, občani pa predvsem od njih pričakujejo pojasnil in odgovorov.

Razviti moramo tak sistem, tako vsebino in oblike delovanja krajevne samouprave, ki bi omogočila, da bo v njej našel svoje

mesto in svoj interes vsak občan krajevne skupnosti, mlad ali star. Vsak je dolžan v okviru svojih sposobnosti prispevati k urejanju družbenih problemov v krajevni skupnosti.

Mnogim komunistom, ki žive v strnjem stanovanjskem naselju, kot je npr. Savsko naselje, Stadion itd., lahko jasno in upravičeno zastavimo vprašanje, koliko prispevajo in kakšen je njihov delež pri reševanju problemov v krajevni skupnosti. Kaj so res lahko samo komunisti na delovnem mestu v delovni organizaciji, v naselju pa se izolirajo in potegnejo za zaklenjena vrata, ob televizor in jim je njihov materialni položaj os življenja?

Težišče našega dela mora biti med ljudmi in ne na sestankih. Sestanek organizacije ZK, oktava ZK nikakor ne more biti vsebina in smoter delovanja, marveč je lahko le organizacijska oblika, kjer analiziramo, proučujemo vsebino političnih problemov in iščemo stališča ter dogovore, ki pa jih uresničujemo, kjer delujemo oziroma tam, kjer delamo. Iz tega nujno sledi, da je komunist le, če je družbeno-politično aktiven. Merilo aktivnosti ni v številu funkcij, marveč v vplivu na okolico, kjer komunist živi ali dela.

ROMAN OGRIN:

V občini Trebnje smo ugotovili, da kljub vse večjemu združevanju komunistov okrog občinskega komiteja prek aktivov, posvetovanj, seminarjev in drugih oblik dela ostaja še vedno precejšnje število komunistov neaktivnih. Predvsem mislim to o notrajnem partijskem življenju — izmenjavanju mišljenj in zavzemanju stališč. Ta neaktivnost je prišla posebno do izraza v velikih osnovnih organizacijah, kjer so skoraj vedno razpravljali eni in isti diskutanti, ostali pa so bili več ali manj aktivni poslušalci. Ker je tako stanje trajalo leta dolgo, za mnoge komuniste nismo vedeli, kaj sploh mislijo o raznih vprašanjih.

Ugotovili smo, da so bili komunisti, ki se niso oglašali, predvsem delavci in drugi člani z nižjo izobrazbo, zato smo prišli do zaključka, da se večina ni oglašala zaradi tega, ker so se bali, da svojega mišljenja ne bodo pravilno izrazili.

Naj povem, kako pri nas poskušamo te slabosti odpraviti.

Najprej smo v večjih osnovnih organizacijah organizirali grupe komunistov, ki se niso bili v družbeno-političnem delu preveč angažirani, za proučevanje nekaterih problemov na terenu. Tako je grupa komunistov analizirala stanje v krajevni organizaciji Socialistične zveze. Ugotovila je vzroke slabosti in poizkušala najti ustrezne rešitve. Enako so storile tudi druge grupe, ki so bile formirane za proučitev posameznih problemov. Potem se je sestala celotna osnovna organizacija in razpravljala o analizah, ki so jih grupe pripravile. Na osnovi takih analiz je potem osnovna organizacija zavzela stališče in dala napotke za politično akcijo vsem tistim komunistom, ki so na teh raznih področjih delovali.

Mislím, da je prav, da ob tem še povem, da zadoščeni tovariši niso analize najboljše izvedli. Če pa upoštevamo, da so jih delali prvič in so pri tem mnogi prvič analitično obravnavali probleme, mislim, da smo pri tem mnogo dosegli, saj smo na ta način angažirali skoraj vse komuniste, da so o določenih problemih razmišljali, medsebojno izmenjavali mnenja in sprejeli napotke za akcijo.

FRANCE ŽVAN:

V času med IV. in V. kongresom ZK je bilo delovanje osnovnih organizacij Zveze komunistov jeseniške občine tako razgibano, da je bilo v tem obdobju mnogo težje vzpostavljati enotnost v delovanju in pogledih komunistov kot v prejšnjih obdobjih. Prav zato želimo razpravljati o idejni enotnosti in borbi mnenj v Zvezi komunistov.

Prvič, v tem obdobju smo krenili tako pospešeno na pot demokratizacije, da je zavest komunistov vsaj v začetku tej poti zelo težko sledila. Drugič, uveljavljanje, poglobljanje in utrjevanje samoupravljanja ter zlasti njegove materialne osnove je prinašalo se seboj premike, ki so se odrazili zlasti v ocenjevanju, presojanju in ugotavljanju načinov in oblik gospodarjenja v delovnih organizacijah. Zelo močne so bile tendence po redu, disciplini, urejenosti, katerim nasproti so delovale anarhične težnje kot rezultat zelo pospešenega razvoja, ki nujno nosi s seboj tudi možnosti in pogoje za vegetacijo stihije. Pogosto smo imeli na dnevnem redu nasprotja med delovnimi organizacijami in občinsko skupščino, njenimi organi in raznimi zavodi. Nasprotja so bila pogojena zlasti v prepotentni zavesti o potrebah, gradnjah, izboljšavah in ureditvah, za kar vse naj bi imela skrb in sredstva občinska skupščina, ne glede na to, ali smo ji jih dali ali ne. Tretjič, v konfliktu sta si bila tudi volja in pripravljenost po urejanju stvari s lastnimi sredstvi, energijami in metodami in temu nasproti pričakovanje rešitev od zunaj ali od zgoraj, z zanašanjem na to, da stanje lahko spremeni samo sila, ki je izven nas in zato močnejša od nas. Reševanje stvari s lastnimi sredstvi je zahtevalo globlje spoznavanje potreb in možnosti, razumno opredeljevanje za najnujnejše, najkoristnejše in najekonomičnejše, zelo živo delovanje in veliko vitalnosti ter upornosti.

In četrtič, zaostril se je tudi konflikt med demokratičnimi silami in pozicijami birokracije. Od tistega, ko so se začeli komunisti vse pogostejše vpraševati, kdo naj o čem odloča in kako naj odloča, smo prišli do stanja, da ne pustimo nikjer več odločati za ljudi, v imenu ljudi ali nad ljudmi.

V vseh teh procesih smo bili komunisti sredi ljudi in zato razumljivo tudi sredi dogajanj in dogodkov, ob katerih smo se včasih razhajali in v večini primerov tudi ponovno sešli.

Doslej smo pri nas v naši občini še vse premalo podpirali možnosti za organizirano, odprto razpravo, v kateri velja moč argumentov, napredka in organiziranosti. V takšni izmenjavi mnenj, v takšnem boju ne sme biti več pomembno, kdo je kaj povedal in zagovarjal, kako je povedal, komu je bilo namenjeno, pač pa samo, kaj je zagovarjal ali utemeljeval, zakaj se je opredeljeval in kakšno težo ima njegov predlog, zahteva ali zavrnitev.

BORIS PLOŠINJAK:

Če je pri marsikaterem članu Zveze komunistov idejna šibkost vzrok za njegovo pasivnost, ugotavljamo, da je včlanjenih v vrstah Zveze komunistov tudi precej posameznikov, za katere tega ne moremo trditi, pa prav tako pasivno spremljajo naše delo in prizadevanja. Če smo si edini, da je treba določenim komunistom pomagati pri njihovi razgledanosti, pa velja za one druge, da do njih zavzamemo ostrejša stališča. Imam občutek, da se takšnim članom Zveze komunistov bojimo povedati, da je premalo za člana Zveze komunistov njegova udeležba na sestanku organizacije in da s svojim pasivnim zadržanjem v Zvezi komunistov in izven nje krši njeno osnovno načelo. Vem, da so v določenih primerih za to različni vzroki, vendar jih puščam ob strani, ker imam v mislih one člane Zveze komunistov, ki ne kažejo prav nobene volje do aktivnosti na kateremkoli družbeno-političnem področju. To trditev lahko dokumentiram s tem, da je število onih članov Zveze komunistov v naši občini, ki niso direktno vključeni v niti eno družbeno-politično dejavnost, precej visoko. Hkrati pa ugotavljamo, kot v marsikateri drugi občini, da se ogromno breme vali na majhno število komunistov, ki pa zaradi tega svojih obveznosti ne zmorejo.

Naloga nas vseh je, da vse komuniste pritegnemo k delu, da jim damo konkretne naloge in da jim v prvih začetkih pri tem pomagamo. Zlasti menim, da je to važno za člane Zveze komunistov s krajšim stažem, pri katerih smo že večkrat z ne najbolj posrečenimi metodami dosegli obraten učinek, kot smo si ga želeli.

PREDSEDSTVO KOMISIJE ZA RAZVOJ, NOTRANJE ODNOS, ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE ZK

TONE BOKAN:

Ob sprejemanju mladih v organizacijo ZK dobijo ti vtis, da so organizacijo Zveze mladine prerasli in da zanje v njej ni več delovnega področja. To pride še posebno do izraza, če sama organizacija ZK ne skrbi, da bi mladega komunista usmerjala na to področje političnega dela. Potemtakem ni aktiven v organizaciji mladine, ne v sindikatu in ne v samoupravnih organih. Ti pojavi so v glavnem poznani, vendar jih ne smemo gledati kot samo mladinske, temveč kot družbene probleme in jih kot take tudi reševati.

Osnovno torišče dela mladih članov ZK pa je le v organizaciji ZM. Kljub temu pa se dogaja, da komunisti na sestankih ZK določijo starejše člane ZK za delo in organizacijo dela v ZM, mlade pa zaposlujejo v samoupravnih organih, sindikatih in slično. So pa tudi take organizacije ZK, ki sprejemajo člane iz vrst mladine za potrebe dela v organizaciji mladine.

Današnji mlad človek se vzgaja v času izredno dinamičnega razvoja vseh družbeno-ekonomskih sil in v času, ko prihaja do raznih protislovij, katera na formiranje mladega človeka delujejo negativno, negativno zaradi tega, ker mlad človek sprejema vse, tudi tisto, kar zastruplja in slabo vpliva na našo organizacijo in politične sile nasploh. Tu smo posebno komunisti dolžni, da čim bolj konkretno in odkrito delujemo v razlaganju teh primerov, da se čim bolj približamo mladi generaciji.

VINKO BARRILLE:

Vodstva — občinski in tovarniški komite — in osnovne organizacije ZK se malo prizadevajo za uveljavitev načela javnosti kot metode dela ZK. Skoraj vsi sestanki osnovnih organizacij in vodstev še potekajo v zaprtem krogu. Sprejeti sklepi, stališča in vsebina teh sestankov tako ne najdejo mesta v javni razpravi. Treba je sprostiti delovanje načela javnosti kot osnovo, na kateri raste družbeno-politična odgovornost članstva ZK.

Prepričan sem, da uveljavitev načela javnosti lahko odstrani pogost negativni pojav dvojnega vedenja komunistov: — Ko sem na sestanku organizacije ZK, sem za to stališče, v javnosti pa za drugo.

Med poglavitnimi vprašanji izvajanja načela javnosti je vzdušje, ki vlada v naših osnovnih organizacijah. So primeri, ko se dober član ZK nerodno izraža kljub dobrim mislim. Do njega smo večkrat nestrpni.

Posebno je važna javnost dela v delovnih kolektivih, kjer osnovne organizacije ZK razpravljajo ter sprejemajo sklepe in stališča, ki so življenjsko pomembna za celoten kolektiv. Na širokih in javnih sestankih osnovnih organizacij v delovnih organizacijah bi morali člani ZK kot nosilci naprednih stališč argumentirati stališča, in to ne s pozicije skupine ljudi, temveč s pozicije samoupravnega organa in kolektiva.

Metode dela, ki ne ustrezajo sedanjim stopnji družbenih odnosov, moramo spremeniti, in to ne le formalno, temveč moramo pojmovati premik v metodah dela ZK kot prispevek h krepitvi demokratičnosti. Smernice o javnosti dela, ki nam jih je dal VIII. kongres ZK, nam nalagajo dolžnost, naj bomo sodobni v političnem delu in naj se le s tako sodobnostjo političnega dela uveljavimo v družbenem življenju.

Nasprotniki pospeševanja procesa samoupravljanja proizvajalcev mnogokrat menijo, da je to negacija vsakega planiranja. Gotovo je res, da bomo v bodočnosti uveljavljali znanstvene metode planiranja. Prepričan sem, da to ne bo direktivno planiranje iz enega centra, ampak planiranje v pogojih pospeševanja integracije v gospodarstvu, na osnovi samoupravljanja proizvajalcev. V tem procesu se bo vedno bolj stapljala znanstvena metoda planiranja in gospodarske odločitve na nivoju proizvajalcev s tistimi, na nivoju nekega integracijskega organizma in neke družbeno-politične skupnosti.

VLADIM R ZUPANČIČ:

Vsakodnevna praksa dokazuje, da ljudje zelo dobro vidijo in ocenjujejo, kdaj in kje se komunisti v praktičnem delovanju zavzemajo kot družbeno politični delavci za socialistična načela, za socialistične odnose, kdaj so dosledni v svojem delu. Vidijo in ocenjujejo pa tudi to, kdaj gre za formalizem, oportunitizem, famiharnost, toleriranje negativnih pojavov in kje manjka revolucionarnega poleta in borbenosti. Osnovne organizacije, katerih člani niso sposobni pravočasno reagirati, ki niso sposobni odpirati perspektiv mladim ljudem na vasi, v delovni organizaciji in šoli, ne morejo biti privlačne in tam je manj želja ter prizadevanj pri ljudeh, da bi postali člani ZK.

Cepprav sta program in cilj jasna v pogojih razvejanega sistema samouprave, tudi nekatere organizacije ZK ne vedo, kako naj delajo, da ne bi pri tem komunisti posegali v pravice in pristojnosti drugih organov. Ali ne manjka tukaj tudi individualne vzgoje in dela vodstev s posameznimi komunisti, kot smo to delali v preteklosti. Po mojem mnenju bi lahko s tem veliko več dosegli, posebno če jo bomo v osnovnih organizacijah in večer. nih političnih šolah ter oblikah zbiranja komunistov znali povezovati s konkretnimi primeri iz prakse. V naši občini smo to poskušali in imamo občutek, da se lahko tu veliko doseže.

Rad bi opozoril še na eno vprašanje, ki se poraja zunaj in znotraj ZK, to je kriziranje vsega in vseh na vseh nivojih.

V istem hipu posamezniki kritizirajo kot proizvajalci in potrošniki, kot prodajalci in kot kupci, kot zdravnik in kot bolnik, kot učitelj in učenec, kot voditelj ali nevoditelj. Izgublja se čut za zdravo presojo.

Najbolj značilen primer za to je zgolj iskanje slabosti v sistemu nagajevanja, ne pa razvijanje tega sistema, na primer, v šolstvu in tudi v drugih javnih službah, kar nedvomno navaja ljudi, ki delajo v teh službah, v to, da vidijo vzroke za slabosti le v širši družbeni skupnosti, ne pa tudi v kolektivu in okolju, v katerem delajo in ki bi ga morali oblikovati.

JANEZ ŽELEZNIK:

V ljubljanski občini Bežigrad smo želeli raziskati odnose med kolektivom in njegovim organom upravljanja. Analiza je pokazala, da je 40 odst. vprašanih videlo uspeh prizadevanj delavskega sveta in u. pravnega odbora v izpolnjevanju proizvodnih planov in le 14,6 odst. jih je bilo, ki so videli uspeh samoupravnih organov tudi v urejanju vprašanj družbenega standarda, in komaj 15 odst. v urejanju in izboljševanju odnosov v kolektivu. Okrog 42 odst. vprašanih pa ni moglo izraziti mnenj o uspehih samoupravnih organov, ker njihovega dela ne poznajo dovolj. Raziskava pa tudi kaže, da so člani delovnih kolektivov voljni sodelovati. Kar 54,6 odst. vprašanih je pripravljeno sodelovati, če bi jih za kaj vprašali, 12 odst. pa bi sodelovali pogojno, torej 66 odst. 50,6 odst. vprašanih izraža pripravljenost, da bi sodelovali v organih samoupravljanja.

Iz raziskave lahko ugotovimo, da se je informiranost v kolektivih sicer povečala, vendar pa se v praksi delavskega samoupravljanja informiranost delovnega kolektiva pogosto kaže bolj kot nadomestilo za njegovo soodločanje v organih delavskega samoupravljanja in manj kot pogoj za vzbujanje interesa in ustvarjalnost kolektiva v reševanju lastnih problemov.

Informiranost kolektiva pojmuje mo očitno enostransko, saj informiramo le o preteklih ukrepih in odločitvah in s tem torej kolektiv izključujemo iz odločitev in mu dopuščamo le negotovanje in kritiziranje. Toda informiranje kolektiva moramo pojmovati tudi v tem smislu, kaj nameravamo samoupravni organi razpravljati, ukrepati, delati itd., da bi lahko delovni ljudje sodelovali pri odločitvah in tako izražali svoje samoupravne pravice.

Med ta vprašanja sodi tudi samoupravljanje v delovnih tako imenovanih ekonomskih enotah. V gospodarskih organizacijah, ki so razdeljene v delovne enote z obratnimi delavskimi sveti, poteka samoupravljanje v glavnem še vedno preko centralnega delavskega sveta. Delovne, torej ekonomske enote, so marsikje bolj izraz potrebe po lažji organizacijski strukturi delovne organizacije ali pa bolj rezultat neke politične akcije kot pa rezultat zavestnega ravnanja in spoznanja, da je delovna enota in samoupravljanje v njej integralni del delavskega samoupravljanja in njegova nadaljnja stopnja razvoja. Delavski sveti delovnih enot so bolj podaljšek centralnega delavskega sveta in skoraj nimajo možnosti odločanja o proizvodnem planu, o delitvi osebnih dohodkov, o enostavnosti in razširjenosti reprodukciji, o izboljšanju življenjskih razmer delavcev itd. To se marsikje opravičuje z bojaznijo pred neenotno politiko gospodarjenja ali bojaznijo pred ocepitvijo in pod., čeprav gre v bistvu običajno za mnenje centralnih organov, da je pač vodenje iz centra enostavnejše in lažje, kolikor se za tem ne skriva že tendenca zoževanja samoupravljanja. Toda enotnost delovne organizacije je v povezanosti, ki izhaja iz večje samostojnosti delovne enote in notranje delitve dela, ki vidi v tem izraz zaupanja in odgovornosti.

MILKA JAZBEC:

V podjetju »Tekstilindus«, kjer sem zaposlena, je 65 odst. žena. Od tega jih dela v direktni proizvodnji 90 odst. V podjetju imamo organizirano nego na domu za

MIHA MARINKO SPREMLJA DELO KOMISIJE

bojne člane kolektiva in njihove svojce. To je predvsem namenjeno ženam. S 1. oktobrom 1964 smo tudi v našem podjetju uvedli skrajšani delovni čas in sicer 45 ur tedensko. Skrajšani delovni čas smo uredili tako, da ima vsak član kolektiva vsako tretjo soboto prosto. S tem je ženskam vsaj delno omogočeno, da težja gospodinjstva dela opravijo v soboto in se v nedeljo lahko posvetijo družini. Pred skrajšanim delovnim časom so vse delo opravljale ob nedeljah in bile brez nedeljskega počitka. Za izboljšanje delovnih pogojev vlaga naše podjetje že več let večja finančna sredstva za izgradnjo stanovanj. V glavnem smo gradili družinska stanovanja — 400 — zaradi velikega pomanjkanja stanovanj za samske osebe pa so se samoupravni organi odločili zgraditi dom, v katerem bo 70 odst. stanovanjskega prostora namenjenega ženam. To so sobe z enim ali dvema ležiščema in garsonjere za matere z majhnim otrokom in starejše delavke. V domu bo tudi obrat družbene prehrane in družbena ustanova za stanovalce doma in blizu okolico. Vse to so še vedno samo prizadevanja za izboljšanje delovnih pogojev, ki pa še ne zadostujejo.

Naš današnji družbeno-ekonomski sistem zahteva, da se delovni človek vse bolj vključuje v družbeno dogajanje. Močnejše vključevanje žene in žene matere ovirajo neurejeni življenjski pogoji. Posledice tega so, da žene premalo sodelujejo tam, kjer se odloča o sredstvih. Zaradi tega so sredstva za družbeni standard tako skromna, da so družbene službe za pomoč družini največkrat pozabljene. Neurejeno varstvo otrok, problemi šolstva, prehrane, premajhna pomoč ženam pri gospodinjstvih delih itd. ženo — delavko močno fizično obremenjuje izven njenega rednega delovnega časa, kar ima za posledico preutrujenost, živčno prenapetost in nezainteresiranost za družbeno dogajanje. Ne delajmo si utvar, da si lahko žena pri dveh delavnikih v enem dnevu še želj in zmore udeleževati v aktivnem političnem delu. Saj ji večkrat primanjkuje nujno potrebne časa za počitek. Vse to se pojavlja posebno takrat, ko vključujemo žene v naš samoupravni in družbeni sistem, ko nekatere žene pred vojitvami v samoupravne organe in druga predstavniška telesa odklanjajo kandidature, ker jim delo na tem področju pomeni dodatno obremenitev. To pomeni, da še vedno z neurejenim položajem ženi — delavki brez njene krivde ne ustvarjamo pogojev za večjo družbeno angažiranost. Komunisti v gospodarski organizaciji in komuni se moramo prizadevati, da z objektivno ocenitvijo pogojev, v katerih se nahaja zaposlena žena, vodimo in usmerjamo delo za izboljšanje njenega položaja. Zato nam komunistom ne more biti vseeno, kako in kam se razporejajo družbena sredstva in se moramo ob sprejemanju družbenih planov zavzemati za reševanje problemov družbenih potreb občanov, ki bodo omogočali dejansko razbremenitev zaposlene žene.

JOŽE CERJAK:

Značilno je, da smo komunisti širili svoje vrste takrat, kadar smo odločno načeli najosnovnejša in najbolj pereča vprašanja naše družbe.

Sprejemanje v ZK je v tesni zvezi z drugimi družbenimi vprašanji, in to je najbolj razvidno takrat, ko obravnavamo družbeni položaj žena in mladine.

Pomembne vloge žena v našem gospodarstvenem življenju ni treba dokazovati posebej. Jasno je, da bo ustvarjalni delež žena v gospodarstvu rasel tudi v prihodnje. S tem je podan osnovni pogoj za družbeno osamosvojitve in afirmacijo žena. Zaradi nerazvosti družbenih služb, posebno še vzgojno varstvenih ustanov, so žene preobremenjene. Zaposlena žena v mnogih primerih ni le delavka, pač pa je tudi mati, gospodinja, vzgojiteljica itd. — skratka je preobremenjena.

V občini Zalec je od vseh zaposlenih 45 odst. žena ter se bo odstotek v sorazmerno kratkem času povzpela na 50 ali še več. Obratno pa je od vseh članov ZK le 26,5% žena. Neugodno stanje nam narekuje, da postopoma odpravimo nesorazmerje med vlogo žena v proizvodnji in stopnjo razvosti družbenih služb, posebno še otroško-varstvenih ustanov.

Podobna so razmerja pri mladini: Del mladine v naši občini, zlasti priseljene, stanuje pri kmetih, katerim morajo stanovanja odslužiti. Takšno dotrajano stanovanje je navadno dražje od urejenega.

Ko hočemo reševati takšna vprašanja, sodijo nekateri, da so ti problemi politično-socialne narave in ne vidijo, da gre v resnici za gospodarske probleme, ki pa seveda imajo svoje politično-socialne posledice. Pomanjkanje samskih stanovanj in njihovo nadomeščanje s stanovanji pri kmetih, ki jih je treba odslužiti, slabo vpliva na dvig produktivnosti in na možnosti izobraževanja.

TOMAŽ BIZALJ:

Ko smo v Zvezi komunistov v naši komuni razpravljali in proučevali mnenja komunistov o nadaljnjem poglobljanju neposrednega delavskega samoupravljanja, to je samoupravljanja v okviru delovnih — ekonomskih enot, so bila izražena stališča, da je treba neposrednemu upravljanju v okviru ekonomskih enot zagotoviti materialno osnovo ali z drugimi besedami, treba je omogočiti neposrednim izvajalcem v okviru ekonomskih enot dejansko odločanje o delitvi presežnega dela. Ta stališča so bila posebno izrazita pri komunistih — neposrednih proizvajalcih. Razen teh stališč pa srečamo še ta, da naj ekonomske enote sicer obstajajo, vendar jim ne kaže dati večje materialne samostojnosti, ker bi to vodilo k atomizaciji delovne organizacije, ogrožen bi bil homogen kontinuiran razvoj delovne organizacije ipd. Ta stališča so pogostejša pri organizatorjih proizvodnje.

Tudi pri delitvi po delu smo se srečali in se srečujemo z neenotnimi stališči, ki so navadno v tem, da je manualno delo moč nagajevati po delu, medtem ko je to pri umskem delu smiselno tega glede na kriterije in pomanjkanje objektivnih meril dvomljivo. Do neenotnosti v osnovnih izhodiščih je prihajalo v predkongresni dejavnosti tudi okrog osnovnih vprašanj v proizvodnji, investicijah, menjavi in potrošnji itd.

V današnjem hitrem in zapletenem družbeno-ekonomskem razvoju prihaja in bo nujno še prihajalo do neenotnih stališč. Zato so objektivno dani pogoji tudi v Zvezi komunistov, kjer so ljudje z različno izobrazbo, položaji, gmoimnim stanjem in drugim; reševanje te neenotnosti, da se tako izrazim, je možno samo, če že vnaprej ne predpostavljamo, da smo si oziroma da si moramo biti v vsem enotni, da zagotovimo v ZK svobodno izmenjavo izborov mnenj, da našo idejno akcijo smotno okrepimo. Seveda to delo ne sme biti odtrgano od življenja, t. j. od dogajanja v komuni in v delovni organizaciji.

Komisija za delovanje komunistov na idejno kulturnem področju

BOŽIDAR DEBENJAK:

Filozofska misel je ena od temeljnih konstituentov marksizma. Klasični marksizma in njihovi najzvestejši učenci so to nenehoma poudarjali in od tu je marksizem, zlasti pa komunizem vsaj v načelu jasno, da ni mogoče sediti zgledu tistega dela marksistične ideologije, ki filozofiji enostavno obrača hrbet v prepričanju, da je to nepotreben početje.

Revolucionarna akcija jugoslovanskih komunistov je bila tista, ki je jugoslovanski marksistični teoriji omogočila, da od kriva nove in nove pozabljene strani iz klasične marksistične dediščine.

Jugoslovanska marksistična filozofska misel se ne omejuje samo na ljudi, ki so poklicni filozofi. Njeni pomembni predstavniki so tudi tisti, ki so kot teoretični pravilni pot jugoslovanski revolucionarni praksi, ki so teoretsko utemeljili antidogmatsko samoupravno prakso in v okviru teh tudi najvišji pravní izraz te samoupravne prakse, naše ustave.

Sposobnost nas vseh, vključno poklicne filozofije, da globlje razumemo Marxovo zahtevo po emancipaciji človeka kot kjer koli na svetu, kjer ni take daljnosežne revolucionarne prakse, kot je praksa jugoslovanske revolucije, temelji v veliki meri prav na rezultatih te prakse.

Pravice do kritike ni mogoče odvzeti. Toda ta pravica v bistvu ni pravica, še manj seveda privilegij, je dolžnost. Filozofija mora ostati kritična misel, sicer se je izrodila v apologetiko. Tako tisto, kar loči filozofsko kritiko od ostale teoretske kritike oziroma kar teoretski kritiki daje filozofsko naravo in celovitost, je stalna prisotnost celote, stalno izhajanje iz celotnosti. Filozofska kritika greši proti temeljnim načelom marksistične filozofske misli, kadar se postavlja izven družbe.

Strokovno dvomljiva je taka filozofska kritika, ki v imenu humanizma napada tehniko in tehnizacijo kot tako. Tovrstna kritika ne vidi preproste konsekvence, da je isto tehniko mogoče uporabiti v blagor človeka ali pa za njegovo zaslužjenje.

Kritika politične sfere je eno od aktualnih vprašanj, aktualnih tako za našo družbeno prakso kot za teoretsko misel. Tudi tu je enostranska strokovno močna oporečna takšna koncepcija depolitizacije, ki bi se izvajala z enostavno odpravo politične sfere.

Če se v okvirih samoupravnega sistema pojavljajo tudi neuspešni in celo reakcionarno usmerjeni delavski sveti, ne bomo zavrgli samoupravnega sistema. Če smo v okoliščini filozofije poleg največje večine pozitivnih del, ki bogate filozofsko znanost, pojavljajo tudi ekscesi in enostranosti, najbrž ne bomo zavrgli filozofije. In zaradi abstraktno-humanističnih izvajanj tega ali onega ne bomo izenačili filozofije z ab-

straktnim humanizmom. Toda prav to se na žalost dogaja v naši javnosti, to zbuja skrb. Filozofska misel je integralni del marksistične koncepcije spreminjanja sveta. Kot tako je nemogoče črtati ali nadomestiti sociologijo s kakšno drugo znanostjo.

JOŽE GORIČAR:

Sistem dohodka, se pravi delitve dohodka po delu, se je pri večini raziskovalnih organizacij v zadnjih letih v Sloveniji uveljavila in v načelu ne pomeni več posebno velikih težav. Če tedaj ta sistem ne dela več posebnih težav, je pa vprašanje, kako naj te raziskovalne organizacije pridejo do takšnega dohodka, ki bi zadoščal za uspešno opravljanje njihovih funkcij, mnogo bolj težavno.

Pustimo, da delovne organizacije s področja družboslovja ustvarjajo dohodek pač tako, kakor vedo in znajo. V tem primeru se bo prav gotovo zgodilo, da bo vsaj del pripadnikov takšne organizacije šel po poti najmanjšega odpora in začel prodajati svoje usluge v obliki raznih instrukcij, organizacijskih shem in podobnega morebitnim trenutnim povpraševalcem. Izdelki te vrste bodo zelo verjetno vsaj dvomljive znanstvene vrednosti, pri čemer pa je treba opozoriti predvsem na to, da bo raziskovalna organizacija, pri kateri bi prevladala takšna orientacija, zanemarila svojo osnovno nalogo, se pravi teoretično in metodološko razvijanje tiste družbene vede, zaradi katere je bila organizacija ustanovljena.

Drugi pol dileme pa je tale: Če smo si edini v tem, da so tudi raziskovalne organizacije s področja družbenih ved bistveni sestavni del kulture naše družbene skupnosti, in o tem zdaj ne moremo več dvomiti, potem mora družbena skupnost takšnim delovnim organizacijam poskrbeti materialna sredstva, ki so potrebna za to, da ta organizacija izpolnjuje svoje naloge. In sicer osnovne naloge, tiste, ki so razvidne iz njene ustanovitvene odločbe oz. iz statuta. S tem nikakor ne mislim, da bi se morale delovne organizacije, o katerih govorim, povsem odreči pogodbenim raziskovalnim nalogam. Nasprotno, sistem pogodbenih raziskovalnih nalog je treba tudi na področju družboslovja utrjevati, razvijati, izpopolnjevati, zakaj takšne pogodbe so pot, preko katere se raziskovalne organizacije s področja družboslovja povezujejo z družbeno prakso in njenimi potrebami.

BORIS MAJER:

Jugoslovanska filozofija, vzeta v celoti, je dosegla v zadnjem razdobju pomemben napredek. Razvili so se močni univerzitetni filozofski centri, zlasti v Beogradu in Zagrebu, s številnim znanstvenim naraščanjem in velikim številom študentov.

Na jugoslovanskem knjižnem trgu je izšla vrsta pomembnih domačih filozofskih del, razprav in disertacij, ki so v strokovnem pogledu nesporno dosegle evropsko raven. V vrsti srečanj s tujimi filozofi se je jugoslovanska filozofija uspešno uveljavila in se vse bolj uveljavlja v mednarodnem merilu. Na drugi strani pa so se prav med filozofskimi delavci v univerzitetnih centrih pojavile tendence, ki v znatni meri zmanjšujejo možnosti filozofije, da bi se uveljavila kot konstruktivna idejna sila v našem družbenem dogajanju, ali jo vsaj potiskajo na stranski tir. Mislim predvsem na tista pojmovanja, ki skušajo reducirati filozofijo izključno na kritiko naše družbe, in sicer na takšno kritiko, ki se postavlja izven družbe in nad njo kot kritična zavest časa, ki sama iz sebe normativno presoja in vrednoti naše družbeno dogajanje, opirajoč se izključno na kontinuiteto čiste filozofske misli.

Vendar filozofija v naši družbi ne more biti zgolj in samo kritika, najmanj seveda kritika, ki se postavlja nad družbo, temveč se mora konstruktivno vključevati v realne družbene procese in ustvarjalno sodelovati pri realnem razreševanju družbenih protislovij in problemov. Kot socialistično angažirana idejna sila mora filozofija globlje in celoviteje osmišljati družbene procese in celotno družbeno dogajanje, kot je to mogoče z vidika posebnih družbenih ved in parcičnih sfer naše družbene strukture.

Marksistična filozofska misel je v zgovorni delavski gibanji in naše lastne revolucionarne poti vseskozi blia in mora biti še danes instrument progresivnih družbenih sil v njihovih naporih za revolucijo, namreč spreminjanje sveta. Če imamo danes neprimerno ugodnejše pogoje za razvijanje filozofije, kot je bilo to mogoče v pogojih ilegalnega ali pollegalnega delovanja komunistov ali v času revolucije, če danes lahko filozofsko misel razvijamo na naših univerzah in znanstveno-raziskovalnih ustanovah, smemo tem manj dopustiti, da bi se nam ta prednost, ti ugodnejši pogoji spremenili v nasprotja, da bi se naša filozofska misel začela spreminjati iz instrumenta za revolucionarno spreminjanje sveta v ideološko fasado za uveljavljanje raznih preživelih v socializmu tujih idejnih vplivov in tendenc. Mislim, da tendence za tak razvoj naše institucionalizirane filozofije so in da je dolžnost komunistov, da na te tendence opozarjajo in se proti njim borijo.

Študij filozofije bi bilo treba najtesneje povezati s študijem političnih znanosti, sociologije in posebej politične ekonomije ali tudi v študij teh panog vnesti več elementov filozofije. Prav tako bi bilo treba znanstveno-raziskovalno delo na področju filozofije čimbolj vključevati v interdisciplinarno raziskavo tako družbenih kot prirodnoslovnih ved. To ni samo najučinkovitejše sredstvo, da preprečimo degeneracijo filozofije v fabriciranje spekulativnih družbenih modelov in jalovo filozofsko doktrinarstvo, temveč hkrati tudi najuspešnejša pot za resnično družbeno učinkovitost in afirmacijo filozofije same.

IVAN KREFT:

V mednarodni delitvi dela bi bili vsakor doseženi večji uspehi, če bi najbolj razvite države bile pripravljene brez političnih koncesij nuditi izsledke znanosti državam v razvoju. Pred dvema letoma je poročalo v Ženevi približno 2000 znanstvenikov iz 87 držav o problemih za pospešitev gospodarskega in družbenega napredka držav v razvoju prav z uporabo znanosti in tehnike. Od te konference, ki je bila sklicana na pobudo Organizacije združenih narodov, so države v razvoju veliko pričakovale, toda ko je skupina 19 držav v razvoju pod vodstvom šefa jugoslovanske delegacije izdelala načrt spomenice, da bi konkretizirali in dosegli učinkovitost rezultatov ter sugestij te konference, spomenica ni bila deležna podpore visoko razvitih držav. Česar zaenkrat še ni bilo možno doseči v mednarodnem merilu, skušajmo vsaj doseči v našem notranjem.

To naj bi bil uvod v razpravljanje o temi: kako dvigniti produktivnost dela v kmetijski proizvodnji. Na polju in v gozdu opravljajo, razen pri melioraciji, delo v moderni kmetijski proizvodnji v glavnem motorji z notranjim izgorevanjem. Na gospodarskem torišču pa opravlja delo električna energija.

Do zastoja v razvoju sovjetskega kmetijstva npr. ni prišlo le zaradi pomanjkanja mehanizacije in elektrifikacije, temveč tudi zaradi napačno usmerjenega znanstveno-raziskovalnega dela Lisenkove biološke šole. Ta šola je imela polnih trideset let privilegiran položaj, čeprav je imelo kmetijstvo od nje več škode kot koristi. Na njeno šarlatanstvo so opozarjali mnogi njeni nasprotniki doma in v tujini, toda do lanskega oktobrskega plenuma partije brez pravega uspeha.

V razvitih deželah v tem času niso držali križem rok. Ne kar se tiče razvoja bioloških znanosti, ne kar se tiče mehanizacije in elektrifikacije kmetijstva. Posebno zgodaj je bila elektrifikacija kmetijstva uresničena v Združenih državah Amerike, kjer je bil že leta 1931 osnovan komite za uporabo električne energije, ki je izdelal okoli 500 projektov za elektrifikacijo farm.

Podobno je organizirana elektrifikacija v evropskih državah. Nastala je potreba po koordinaciji med posameznimi organizacijami v raznih deželah.

V naši državi pa je bilo prvo posvetovanje o elektrifikaciji leta 1954 v Slatini Radenci, ki je dalo pobudo za ustanovitev elektrifikacijskega centra pri videmski drugi, ki se je preimenovala leta 1959 v Center za elektrifikacijo podeželja, kasneje pa v Zavod za širjenje elektrifikacije kmetijstva oziroma Zavod za proučevanje uporabe električne energije v kmetijstvu. Približno v istem času so začeli graditi pri Arandjelovcu v Srbiji center, ki obsega tri vasi: Spodnjo Satarno, Zgornjo Satarno in Jarmonovce. Februarja 1962 je bil osnovan jugoslovanski center za elektrifikacijo kmetijstva na vasi v Beogradu.

Zavod za proučevanje električne energije v kmetijstvu bi svojo glavno nalogo, to je dvigovanje produktivnosti dela v kmetijski proizvodnji, opravljal kar uspešneje, če bi bilo več razumevanja pri Skupnosti jugoslovanskega elektro-gospodarstva.

BRANKO BABIČ:

Če kulturo gledamo kot celovit proces prizadevanj našega človeka za boljše materialne pogoje življenja, za izgradnjo takšnih družbeno-političnih odnosov, ki odpravljajo kakršnekoli privilegije ter zagotavljajo maksimalno osvoboditev in spodbujanje njegovih ustvarjalnih sil do aktivnega organiziranja oziroma angažiranja v ožjem svetu kulture in umetnosti, potem je vsakršno strogo ločevanje področij družbenih dejavnosti na gospodarstvo in kulturo škodljivo.

Ločevanja ali kategoriziranja imamo tudi na ožjem področju kulturnih dejavnosti. Običajno se vedno mnogokrat govorimo o tako imenovani profesionalni in amaterski kulturi, ali drugače povedano, o vrhunski in množični kulturi. Dalje, čestokrat uporabljamo naziv osrednje kulturne institucije, kar bi se lahko tudi razumelo, da ostale niso osrednje, temveč periferne, provinjske ali komunalne, in to ne samo po svoji lokaciji, ampak predvsem po vsebini in kvaliteti glede na nacionalno kulturo.

Kategorizacija kulture na tako imenovano vrhunsko in množično nas lahko pripelje do napačnega vrednotenja kulture in njene vloge v razvoju družbe in človeka. Čestokrat kategorizacijo pojmujejo tako, da je vrhunska kultura le ozek krog izobražencev, to je tistih, ki jih lahko dojemajo, medtem ko naj bi množična kultura pomenila nižjo stopnjo ali pa celo vulgarnizacijo in razvrednotenje kulture. Mislim, da je tako pojmovanje zgrešeno. Mislim, da ni treba posebej razlagati, da je kultura samo ena, in to celovita, da je ni mogoče deliti na profesionalno in amatersko, temveč da je samo vprašanje različnih oblik, kvalitete in vsebine kulturne aktivnosti.

Boj med starim in novim pojmovanjem dejavnosti, in če hočete amaterizma, ni tako enostaven. To je daljši miselni proces, ki

PREDSEDSTVO KOMISIJE ZA DELOVANJE KOMUNISTOV NA IDEJNO KULTURNEM PODROČJU

terja svoj čas in svoje prehodne oblike. Vendar se novo že krepko uveljavlja in poživlja dejavnost organizacij. Osnovna ovira postaja danes vedno bolj šibka materialna osnova dejavnosti, ki obenem tudi zadržuje proces uveljavljanja novega.

Široko področje aktivnosti kulturno-prosvetnih organizacij bi moralo v večji meri postati zaledje poklicnih kulturnih ustanov pri iskanju nove publike oz. novih potrošnikov. Hkrati pa bi lahko te ustanove bile v mnogo večji meri v pomoč kulturno-prosvetnim organizacijam v razvoju njihove dejavnosti. Taka medsebojna povezanost dejavnosti sicer obstaja, vendar je še prešibka, preveč je raznih predsodkov, podcenjevanja, zapiranja vase itd.

Organizacija Zveze komunistov kot idejno-politični usmerjevalec naj bi se v bodoče bolj angažirala na področju kulture kot do sedaj. Tu predvsem mislim na občinska vodstva ZK. Ne bi ponavljal ugotovitev, ki jih v tem pogledu dajejo materiali kongresa. Lahko samo rečem, na osnovi lastnih ugotovitev, da se občinska vodstva ZK za področje kulture do sedaj niso prizadevala, kot da se njih to ne tiče. Mislim, da je skrajni čas, da se ta odnos spremeni. Ravno v komunij, kjer se konkretno rešujejo življenjska vprašanja ljudi, je prisotnost Zveze komunistov, zlasti pa občinskega vodstva, neobhodno potrebna na področju kulture.

ANDREJ KURENT:

Finančne službe žal mnogokrat čutijo vzdrževanje kulturnih ustanov kot breme, ob tem pa seveda pozabljajo, da je duhovno osiromašen človek večje breme za družbo, kot pa so finančne dolžnosti skupnosti do kulturnih zavodov. Sredstva za prosveto in kulturo ne morejo podlegati gospodarskim in bančnim merilom, ker so to dolgoročne naložbe, ki se obrestujejo pri oblikovanju človeka — posameznika, da je lahko tvoren del skupnosti.

Če se družba usmeri v pridobivanje materialnih dobrin, s tem še nič ne napravi za uživanje teh dosežkov, če obenem ne teče proces osvoboditve človekovega duha. Neovrgljiva resnica je, da povsod v svetu raste vloga gledališča v družbi. Naša radost in napor, s katerim se nenehno borimo za umetniško resnico, je dejavnost političnega in kulturnega pomena. S tem da samo naša ustanova v ciklu ene sezone zadolži nad 120.000 obiskovalcev, ni mogoče dokazati, da je dejavnost gledališča omejena na lokalni pomen. Stopnja in raven gledališke kulture, dosežena na osrednji ustanovi, vzdržuje merila za splošno narodno omiko in so njeni dosežki za večno last vse naše skupnosti.

Živo gledališče je predvsem visoka tribuna slovenske besede in narodove biti in skrbi za jezikovno kulturo v najširšem pomenu te besede. Gledališče gradi most med klasično literaturo, sodobno svetovno literaturo in domačo dramo in družbi odpira aktualne, moralne in estetske probleme v svojih programih. Gledališče tudi vzgaja: lastna in umetniška sredstva angažiramo za vzgojo mladine, saj je 30 odst. našega organiziranega obiska mladina vseh šol in strok.

Probleme samoupravljanja v naši ustanovi smo doumeli tako, da je najvišje sa-

moupravno dejanje umetniška predstava. Predstava je namreč zavestno, delovno in moralno sodelovanje vseh članov in umetnikov.

Naše delo je drago, vendar z omejevanjem sredstev za kulturo zanikamo temeljno resnico, da samo izobražen in vzgojen človek lahko čuva in izpolnjuje vizijo komunistične skupnosti.

MARIJA VILFAN:

Važna prelomnica v založništvu je bilo leto 1963, ko je bilo uveljavljeno načelo delitve celotnega dohodka po panogah. Posebna organizacijska značilnost založniških podjetij pri nas je namreč to, da se poleg založništva ukvarjajo tudi s trgovino, s šolskimi potrebščinami, pisarniškim materialom in pisarniško mehanizacijo.

Žal založbe ne morejo vplivati na tisti del proizvodnje knjige, kjer leže največje rezerve, na tiskarske stroške, ki pri nas znašajo do 50 % maloprodajne cene, v Nemčiji pa 20 %.

Popolnoma so slovenske založbe zamenjale medsebojno kooperacijo — mislim na resnično kooperacijo — skupno premagovanje raznih tehničnih in drugih problemov in skupno obvladovanje slovenskega trga za določene publikacije. V medsebojni kooperaciji slovenskih založb vidim v bodočnosti drugi izvor rezerv.

Glavni izvor subvencije za knjige je bil sedaj republiški sklad za založništvo. Deloma založbe še niso poskusile razširiti krog interesentov za subvencioniranje, deloma pa ti interesi nimajo sredstev, da bi jih vložili v knjige. Možnosti pa obstoje in treba je v tej smeri delati.

Subvencija za posamezno knjigo je bila do sedaj tako nizka, da ni zadostovala niti za enostavno reprodukcijo. Razlike so krile same delovne organizacije s tem, da so prelivale dohodek iz trgovskih dejavnosti v založništvo, kar ni bilo v prid jasnemu ekonomskemu računu, niti razvoju samoupravljanja in je zato v založniških podjetjih povzročalo politične probleme.

V založbah, ki so se v pretežni meri ukvarjale z idejno, filozofsko in znanstveno literaturo, so bili zato dohodki založniških delavcev mnogo nižji kot v založbah z bolj komercialno literaturo.

Odperto je še vprašanje razširjene reprodukcije. Najbrž nimamo vedno jasne predstave o tem, kakšne naloge nas na tem področju čakajo. Na tem mestu bi omenila še neizpolnjeno nalogo, skupni dolg, da pridemo čimprej do ustrezne izdaje klasičnega marksizma. Dejstvo je, da se s tem ubada samo nekoliko tovaršev, ki delajo honorarno poleg svojih drugih obvez, in bomo še dolgo zamušniki, če ne bomo vzgojili specialistov za to delo.

Na koncu bi rada še predlagala manjšo spremembo v sistemu dela resolucije, ki govori o založništvu. Tu se govori o znanstveni in poljudnoznanstveni publicistiki kot pomembni dejavnosti za vzgojo socialističnega človeka. Zdi se mi, da je to res, vendar se mi pa zdi taka formulacija preširoka in mislim, da bomo dosegli v tem obdobju večji učinek, če bomo pozornost komunistov skoncentrirali na področje družbenih ved in mogoče še na področja izobraževanja samoupravljalcev.

JOŽE SMOLE:

V mednarodnem delavskem gibanju se vse bolj zaostrojuje konflikt med dvema osnovnima konceptoma razvoja socializma: med naprednim, progresivnim konceptom in konservativnim. Med konceptom na usmeritev na notranje sile socializma in na reševanje protislovij socializma in seveda med konceptom o nujnosti vojnega konflikta med kapitalističnimi in socialističnimi državami, kar v bistvu pomeni prikrivanje notranjih protislovij socializma in pomeni popolno deformacijo glede same notranje poti v razvoju socializma.

Zanesljivo je, da h krepitvi prvega koncepta v mednarodnem delavskem gibanju ne prispevamo samo z našo zunanjo politiko, z našimi diplomatskimi potezami, z našim delovanjem v mednarodnih organizacijah, z mednarodnimi srečanji, temveč k temu bistveno prispevamo prav z reševanjem protislovij v naši družbi, z razvojem samoupravljanja, z odstranjevanjem vsega tistega, kar danes še moti naš razvoj v smeri izpolnjevanja neposredne socialistične demokracije. Ravno v tem je dejanski prispevek, ki ga vsak delovni človek Jugoslavije neposredno s svojo prakso daje h krepitvi mednarodne vloge Jugoslavije in seveda s tem tudi h krepitvi pozitivnega koncepta v mednarodnem delavskem gibanju. Zdi se mi, da bi morali v organizacijah Zveze komunistov in v celotnem našem politično-idejnem delovanju veliko bolj poudarjati to direktno zvezo med našo zunanjo politiko in našo neposredno notranjo socialistično graditvijo.

Nedvomno je, da določeni problemi v mednarodnem delavskem gibanju danes vplivajo tudi na našo javnost. Naj v ilustracijo navedem, da razne težave, ki danes obstajajo v socialističnem svetu, nekatere ljudi pri nas vodijo k napačnim sklepanjem v tem smislu, kot da ni perspektive socializma in da je socializem v krizi. Obstaja vrsta teorij tudi pri nas, češ da je Kitajska dokaz, da v nerazvitih državah mora nujno biti stalinizem, da ni mogoče v pogojih gospodarske nerazvitosti razvijati naprednega socialističnega sistema, da so potemtakem že a priori nujne deformacije, stalinistične in druge.

Zdi se mi, da bi v organizacijah Zveze komunistov morali posvečati večjo pozornost problemom mednarodnega delavskega gibanja in da bi morali na osnovah velikih dosežkov razvijati v naših organizacijah ustvarjalno marksistično misel o problemih mednarodnega delavskega gibanja. Zaradi tega smatram, da bi tudi resolucija kongresa morala na neki način poudariti pomen tega delovanja. Zato tudi predlagam, naj bi resolucija obravnavala te probleme.

EMIL ROJC:

Odnosa mladine do današnje stvarnosti ne moremo zadovoljivo pojasniti, če stalno ne upoštevamo vpliva konkretnih družbenih odnosov na njo, še posebej tistih, ki so vezani na socialno ekonomski razvoj določenega okolja.

Pojavi odmaknjenosti mladine od družbenega dogajanja, pasivizacija in nezainteresiranost za spremljanje in vključevanje v družbeno življenje so nedvomno posledica

nerešenih družbenih razmerij do teh izhodiščnih vprašanj uveljavljanja mladine. V še večji meri pa so ti pojavi posledica premalo načrtne in poglobljene socialistične vzgoje za samoupravljanje.

Drugo aktualno vprašanje celotne socialistične vzgoje je pošolska kulturna in estetska vzgoja mladine. S tem v zvezi izhajam iz ugotovitve, da ni celovite osebnosti brez široke kulturne osnove in da se pri vzgoji mladine šestokrat zapostavlja delež kulturne in estetske vzgoje pri humanizaciji življenja, pri oblikovanju lepših, pravih človeških medsebojnih odnosov. Mladino premalo načrtno oblikujemo glede kulturnih navad in estetskih vrednot in se zato ne moremo pohvaliti z najboljšim poznavanjem našega kulturnega bogastva, pa naj gre za jugoslovanski ali nacionalni okvir. Tu gre za vprašanje, kako doseči spoštovanje do v preteklosti ustvarjenega kulturnega bogastva in kritičnejši odnos mladih do sodobnih stvaritev na področju te ali one kulturno-umetniške dejavnosti.

Omenjenih vprašanj socialistične vzgoje sem se dotaknil z željo, da v prihodnjem obdobju tudi Zveza komunistov v večji meri spremlja, kako in v kakšnem obsegu se realizirajo novi koncepti družbene vzgoje socialistične osebnosti. Brez tega ni mogoče dajati objektivnih razlag o vzrokih posameznih vzgojnih problemov med mladino, niti realnih ocen o stopnji njene družbene osveščenosti.

FRANC LAMUT:

Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da dosežena stopnja materialnega in dužbenega razvoja omogoča intenzifikacijo celotnega procesa gospodarjenja in jo postavlja z vso ostrino v ospredje dnevnih dogajanj v življenjski praksi. Menim pa, da je potrebno čimprej tudi v praksi uresničiti načelo; enak družbenoekonomski položaj v družbenih službah kot v gospodarstvu, in to predvsem v pogledu samouprave in njihove materialne baze.

Zavzemam se za to, da se moramo komunisti z večjo odgovornostjo prizadevati za doslednejše odstranjevanje ostankov administrativnih odnosov in centralističnega proračunskega dodeljevanja sredstev ter se intenzivneje lotiti izboljševanja kriterijev in meril za formiranje in delitev dohodka na področju družbenih služb.

Komunisti se moramo zavedati, da dosežani in bodoči gospodarski in družbeni razvoj komune terja še večjo afirmacijo občinske skupščine in organov neposredne demokracije. Postavlja se vprašanje: Kako nadalje reševati probleme standarda z reševanjem problemov skupnih služb v komunij? Povečati bomo morali materialno osnovo skupnih služb, na drugi strani pa čim bolj racionalno organizirati tiste skupne službe, katerim občani dajejo prioriteto.

Vedno bolj bomo morali k odločanju, v kakšno smer, s kakšnimi sredstvi in po katerih poteh se bodo razvijale družbene službe, pritegovati čim več občanov, ne prestopiti širji krog tistih, ki se bodo zavestno odločali tako ali drugače. Ob tem bomo gotovo sprostili veliko različnih mnenj, toda to je za nas lahko le uspeh, dokaz pravične politične usmeritve pri vključevanju občanov v odločanje o njihovih lastnih zadevah.

IZ KONGRESNE DVORANE

Foto: Gl. Kudjerski

Zgodbe ob robu dogodkov

Užaljenost po dvajsetih letih

Znano je, da zahodni Nemci tudi po dvajsetih letih še niso spremenili preteklosti in se le neradi in le po ovin-kih negativno izražajo o nacističnem obdobju. Posebno v šolah je mnogo učiteljev in profesorjev, ki prikazujejo Hitlerja in nacizem v rožnatih barvah, kot junaka obdobja nemškega naroda, v katerem je bilo storjeno nekaj napak. Toda nikar ne kaže, da bomo prostovoljno ministri — zaradi zahtev in-teresa — narodu, naj otroci vsaj v demokratičnem duhu, in tako je minohenski šolski urad izdal brošuro, ki bi naj prikazala slabe strani nacizma. Najprej bi odstav-ek se glasi takole: »Mnogi meščani Münchena se morda veselijo, da je imelo njihovo mesto tako pomembno vlogo v razvoju nacizma in da so ga tolikokrat omenjali v zve-zi s Hitlerjem. Toda kako malo je veljalo fuhrerju na-še mesto, dokazuje se dej-stvo, da nas ni prišel obiskat niti po najtežjih bombnih na-padih, da bi nas tolažil in nam vival pogumae...

Kje so letalski jopiči?
Ameriški letalci v Južnem Vietnamu so zaprosili voja-ško intendancuro, naj jim pošlje podložene letalske jo-piče, ker jih pač sebe in ra-zen tega sodijo jopiči k stal-ni opremlitvi letalca. Odgovori-li so jim, da nimajo žal nobe-nega jopiča več, da so jih že vse razdali vojakom. Ameri-čani so se potem odpravili na sajonsko črno borzo. Tam jih prodajajo na tiso-če...

Karajenovo maščevanje

Slaviti dirigent Herbert von Karajan, ki zdaj živi v Švici, je hudo neveljaven in fran-coske novinarje, ker so mu že večkrat očitali nacistično pre-teklost. Ko ga je pred krat-ki neki poročil novinar za-proti, da imajo v Karajanu in hkrati postavil dve pogo-ja: vprašanja morajo biti pisme-na in razen tega jim je tre-ba priložiti 5000 novih fran-covskih kavic. Tako je maest-ro pisal Parizanu: »Na vaša vprašanja bom pismeno od-govoril. Denar vam bom vr-nil, ko bo članek izšel. Če bom v njembral kaj nepri-jetnega, bom denar pridržal...

Ključasti križi gredo v denar...

Latinski pregovori pravijo, da o okusih ne gre razpravljati, francosko reko pa ga dopol-njuje, da je vsak okus dan od narave. Toda zgodilo se je, da so se celo širokogrudni da so se celo širokogrudni Francozi odrekli temu reku. »Kajti — pravijo — če se Francoz posveti zbiranju na-cističnih emblemov, potem gre za okus, ki je proti nara-vi.« Še bolj pa velja ta upo-stitve, če upoštevamo, da so stariške zbiratelje zgorili v krematorijih petih enega tmed nacističnih taborišč.

Gre za tridesetletnega člove-ka, ki prebije svoj prosti čas po antikvariatih in vbojstih sejmihih ter stika za ključa-stimi križi, SS bodalci, in na-cističnimi odlikovanji. Vse to pa mu še ne zadostuje: mož to-če s petami in poždravja iz gromčim »Heil Hitler!«, to da pogosto doli posteno klofu-tu, gre prav nič ne moti. Ne-čarja tudi to, da so v njegovi zbirateljski strasti.

Zbiralec, o katerem je go-vo, pa ni osamljen. Ljubite-ljiv nacističnih spominkov je že toliko, da se od njih pre-živa majhna industrija. Pre-cej ljudi, ki se ukvarjajo s pro-dajo in preprodajo naci-ističnih relikvij, potuje redno v Nemčijo, odkoder se vračajo s polnimi kočki in posej jim evete, da se nikoli tega. Se-daj niti ni več važno, ali je bilo z oznako SS pravo ali izdelano po vojni.

Kdo so zbiralci, ki jih na-dihuje volus proti naravi? Večji del so meščanostni go-najci, ki ne vedo, kaj bi po-čeli. Med njimi pa je tudi dosti pripadnikov skrajne de-vice, nacistov in članov OAS. Na sedežu vpraševalnega naci-onalno socialistične stranke v Parizu se vsak večer zbirajo različnejši tipi, da bi nika-mirali svojega šefa Jean-Cla-uda Moneta in si pokazali no-ve trofeje, ki so jih izbrskali na »bojnih sejmihi.« Francozi pa se resno ukvarjajo z vpra-šanjem, kdo bi utegnil odra-viti to bolezen sproti naravi, državi tolažil ali psihiater.

Sabotaža z virusi gripe

Manevre švedske vojske, v katerih naj bi sodelovalo 4500 moš, so morali odpovedati, ker je kakih 1000 vojakov in oficirjev zbolelo za astičko gripo. Dogodek bi bil morda tihotoni v pozabo in bi mane-vre v miru ponovili kas-neje, ko bi ne bile začele kro-žiti govorice, da je virus med vojsko razširil neka stuja šla-s z namenom, da preiskusi njihove učinke. O tej možnosti so poizkušali celo vojskega zdravstvenega funkcionarja Forsgrena, ki je dejal: »Ni popolnoma nemogoče, da ne-ka tuja sila preiskuje odpor-nost naše armade proti viru-som gripe...«

MAULDIN MED DVEMA OGNJEMA

»New York Herald Tribune«

Quebec ni zadovoljen

Francoski Kanadčani se čutijo zapostavljeni

»Kaj storiti, da bi uspešno izenačili minimum tistega, kar imajo francosko govoreči Kanadčani za najno, z maksimumom tistega, kar bi angleško govoreči Kanadčani se sprejeli?« Tako se približno glasi naloga kraljevske komisije, ki že dve leti raziskuje najbolj žgoč kanadski problem — nesoglasja med obema glav-nima etničnima skupinama.

Komisija, imenovana julija 1963, je pred dnevi sporočila svoje prve izsledke, vendar pa s tem njeno delo še zdalec ni pri kraju, kajti nasprotja med obema skupinama kanad-skih državljanov so velika in jih še dolgo ne bo mogoče popolnoma odpraviti.

Skoraj sto let, od podpisu britanskega severnoameriške-ga akta leta 1867, ki je zago-tovil francosko govorečemu prebivalstvu v veliki vzhodni pokrajini Quebec lastni jezik, vzorizpoved in kulturno enotnost z angleško govoreči-mi državljani, so nasprotja bila pod plaščem strpnosti. Še leta 1963 in lani so se senadoma pokazala z vseni nevarnimi in ekstremističnimi rogljičji in se razvnela tako močno, da je položaj resno zaskrbel celo vlado. Quebeci separatisti, ki terjajo ločitev province in ustanovitev samo-stojne »Francoske Kanade«, so kot zastopniki najbolj ek-stremne struje, ki se bori pro-ti nadvladani angleško govo-reči državljanov, uprizarili na-pade na skladišče municije in celo zagrozili z atentatom na britansko kraljico, ki se je v sistem časa odpravljala na obisk v Kanado, ter so na-plošč začeli postavljati zelo radikalne zahteve.

Nevarni planen se je odte-precj poleg, precej po za-slugi realistične liberalne vla-de s premierom Pearsonom, ki je sprejel več ukrepov, da bi nasprotja počasi zmanjšala. Tako je imenovala tudi več francoskih Kanadčanov na ključna mesta v vladi, se loti-la jezikovne bariere v držav-

sprejelo misel, da je v pokra-jini zgolj etnično privilegira-no. Danes pa imajo svojo po-krajino za praktično avtonomno in tudi pričakujejo tak odnos do nje, »pravi komisi-ja, ki je intervjuvala po Kana-di kakih 11.000 ljudi in sto in sto zastopnikov različnih or-ganizacij.

Poročilo nadalje dokazuje, da velik del angleško govo-re-či državljanov kratko in ma-lo ne pozna nekaterih osnov-nih dejstev — mnogi na pri-mer menijo, da francoski Ka-nadčani počasi izginjajo ali pa se asimilirajo s svojimi so-dravljanji. Toda podatki pri-čajo, da to ni res. Tako nava-jajo, da je bilo francoskih Kanadčanov 1973. leta 31 %, le-ta 1961, ob popisu prebiva-lstva, pa je bilo še vedno 28 odstotkov takih, ki so izjavili, da je njihov materin jezik francosčina. Vendar cenijo, da bi utegnili biti ta odstotek po zaostrih sedanjih krize še višji.

Iluzorna bi bila trditev, da je mogoče ta več kot sto let stari problem rešiti z nekaj ra-dikalnimi potezami, tudi v razmerah splošnega procesa odmiranja nacionalizma in zmanjševanja socialnih razlik. Vendar pa se da te nacionalne razlike, ki temelje na social-nih, v moderno ekonomsko razviti državi, kot je Kanada, z vztrajnimi prizadevanji in ob realističnih pogledih precej ublažiti. Tembolj, ker nacio-nalizem ne ustreza sodobne-mu notranjemu integracijske-mu procesu v državno-kapita-listični produktivni odnosih v deželi. Ta ublažitev pa bi bila mogoča le, če bi odlo-čno načeli tudi strukturno go-spodarske hegemonije privi-lgiranih angleško govoreči državljanov in »stujeve« — Američanov. Zakaj prav ta go-spodarska hegemonija je po vsej verjetnosti jedro vsega problema.

JUS TURK

IVAN M. MAJSKI

Bil sem veleposlanik v Londonu

32. nadaljevanje

To se prav dobro ve, da so se sesta-jali z Ribbentropom, ga vabili na spre-je in zahajali k njemu v goste. Nekateri so se mu celo klanjali (zakaj zastopal je naj-močnejšo državo) Toda prav tisti ljudje, ki so bili pravkar na kosilu ali na čaju v nemškem veleposlaništvu, so se, komaj so stopili na ulico, delali norce iz gostitelja in si pripovedovali zabavljice o njegovi omejenosti in nadutosti.

Ribbentropovi spodrajši so se začeli formalno že prvi dan, ko se je prikazal v Angliji. Ustajalo diplomatsko pravilo je, da ambasador, dokler ne izroči svojih po-verilnic šefu države, v kateri je akreditiran, se ni ambasador in zlasti ne more dajati izjav in intervjujev. Ribbentrop pa je, kakor hitro je stopil iz vlaka, s katerim se je pripeljal iz Dobra v London, pri priči orga-niziral na postaji tiskovno konferenco, med katero je očital Angliji, da ne upošteva dovolj srdece nevarnosti, in jo pozival, naj se poveže z Nemčijo v boju proti komu-nizmu.

V deželi, kakor je Anglija, ki kanonizira tradicijo in spoštuje šege davnih predni-kov, je Ribbentropovo vedenje spravilo iz tira celo najbolj hladnokrvne konservativce.

Prveemu sprejemnemu so sledila druga. Na sprejemu na dvoru je Ribbentrop, na-mesto da bi se rokoval, kakor je običaj, pozdravil angleškega kralja s fašističnim pozdravom. To je monarhističnim kro-gom povzročilo pravi pretes možganov.

Prav tako zarobljeno je se vedel, ko je nato — potem ko je oddal akreditivna pisma — zapravil obiskoval tuje veleposla-

nike in britanske visoke osebnosti, ka-kor predpisuje diplomatska etiketa. Po-vod se je postavil v togo, predavateljsko pozo in izdrdal vedno isti histerični go-vo o nujnosti boja proti komunizmu, kar je zbuvalo posmeh in gžgžanje celo pri ti-sih, ki so simpatizirali s hitlerjevimi Nemci.

Samo tedaj, ko je obiskal mene (te-mu se ni mogel izogniti), je napravil izje-mo: tiste četr ure, ki jo je prebil v so-vjetskem veleposlaništvu, je govoril zgolj o londonski megli.

Cez nekaj dni sem vrnil Ribbentropu obisk. Tedaj so Nemci zaigrali odpru komedijo: na stopnicah nemškega veleposlaništva me je sprejel korenjaški mlade-nič širokih ramen in nadutih potez. Bil je v civilni obleki, toda njegovo vedenje, kre-tanje in splošni nastop niso dopuščali nobe-nega dvoma o njegovem gestapovskem rodu. Udaril je s petami in se vrnal, potem pa je z globokim priklonom odpru vhodna vrata veleposlaništva.

V predverju so me pričakali še štirje mladeniči enake gestapovske sorte; prav tako so skočili v pozor in udarili s petami, potlej pa so mi pomagali sleči plašč. V predsobi, kjer sem čakal nekaj minut, medtem ko so najavljali Ribbentropu moj prihod, me je zabaval šesti mladenič iste kategorije, le da za spoznanje pametnejši. Na stopnicah, ki so držale v prvo nadstrop-je, kjer je bil veleposlanikov kabinet, so stali še trije brunni gestapevi — spodaj, zgoraj in na sredi — in ko sem se vpenjal mimo njih, se je vsak vrnal in počil s petami.

In tako je devet Himmlerjevih arhan-ge lov pozdravilo sovjetskega veleposlanika, ko je po predpisih diplomatske etikete ob-iskal nemškega veleposlanika!

Novi gospodarski sistem

„Pionirska“ vloga ČSSR v SEV

Rezultati dveletne »nacionalne razprave« o gospodarstvu

Predsednik češkoslovaške državne komisije za razvoj in koordinacijo znanosti in tehnike ter državne komi-sije za organizacijo upravljanja v gospodarstvu dr. František Vlasak je na tiskovni konferenci, ki jo je imel 2. marca, izjavil, da so poskusna podjetja, ki de-lajo po načelih novega gospodarskega sistema, »po-polnoma potrdila upravičenost novih koncepcij za go-spodarski razvoj dežele.«

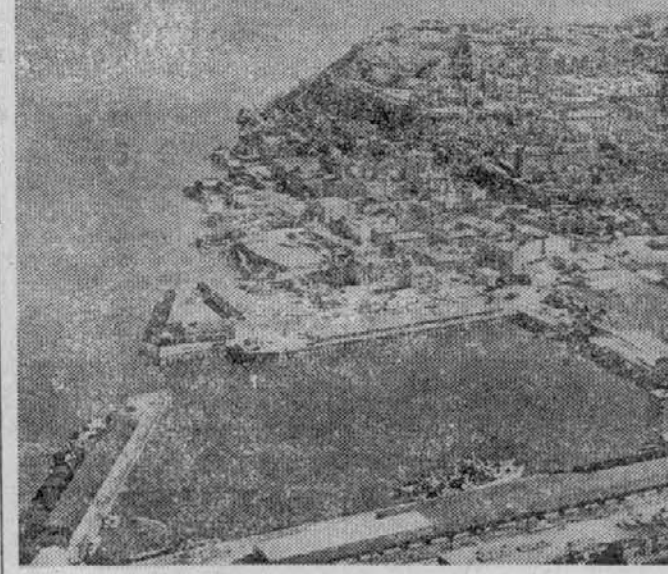
»To se je pokazalo zlasti v bistvenih okoliščinah za intere-sirani delovni ljudje za re-zultate lastnega dela in po-slovanja kolektiva kot celo-te,« je dodal dr. Vlasak. Nje-gove besede se nanašajo na eksperiment, ki po plemenu CK KPC konec januarja niti ni več eksperiment, marveč že »pravna pilotska raziskava za uvedbo novega gospodar-skega sistema. Tega bodo po-skusna podjetja do sreda le-tošnjega leta preizkusili v in-dustriji, notranji in zunanji trgovini ter v prometu, do konca leta pa tudi v kmetij-stvu. Do konca planskega obdobja 1966-70 ga bodo izpo-polnili z novimi izkušnjami in ga uveljavili v vsem go-spodarstvu.

Poskusna grupa, ki jo je imel v mislih dr. Vlasak, za-jema okrog štirideset velikih industrijskih podjetij, ki da-jejo skupaj približno eno pe-tino češkoslovaške proizvod-nje. Toda to ni edini eksperi-ment te vrste v državah, ki so vključene v Svet za vzaj-meno ekonomsko pomoč (SEV). V Sovjetski zvezi je harkovski profesor ekonomi-je Jevsey Liberman že se-pembra 1962 objavil predloge, katerih osrednja misel je tes-nejša povezava med proiz-vodnjo in tržiliščem in v zvezi s tem uveljavljanje »horo-zota« ali gospodarskega raču-na rentabilnosti v gospodar-stvu. Izredno obširna in dol-gotrajna diskusija med ekono-misti se je razveljavila v drugi polovici lanskega le-ta, ki je intervjuvala po Kana-di kakih 11.000 ljudi in sto in sto zastopnikov različnih or-ganizacij.

Poročilo nadalje dokazuje, da velik del angleško govo-re-či državljanov kratko in ma-lo ne pozna nekaterih osnov-nih dejstev — mnogi na pri-mer menijo, da francoski Ka-nadčani počasi izginjajo ali pa se asimilirajo s svojimi so-dravljanji. Toda podatki pri-čajo, da to ni res. Tako nava-jajo, da je bilo francoskih Kanadčanov 1973. leta 31 %, le-ta 1961, ob popisu prebiva-lstva, pa je bilo še vedno 28 odstotkov takih, ki so izjavili, da je njihov materin jezik francosčina. Vendar cenijo, da bi utegnili biti ta odstotek po zaostrih sedanjih krize še višji.

Osnrednja težnja, ki jo ho-čejo uresničiti z novim go-spodarskim sistemom, je pre-hod z ekstenzivnega gospo-darjenja na intenzivno. Po-dobne težnje je čutil tudi v DR Nemčiji in na Poljskem — torej v tih državah, ki brez ZSSR dajejo osesmdes-odstotkov industrijske proiz-vodnje v vzhodni Evropi. Lov za velikimi količinami izdel-kov ter maksimalnim razvo-jem komunizma v vzhodni Ev-ro-pi. Razumljivo je, da to iz-vida iz visoke razvojne stop-nje, ki jo so dosegli.

Osrednja težnja, ki jo ho-čejo uresničiti z novim go-spodarskim sistemom, je pre-hod z ekstenzivnega gospo-darjenja na intenzivno. Po-dobne težnje je čutil tudi v DR Nemčiji in na Poljskem — torej v tih državah, ki brez ZSSR dajejo osesmdes-odstotkov industrijske proiz-vodnje v vzhodni Evropi. Lov za velikimi količinami izdel-kov ter maksimalnim razvo-jem komunizma v vzhodni Ev-ro-pi. Razumljivo je, da to iz-vida iz visoke razvojne stop-nje, ki jo so dosegli.

QUEBEC

Foto: Arhiv »Delo«

Potlej mi je Ribbentrop četr ure z vso vsmo dokazoval, da Angliji ne znajo upravljati svojega bogatega imperija. Potem ko sva se poslovia in sem se napotil iz kabine nemškega veleposlanika k avto-mobilu, ki me je čakal pred vhodom, pa se je parada gestapovcev ponovila. Bivši

trgovski potnik je očito hotel napraviti avtisa name. Zares preneumno!

Ko sem se vrnil v svoje domovanje, sem poklical več angleških novinarjev in jim po-drobno opisal obred, ki sem ga doživel ob svojem obisku v nemškem veleposla-ništvu. Novinarje je lomil smeh in objubil so mi, da bodo v političnih krogih prestol-ne raznesli to »menzajico. Kakopak so dr-žalce obljubo. Več dni se je v parlamentu in na tist Street govorilo samo o tem, kako je Ribbentrop sprejel Majskega. Ta zgodbi-ca ni prinesla levorice nemškemu velepo-slaniku; bila je le kopirna zanj.

Dokaj nenavadno se je vedel Ribbentrop tudi v odboru za »nevarnost«. Ko je pri-hajal na sejo, se ni pozdravil z nikomer, ampak je z občno vmemarim izrazom, ka-kor da nikogar ne vidi, molče krenil na svoj prostor za mizo, brž ko pa je sedel v naslanjač, je pozorno uprjel pogled v strop. Celo kadar je moral govoriti, je obdržal to nespremenljivo pozo in buljil v strop. Ni privoščil pogleda ne predsedniku ne dru-gim članom odbora. Vse to je bilo tako iz-zivajoče predržno, da niti Plymouth ni mo-gel prikriti neveljave. Grandi pa se je z zlo-bnim nasmeškom na obraz oziral na svojega somišljenika.

Člani odbora so se zgražali nad Ribben-tropovim vedenjem, vendar se mu nihče ni upal dati lekcije. Potlej sem jaz prevzel pobudo. Na neki seji, kjer sem imel govori-ti takoj za Ribbentropom, sem takole začel: »Če gospod nemški veleposlanik ne bi iskal navdih na stropu, ampak v realnih dogodkih, ki se odigravajo v življenju, po-tem bi...«

In sem prešel na tisto, o čemer sem mi-slil govoriti. To je zaleglo. Kakor hitro sem izgovoril besede o »navdihu na stropu«, se je nemski veleposlanik zdrnil, kakor da bi ga kdo ošinil z bičem. Nekaj je zamrmral, odtr-gal pogled od stropa in začel pazno »pova-povati vse od kraja, ki so sedeli za mizo. Led je bil prebit! Odtehl Ribbentrop ni sku-sal več predstavljati kamnitega idola, ki je vrvljen nad svojo okoliščo.

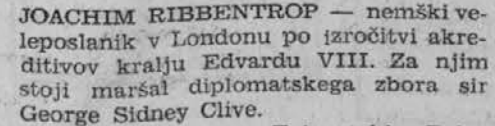

Foto: Arhiv »Delo«

Izključeni iz narodnega kongresa Ugande

Narodni kongres Ugande, ki je vladajoča stranka v državi, je sporočil, da je izvršni od-bor stranke sklenil izključiti iz članstva devet pripadnikov levega krila te stranke. Ti pripadniki so vodili sovražno gonjo proti sekretarju stran-ke in državnemu ministru Graceju Ibingiru. Obtožili so ga, da je ameriška mariona-ta. Poleg tega, je rečeno v sporočilu, so izključeni člani odgovorni za neredne med ne-davnimi protimariškimimi de-monstracijami v Kampali.

Posojilo SZ Tuniziji

Sovjetska zveza bo dode-la Tuniziji gospodarsko po-moč za zgraditev jezui in hidrocentrale na reki Kase-bu. Ta hidroenergetski kom-pleks bo imel veliki pome-n za Tunizijo. Centrala bo dala letno 4,5 milijona kilovatinih ur električne energije, s či-mer se bo precej povečal energetska potencial Tunizije. Razen tega bodo z jezo-m omogočili namakanje več ko 25.000 hektarjev zemlje.

Mehika noče dati poroštev ZDA

Mehika je odločno odklonila dati investitorjem iz ZDA za-konita poročila proti sek-su-propriaciji, nacionalizaciji in drugim tveganjem za njihov kapital, vložen v gospodarstvo te dežele. To je sporočil 16 dni predsednik republike Díaz Ordaz nek skupini ameriških poslovnih ljudi, ki so zapro-sili za sprejem pri šefu me-hiške države. »Tujemu kapita-lu dajemo v Mehiki lita po-ročstva kakor domačemu,« je dejal Díaz Ordaz, ko je hkrati pozval tudi investitor-je, naj vlagajo kapital v raz-voj mehiškega gospodarstva.

Razen od Mehike so ZDA v zadnjih dveh letih dobile po-ročstva od vseh dežel Latinske Amerike, da investicije njih-ovih državljanov v tem delu kontinenta ne bodo oškodova-ne. Ameriški kongres je zahteval te garancije po različi-ljivi podjelji in posestev ame-riških businessmanov na Ku-bi, pa tudi zaradi vse pogo-stejših zahtev v mnogih de-želah Latinske Amerike po ukli-nitvi monopola ameriškega kapitala v nekaterih vrstah go-spodarstva, zlasti energetske,

Konservativni »Novedades«, ki izraža gledišče mehiških poslovnih grogov, te dni opo-zarja na to, da se finančne in-stitucije v Washingtonu obo-tavljajo in ne odgovore na mehiške zahteve po novih kre-ditih za razvoj. List piše, da zavrnjujejo z odgovori na te zahteve tudi po letu dni, če-prav Mehika, sicerhno svojo zahtevo po nadaljnjih kreditih dokumentira z dobro pripra-vljenimi elaborati in projekti o gospodarskih delih, ki se jih namerava lotiti.

Mehiško zavračanje poro-štev za izjemi položaj ame-riških investicij dobiha ta po-litični pomen neodvisnega kurza v ekonomskih zadevah in v mednarodnih odnosih.

Takoj sprejemmo

ADMINISTRATORKO

za manjšo organizacijo.

Znanje strojeplajsa po-goj, prednost imajo ti-iste, ki znajo tudi ste-nografijo in nekaj ne-sine.

Ponudbe pošljite po-družnici »Delo« Celje pod oznako »Marljiva«.

2398

Gostinsko podjetje

»JELEN«

Slovenske Konjice

razpisuje

LICITACIJO za pro-dajo naslednjih osnovnih sredstev:

- električni kotel za ku-hinje hrane, 50 litrov
- električna prekuca ponev za 30 porcij
- električna etažna peč
- lupile za krompir
- mesoreznica
- električna
- radioapar

Licitacija bo dne 21. 3. 1965, ob 9. uri v gostišču pri »RIBNIKI« — Slov. Konjice.

Prednost do nakupa ima-jo gospodarske organizacije. Ti ure po razpisani uri lahko licitirajo tudi zasebni interesi.

2307

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM SPOROČAMO, DA SE JE TVRDKA

INDUSTROSERVIS

Novi Sad

inozemski zastopstva in konsignacije

PREDSTAVNIŠTVO LJUBLJANA

PRESELILO V LASTNE PROSTORE

LJUBLJANA, GORUPOVA 2

(podaljšek Titove — pod arkadami), telefon 21-480.

2387

Novice

BEOGRAD: razstava tujih likovnikov — Komisija za kulturne stike s tujino je organizirala tri reprezentativne razstave tujih likovnikov, umetnikov. V beografskem razstavnem paviljonu bodo 5. aprila razstavili okrog 180 olj, skulptur in grafik bolgarske umetnosti od začetka devetnajstega stoletja do danes. Sredi aprila bodo v paviljonu na Malem Kalemegdanu odprli razstavo sodobne češkoslovaške grafike. Ta razstava bo omogočila pregled vseh sodobnih smeri umetnosti češkoslovaških grafikov. V začetku maja pa bo osem britanskih slikarjev razstavljalo svoje slike v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

BEOGRAD: jugoslovansko-grško kulturno sodelovanje — V Beogradu so se začeli razgovori mešane jugoslovansko-grške komisije za kulturni razvoj. Razgovorjajo se o programu kulturnega sodelovanja med Jugoslavijo in Grčijo v letih 1965 in 1966. Grški del komisije vodi direktor direktorice za kulturna vprašanja pri grškem zunanjem ministrstvu A. Vlachos, jugoslovanski pa je pomočnik sekretarja komisije za kulturne stike s tujino D. Vejnović.

SARAJEVO: primer banjaške gimnazije pred skupščino BiH — Skupščina republike BiH je o nedavni izključitvi 120 dijakov iz banjaške gimnazije razpravljala v zvezi s ugotovitvami komisije o učenosti srednjih šol, ki imajo deset ali več negativnih ocen. Načelno je soglasna s sklepi gimnazije in obsoja določena prizadevanja, naj bi se v šole druge stopnje vpisovalo kar največ dijakov, ne glede na njihove zmoglosti in posledice, ki nastajajo. Za banjaške izključene dijake je bilo v strokovnem in v socialnovzgojnem smislu poskrbljeno.

LJUBLJANA: petnajsta obletnica prosvetnega društva Savlje — Kletce — V soboto ob pol osmih zvečer bo v prosvetnem domu v Savljah proslava, s katero bodo praznovali petnajsto obletnico prosvetnega društva Savlje — Kletce in dvajseto obletnico osovoboditve. Prireditelj bo imela bogat kulturni program, ki ga bodo sestavljali pevski, recitacijski in folklorni nastopi članov društva vseh starosti.

AJDOVŠČINA: rimsko obzidje kot okrasek novi kinodvorani — V Ajdovščini grade na temeljih nekdanje dvorane, v kateri je bila pred dvajsetimi leti ustanovljena prva slovenska vlada, novo kinodvorano. Pri zemeljskih delih so delavci našli na ostanke rimske naselbine. Našli so zlatnik in pet bakrenih novčev iz rimske dobe. Dokler v Ajdovščini ne bodo uredili svoje muzejske zbirke, bodo hranili najdbe v novogoriškem muzeju. Našli so tudi preklada, žgano iz opeke, več v kamen zapisanih fragmentov, ostanke kanalizacije in temelje obrambnega stolpa. Del obzidja s stolpom bodo deloma obnovili, tako da bo predstavljal zgodovinski dekorativni element ploščadi pred novo kino dvorano.

RIJNSKA: koncert Slovenskega okteta — V ponedeljek, 22. marca, bo Slovenski oktet ob šestih popoldnih nastopil v Sodražici, ob osmih zvečer pa v Ribnici. Pel bo jugoslovanske narodne in umetne pesmi. Kot recitator bo sodeloval v programu tudi član SNG Andrej Kurent.

MURSKA SOBOTA: »Kralj na Betajnovi« v Krogu — Prosvetno društvo »Mura« iz Kroga je v domačem kraju uprizorilo Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Predstava je bila zelo dobro obiskana. Igralska skupina je s tem delom gostovala tudi v Pokljani. Izkupilci od nastopov bodo porabili za ureditev društvenih prostorov.

MARIBOR: najboljša umetniška fotografija — V pripravljanju XI. republiške razstave umetniške fotografije, ki jo bodo odprli v Umetnostni galeriji v Mariboru 29. aprila, je žirija pregledala 1.155 prispelih slik ter sklenila, da pripusti na razstavo 160 slik v konkurenci, 41 iz drugih republik za izven konkurence. Ocenjujajo predložene slike po točkovnem sistemu, so prisodili zlato medaljo kot najboljši posamezni sliki fotografiji »Kozolice« Tina Kriznarja, člana FKK »Janeza Puharja« iz Kranja. Razen tega so podelili še 2 srebrni oziroma 3 bronaste medalje. Dobili so jih avtorji Miro Bark-Hojnik, FK fotografa SOLT Ljubljana za posnetek »Cvetličarna«, Ivan Dvorščak, FKK Maribor, za sliko »Rišba narave«, Dragica Modrinjak, FKK Maribor, za delo »Utrujen Kurent«, Joco Znidaršič, FK fotografa SOLT Ljubljana, za sliko »Slutnja« in Miloš Medved, FK Videm-Krško, za sliko »Raztrgana odeja«. V kategoriji najboljših kolekcij, kjer so bile ocenjene štiri najboljšije sprejete slike, je dobil zlato medaljo Joco Znidaršič, član fotografske pri SOLT Ljubljana, medtem ko sta sprejela Dragica Modrinjak srebrno in Tine Kriznar bronasto.

MARIBOR: koncertna turneja — Violinist Igor Ozim in pianist Marijan Lipovšek bosta prihodnji teden privedla vrsto koncertov po Sloveniji, in sicer 22. marca v Ptuj, 23. marca v Mariboru, 24. marca v Celju (6. abonmajski koncert), 25. marca v Kopru (6. abonmajski koncert) in 26. marca v Ljubljani (8. koncert modrega abonmaja). Igor Ozim si je za svoj letošnji program izbral naslednja dela: Mozartovo, Beethovovo in Lipovškovo sonato, Ravelovo uspankano, Debussyjevo valček La plus que lente in Paganinijevo Campanello. Vstopnice za ptujski, celjski in koprski koncert bodo na voljo v tamkajšnjih glasbenih šolah, za mariborski v upravi »Večera«, za ljubljanski pa v filharmoniji.

MARIBOR: mestna knjižnica v novih prostorih — Po večletni stiski dela zdaj mestna knjižnica v Mariboru v središču, sodobneje urejenih prostorih, pridobljenih za adaptacijami in obnove. Tako ima sama knjižnica več manipulacijskega prostora, ki je za novo uvedeni način prostega pristopa do knjig potreben. Obiskovalcem pa je na

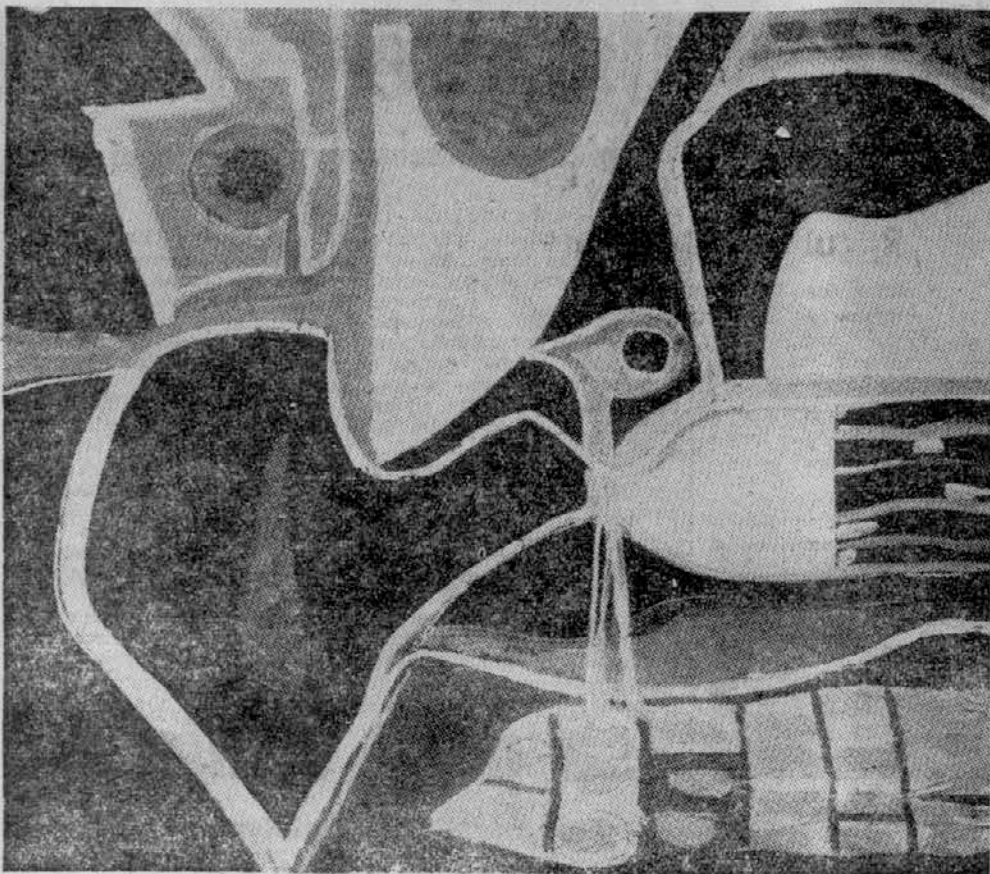
voljo tudi lepo urejena čitalnica v prvem nadstropju. Herali je našla tu svoj novi dom pionirska knjižnica, ki je leta 1963 ostala brez strehe zaradi rušenja stavbe, v kateri je gostovala. Obe knjižnici imata na razstavo bodi 51.000 knjig. Med bralci pa ima večino mladina.

Foto: J. Peštaj

PARIZ: publikacija o razvoju prevodne književnosti — UNESCO je, kot vsako leto, spet izdal Index translationem. Iz te publikacije, ki prikazuje (v svetovnem merilu) razvoj prevodne književnosti, je moč videti, da je bil lansketo leto na prvem mestu Shakespeare, nemara zato, ker se je lani ves kulturni svet spominjal njegove štiristoletnice. Na drugem mestu je biblija s 181 prevodi, na tretjem pa Lenin s 148 prevodi. Lev Tolstoj je dosegel četrto mesto s 94 prevodi; samo deset manj jih ima Jules Verne, nato pa vse vrste Dostojevski s 76 prevodi, Balzac s 65, Pearl S. Buck prav tako s 65, Sartre s 45 prevodi, Ivo Andrić s 33, Camus s 32 itd. Največ prevodov je izšlo v Sovjetski zvezi (4357 naslovov), v Zahodni Nemčiji (3710), na Nizozemskem (2199) itd.

BUDIMPEŠTA: 10 milijard za razvoj prosvete — Letos bo Madžarska dala skoraj 10 milijard forintov oziroma četrtino svojega proračuna za potrebe prosvete in njen nadaljnji razvoj. Največ denarja je namenjenega za razširitev ter opremo šolske mreže in teoretičnega ter praktičnega šolanja mladine in odraslih. Osemetne osnovne šole obiskuje 1.400.000 učencev, šole za kvalificirane delavce 173 tisoč študentov, gimnazije in srednje strokovne šole 248 tisoč dijakov in fakultete ter visoke šole nad 100.000 študentov. Madžarski šolski razvoj sledi ključni temi, da bi v dohodnem času postala obvezna ne le osnovna temveč tudi srednja šola.

LONDON: edinburski festival — Direktor edinburskega festivala lord Harewood je sporočil, da bo na letošnjem jugoslovanskem festivalu sodelovalo 16 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Na festivalu, ki se bo pričel 22. avgusta in bo trajal tri tedne, bodo izvedli umetniško zelo bogat in obširen program.

ORLANDO FASANO: OBLIKE V PROSTORU — Z razstave treh videmskih umetnikov

Likovna umetnost

Trije furlanski gostje

Baldan, Fasano in Mucchiut v ljubljanski Mestni galeriji

Mario Baldan je slikar, ki je iz širine zastavljenih iskanj in problemov že prešel v notranje prečiščevanje svojih podob, njihovih notranjih odnosov, in zdaj samo še ugašuje vsako novo zunanjo spodbudo na enotno barvno in kompozicijsko shemo. Na prvi pogled gre za abstraktne kompozicije, vendar so zrasle iz povsem prirodnih predlog. In marsikaj od teh predlog so tudi obdržale. Seveda ne posameznih realističnih ali naturalističnih posnetih podobnosti, pač pa splošno organizirano posameznih izrazov iz širših pogledov in pa bolj ali manj uspešne barvni svet, čeprav skoraj vedno do kak obogatitve, hkrati pa pretašjan in nekam bolj nežen kot v prirodi. Tako detujejo te podobe bolj s subjektivno, brez smisla in funkcije, kot sledi v njegov svet. Tako Fasano grobi ekspresionistični poskusi pozanje manj pozornosti in zanimanja, kot bi ga mogoče zaslužili.

Fasano je tudi kipar. Ob njegovih skulpturah se nehoče povrnemo v čas in svet našega otroštva: tudi takrat smo včasih sestavljali iz kosov ali iz palčice najrazličnejše stvarje in konstrukcije, brez smisla in funkcije, kot tako, ker nam je ob njih plačala mladostna fantazija in se ostrli kritični in urejači razum. Fasaneve skulpture imajo korenine prav gotovo v istem svetu. Le da je tu urejačova volja dosegla večje uspehe in ugašala več nenačrtno gradnjo teh »Katedral« v kožni harmonično estetsko doživljanje.

Orlando Fasano s svojimi podobami šokira. V barvah

so grobe, kompozicije so na ključne, razkrojene, nejasne in čisto zapletene. Vse to deluje udarno, a za tem, prvim šokom le težko da bi lahko odkrili še kaj več. Sicer so z naslovi in morda tudi z osnovno barvno ugašeno tako asociativno povezane vsaka z nekim doživljanjem ali krajem, vendar je slikarju uspelo to predstaviti tako subjektivno, da mu gledalec komajda lahko sledi v njegov svet. Tako Fasano grobi ekspresionistični poskusi pozanje manj pozornosti in zanimanja, kot bi ga mogoče zaslužili.

Fasano je tudi kipar. Ob njegovih skulpturah se nehoče povrnemo v čas in svet našega otroštva: tudi takrat smo včasih sestavljali iz kosov ali iz palčice najrazličnejše stvarje in konstrukcije, brez smisla in funkcije, kot tako, ker nam je ob njih plačala mladostna fantazija in se ostrli kritični in urejači razum. Fasaneve skulpture imajo korenine prav gotovo v istem svetu. Le da je tu urejačova volja dosegla večje uspehe in ugašala več nenačrtno gradnjo teh »Katedral« v kožni harmonično estetsko doživljanje.

Opravičilo
Pri večeršnji objavi ocenjevalca dr. Dragotina Cvetka »Jacobus Gallus Carmolus« je izpadel podpis recenzenta — Božidarja Borka.

TRGOVSKO PODJETJE V LJUBLJANI
sprejme takoj ali po dogovoru:
— ŠOFERJA C-D kategorije — pokleni
— NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA — možnost pričetne

Ponudniki morajo imeti zagotovljeno stanovanje v Ljubljani ali bližnji okolici.
Prejemki po pravilniku o delitvi OD.
Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite pod oznako »Vesten« v oglasni oddelček »Dela«.
2394

Železniško transportno podjetje SEKCIJA ZA VLEKO LJUBLJANA
Vilharjeva 2
sprejme takoj:
VISOKO KVALIFICIRANE IN KVALIFICIRANE ELEKTRIČARJE
za vzdrževanje elektro-napajalnih postaj in kontaktne mreže ter za vzdrževanje elektro lokomotiv.
Prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanje za samce zagotovljeno. Interesenti naj se zgledajo osebno ali pošljejo pismene vloge z opisom dosedanje prakse, kadrovske-administrativni službi Sekcije za vleko Ljubljana.
2345

Komisija za sklepanje in odpovedi delovnih razmerij trgovskega podjetja
»NAPREDEK« — DOMZALE
razpisuje delovna mesta za:
— poslovojdje trgovine z mešanin blagom »Tabora« v Ihanu
— poslovojdje trgovine »Ožbolt« v Šentobltu
— fakturista z znanjem strojnepisja
Službo lahko nastopite takoj.
2312

Prof. Tomšič 60 - letnik

Dr. France Tomšič se je rodil 20. marca 1905 v Trebnju na Dolenjskem. Po dokončani gimnaziji se je vpisal na ljubljansko slavistiko, kjer je bil med najbolj nadarjenimi slušatelji prof. Ramova. Za doktorsko disertacijo si je izbral jezik v Janeza Svecokriškega Sacrum Promptuarium. Nato se je leto dni specializiral na Poljskem pri K. Nischnu.

Prof. Tomšič je vse svoje življenje posvetil poučevanju, najprej na gimnaziji, potem na višji pedagogski šoli, od 1953 dalje pa je Nahtigalov naslednik na katedri za slovensko filologijo. Danes je naš najmlajši strokovnjak za staroslovensko slovansko, kakor prica njegova obdelava Metodovega življenjepisa (Vilka Methodi).

Na področju zgodovine slovenskega jezika je prof. Tomšič podal podoben najstarejše pisne slovenščine in obdeloval historično sintakso. Za zgodovino slovenskega slova je napisal poglavje o slovstvenih spomenikih iz dobe pismenosti in o razvoju knjižne slovenščine. Probleme sodobnega knjižnega jezika rešuje v člankih, ki obravnavajo povratne glosle, nomina agentis in stopnjevanje. Pri obliki je tudi več pomembnih ocen v jezikovnih revijah. Nekaj časa je bil sourednik Slovenskega jezika in Slavistične revije.

Največ časa in ljubezni pa je ljubljani posvetil leksikološkemu delu, saj se z njim neprenehoma in z velikim uspehom ukvarja vseh zadnjih trideset let. Sad tega dela sta med drugim dve izdaji slovensko-nemškega in štiri izdaje nemško-slovenskega slovarja; peto, najbolj zajeto in popolno prepletno, smo dobili v zadnjih dneh.

Kot znanstveni svetnik pri Slovenski akademiji je prof. Tomšič sourednik Slovenskega pravopisa, član filološke komisije in redakcijskega odbora v napadu, značilna drža krokarja in podobno. Kar tem lesenim kosom manjka, jim doda — v toliko obliki zamisel, ki se mu je porodila ob že dani obliki, in ni posev pasiven kipar. Včasih kaj odzame — v celoti je pot drugačna, pripelje pa do istih rezultatov, le včasih so bolj izraziti.

Močnejši delež oblikovanja opazimo pri glavah, ki so izrazito izrazne in skupaj s totemi spominjajo na plastiko primitivnih ljudstev. S to prastaro kiparsko snovjo je pač povezanih tudi mnogo asociacij, ki se prenašajo bodisi z umetnostno tradicijo, bodisi kar z zakonitostmi duhovnega razvoja človeštva.

J. MESEVNEL

Opera

Pred premiero „Cosi fan tutte“

Mozartova opera buffa v dveh dejanjih »Cosi fan tutte« (po naše »Vse so enake«) bo doživela prihodnje dni novo uprizoritev na odru ljubljanske Opere. Ta značilna komedija intrig sodi z njegovim »Don Juanom«, »Carobno pisčalo« in »Figarovo svatbo« med tista imenitna dela, ki kažejo skladatelja kot pobornika novih idej v njegovem času. Mozart je prekinil tradicijo baročne opere in z izrazitimi liki, ki jih je postavil na odru, dvignil to umetnostno zvrst iz tedanjih konvencionalnih form.

Prvič je Mozart zaživel na našem odru leta 1925 — tako pozno, pač zato, ker zahtevalo njegova dela visoko izvajalsko ravno. Po zaslugi pevca Julija Beteteta ter dirigentov Mirka Polića in Niko Stritofa je bil pred štiridesetimi leti uprizorjen »Don Juan«, že naslednjo sezono pa »Figarova svatba« in »Cosi fan tutte«. Sledile so nadaljnje uprizoritve, »Cosi fan tutte« pa je bila zadnjikrat uprizorjena pred štiridesetimi leti, čeprav sicer sodi v želeni repertoar vseh velikih opernih odrov.

VESNA FILM
podjetje za promet s filmi LJUBLJANA, Miklošičeva c. 38
razpisuje delovno mesto
odpremljnika pošte — kurirja
Zaželena je mlajša moč.
Pogoji: mlaja strokovna izobrazba. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Pismene in osebne ponudbe sprejema tajništvo podjetja do zasedbe delovnega mesta.
2375

Kamnosečno podjetje »Marmor Gradac« v Beli krajini
kupi
VEČJI ROČNI VITELJ (granik) za vlečenje.
Možnost vlečenja od 5.000 kg. dalje. Ponudbe pošljite na naslov podjetja.
2397

Pionirski poskus

Ljubljanska osnovna šola »Tone Čufar« uvaja angleščino v prvi razred

Otroci prvega razreda osnovne šole »Tone Čufar« v Ljubljani se že od začetka leta učijo razen pisanja, računanja in drugega tudi angleščino. To je prvi poskus pri nas, da se uče otroci tujega jezika že od vsega začetka organiziranega šolanja. Poučevanje sodelavci ljubljanskega »Pionirskega doma«, ki imajo s takim poukom v svojem domu že desetletne izkušnje. Mnenje šole: izvrstno. Starši so zadovoljni, še bolj pa otroci sami.

Pionirski dom poučuje otroke tujih jezikov že deset let. Začeli so v sobici takratne pionirske knjižnice na Kongresnem trgu leta 1954/55. Pobudniki jezikovnega pouka za šolske začetnike in za predšolske otroke so imeli takrat zaradi svoje »novotarije« pravi nasproti: med pedagogi. Toda kljub nasprotovanju so le uspeli uvesti pouk nemščine, angleščine in francosčine za otroke prvega razreda in za predšolske otroke. Prijavilo se je 30 otrok.

Nato se je zanimanje za jezikovni pouk te ustanove za pionirje vsako leto večalo. Starši so pošiljali v te pionirske jezikovne šole vedno več otrok, odpor med nekaterimi pedagogi pa je poenostavljen. Ustanova, ki se je medtem selila in spreminjala ime in ki se danes imenuje »Pionirski dom« in ima svoj prostor na Resljevi cesti, je uspela pripeljati takratne začetnike do svojega desetega letnika, to je do zaključnega razreda svoje jezikovne šole. Letos bodo prvi končali njihovo šolo.

Med tem časom se krog zanimanja ni večal samo med starši. Na lastno pobudo so se za izkušnje »Pionirskega doma« začeli zanimati vrtniki nekaterih stanovanjskih skupnosti in — jih posnemati. Leta 1961 sta bila dva seminarja za pouk tujih jezikov, ki so se ju udeležili pedagogi z osnovnih šol in iz vrtcev. Naslednje leto pa sta že izšla dva priročnika, ki obsegata izkušnje pionirskega jezikovnega poskusa. Danes ima Pionirski dom ustaljeno desetletno jezikovno šolo za nemščino in angleščino, za francosčino ni bilo zanimanja. V 31 skupinah z največ po 15 otrok je okrog 400 otrok, starih od 5 do 18 let. Doma so iz Ljubljane in okolice. Uči 5 pedagogov. Podoben pouk, kot ga uvaja v Ljubljani ta dom, se razvija tudi že v nekaterih drugih krajih, na primer v Kranju.

Kaj je gnalo nekaj učiteljev

levo tujega jezika in pedagoških entuziastov, da so začeli širšemu krogu otrok že v zgodnji mladosti posredovati prvo znanje tujega jezika? Predvsem spoznanje, da si otrok laže zapomni izgovorjavo, da ga se ni sram posnemati tujo govorico, da razmeroma najlaže posluša v tujem jeziku in da intuitivno dojema. Jezikovni pouk je tem težji, čim starejši je otrok. Tak kažejo izkušnje doma in v tujini. V nekaterih državah imajo že dobro organizirane jezikovne šole za najmlajše. Pri nas se razvija tako dejavnost v Beogradu in Zagrebu pri institutih za fonetiko, v Ljubljani, kjer ni takega instituta, pa pri »Pionirskem domu«.

Seveda pa zahteva tak način pouka od pedagoga maksimalno koncentracijo in zelo temeljito pripravo. Otroci si morajo tako rekoč v igri pridobivati novo in novo jezikovno znanje. Prva tri leta je v tem domu pouk samo usten. Temelji na igri, ki postaja vedno bolj smotrna. V četrtem razredu začne otrok postopoma pisati, v petem in šestem razredu začnejo dobljati prve slovnične nauke, v sedmim razredu uporablja učbenike in po končanem desetem razredu dobro govori. V Pionirskem domu pravijo, da njihove izkušnje ni samo sebi namen in tudi ne samo za njihovo šolo. Tak pouk, pravijo, ima smisel, če zajame širok krog otrok. To se pravi: če se razširi tudi na osnovne šole, vsaj v nekatere.

Prva šola, ki je bila voljna poskusiti, kaj bo nastalo iz takega pouka v šoli, je bila šola »Tone Čufarja«. Razen tega, da ima ta šola tudi druge pogoje — prostor — za uvajanje sodobnih oblik pouka, je najbolj odločala tudi neposredna bližina »Pionirskega doma«. Dvakrat tedensko pride profesorica iz doma v razred. Pouk traja pol ure. Stroške krije letos »Pionirski dom«.

Vodstvo šole meni, da je taka oblika jezikovnega pouka izredno koristna, in je zato zapolnilo sklad za šolstvo, da bi mu prihodnje leto dal sredstva za tako razširjen pouk angleščine. Menijo pa, da je to poskus oziroma začetek, ki mora biti resnično temeljito pripravljen, preden se sploh začne.

Ta šola tak začetek in tak poskus ima. Za zdaj je dober. Nemara pa bi drugim šolam vendarle kazalo počakati na izkušnje, preden bi ga začele posnemati.

J. SVETINA

Kosovelove nagrade

V sejni dvorani okrajne skupščine v Kopru so v četrtek osmih od ustanovitve sklada Srečka Kosovelova podelili diplome in nagrade ljudsko prosvetnim delavcem, ki so se posebej odlikovali s nesebičnim kulturno prosvetnim delom v minulem letu.

Kosovelovo nagrado I. stopnje so prejeli: Tadiš Božič iz Idrije za delo na knjižničarskem področju, Jože Hrbar iz Jelšan za večletno delo v prosvetnem društvu »Sloga«, Bojan Savnik iz Tolmina za dosežke na področju amaterske gledališke dejavnosti in očetel prosvetnega društva »France Prešern« iz Semprta pri Novi Gorici.

Kosovelovo nagrado II. stopnje so prejeli:

Alenka Faganelli iz Kopra za knjižničarsko dejavnost, Anton Sever iz Kopra za uspešno glasbeno pedagoško dejavnost, Štefan Keber iz Anžovega za nesebično delo v DPD Svobodi, Vinko Roje iz Dornberga kot organizator zborovsko pevsko dejavnosti, Lado Kobal iz Ajdovščine za večletno uspešno vodstvo moškega pevskega zbora »Lipava«, Klavdij Koloini iz Ajdovščine, dirigent pevskega zbora »Lipava«, ki je ocenjen kot najboljši na Primorskem, Alojz Bajc iz Postojne za dolgoletno nesebično delo v raznih sekcijah DPD Svobode, Viljem Klede iz Postojne za poštivalnost, ki jo je pokazal kot kapelnik stalnega orkestra Svobode, Stane Leban iz Nove Gorice za dramsko umetniško dejavnost, očetel Postojne, mladinsko kulturno umetniško društvo »Zorko Prelovec« iz Idrije in prosvetno društvo »Sloga« iz Jelšan.

Kosovelovo nagrado III. stopnje so prejeli:

Alenka Kos iz Prestranka za dejavnost v prosvetnem društvu »Ivan Vadrnala«, Bruno Gasperlin iz Izole kot eden najbolj uspešnih organizatorjev kulturnega življenja pripadnikov italijanske narodnosti na obalnem področju, Evgen Prinčič iz Sežane za izredne dosežke na področju zborovskega petja, očetel iz Prestranka, ki ga sestavljajo delavci in kmetje iz okolških vasi in prosvetno društvo »Jurko« s Cerkljanskega.

P.M.

Prejeli smo

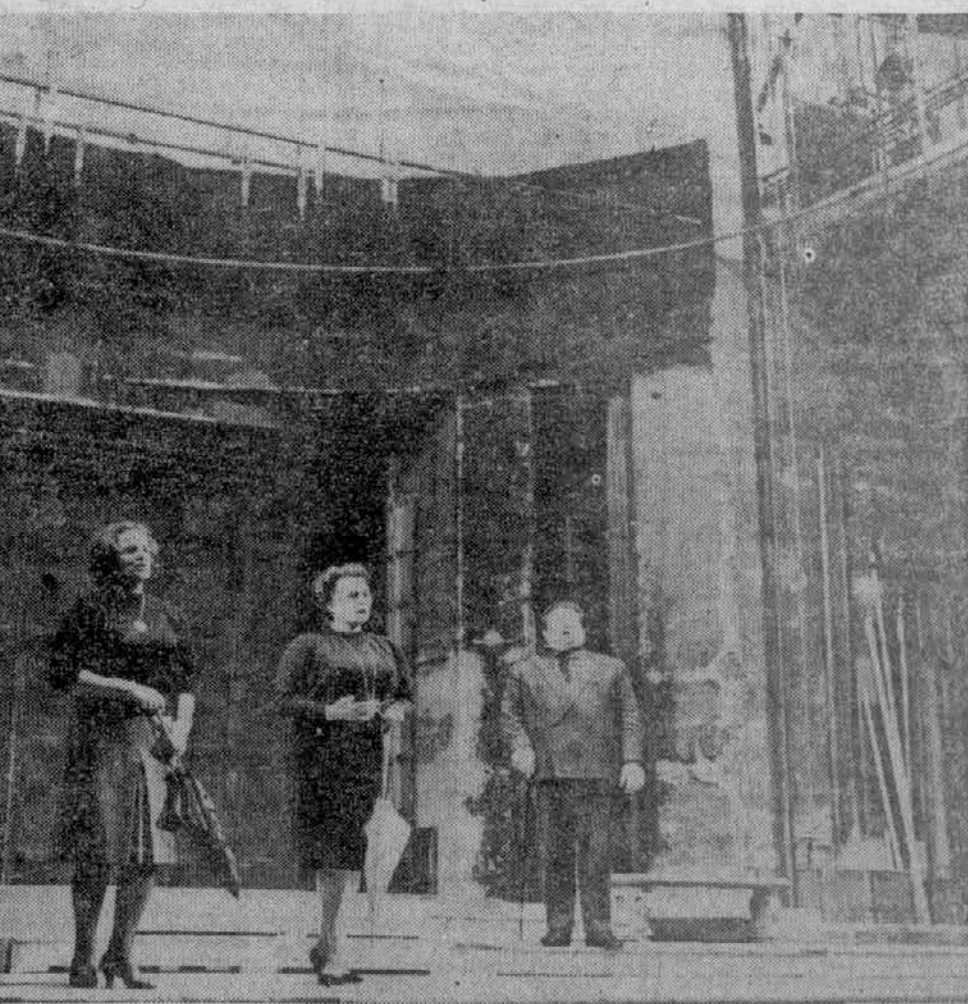
Pojasnilo Koncertne direkcije

Tovariš Bogdan Pogačnik je na kulturni strani »Dela« dne 17. marca 1965 negodoval nad »krivimi« poti programske politike, zaradi katerih študentski ansambel iz Cila »ljub pred več meseci izraženi želje ni nastopil tudi v Ljubljani. Očitek tovariša Pogačnika na rovaš Koncertne direkcije Slovenije je neutemeljen. Koncertna direkcija Slovenije namreč od nobene pristojne strani, t.j. Komisije za kulturne zveze s tujino ali Jugoslovanske koncertne agencije v Beogradu, nikoli ni dobila ne poudbe ne namiga, naj bi »Fraternitas« gostovala v Ljubljani. Celo ansambel sam, ki je morda prijateljsko dobil naš naslov od tovariša Pogačnika, nam take žeeje ni izrazil.

IGOR ANDREJČIČ

Pripis

Ne bi sicer rad pogreval, vendar če želite: »moje pismo Koncertni direkciji s predlogom ansambla za program, Santiago de Chile, 10. 11. 1964; članek v DELU, 21. 11. 1964; osebne intervjuje po vrnil v iz tujine Amerike februarja 1965; zabeležka pri sekretarju SKP SRS 23. 2. 1965, telefonski razgovor ustreznega referata za stike s tujino SKP z beograjsko komisijo 1. 3. 1965. Seveda se pa strinjamo, da je bilo morda še več dezinformacij in skopiranja okrog tega gostovanja — v Beogradu.
BOGDAN POGAČNIK

TAKO NASTAJA OPERA — Prozična scena z vaje, iz katere bo zrasla vsa blešča-vost Mozartove »Cosi fan tutte« (na sliki Zlata Ognjanović, Božena Glavakova in Ladko Korošec).

Foto Leon Dolinšek

Ja, to dobro in slabo hkrati. Ja sem brez imena, nisem fant, izgubljeni nimam ničesar; dobiš dober rezultat — to je moj cilj. Če pa mi bo uspešno, potem kakemu favoritu prekršil pravilo, me integrira ta morebitna, da imam uspeh samo zaradi mojih čutil k bazenu. Sicer pa nisem dozdostudiral (geografija) in polskati primerno službo, na leto je turistih stroki v Mariboru. Ali bomo potekalnem po bližnjih tehnik na Reki brali v časih, ali o some backus James? —

TO SO REKLI... IN POTEM...

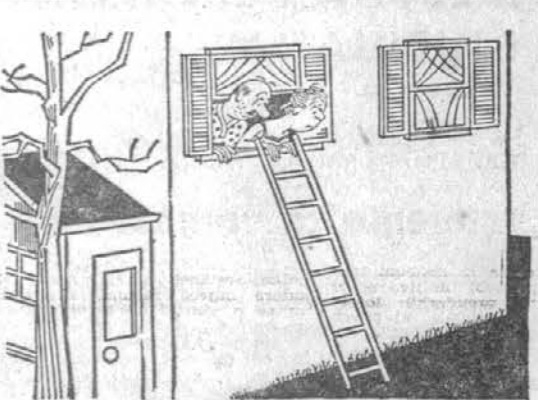
— Prava reč, če Tonček posluša, kaj se pogovarjava o stricu Jožetu! Saj je še premajhen, da bi kaj razumel.

— Najemiva si hišico z eno samo sobo! Tako se nama vsaj nihče ne bo mogel vsiljevati!

— Da bi prišla pol ure kasneje? To pa ne. Najbolj me jezi priti v družbo zadnji.

— Nič ne skrbi, če ji piše zaljubljena pisma. Se precej let bo minilo, preden bosta godna za poroko.

— Naša mucka je tako pridna, nikoli se ne potika okoli.

— Le pogledj na karto! Ali ne vidiš, da bova po tej cesti prihranila najmanj trideset kilometrov?

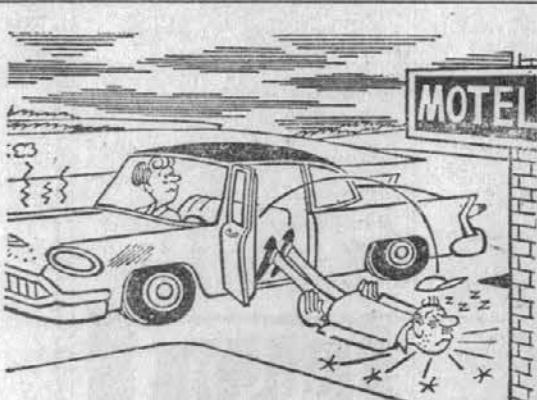
— Stvar je čisto preprosta: samo roko moram upogniti nazaj in vrteti palico!

— Tatjanca razume vsi. Zdajle ji bom razložil, da je žoga nekaj, kar se meče, krožnik pa nekaj, iz česar se je.

— Nikar mi ne govori, Marta, da je pomivanje posode sploh kakšno delo! Jaz bi opravił to z užitek!

— Danes bova prevozila najmanj 700 kilometrov. Prepričan sem, da se ne bom utrudil!

HENRYK BARDLEWSKY

KAKO SEM PISAL KRIMINALNI ROMAN

Nekoč sem se počutil kot prekipelo mleko in začel sem pisati kriminalno zgodbo. Nekdo jo je pogledal in me obvestil, da jo bodo tiskali. Po štirih dneh je bilo zalogo konec in treba jo je bilo nategovati od nadaljevanja do nadaljevanja.

Spomin imam slab, pa sem raje uvažal nove osebe, kakor da bi ga kaj lomil s starimi. Tako so mi vsaki dan nastali trije novi policaji. Čez teden dni sem jih imel že enaindvajset, po štirinajstih dneh dvaindvajset, čez tri tedne — več kot šestdeset! Uredništvo se je zaradi prekomernega kopičenja policijskih sil rahlo vznemirilo.

»Dvajset,« je rekel urednik, »da vam bo uspelo pri tolikih čuvarjih reda uvesti takega zločinca. Saj ga bodo takoj ulovili!«

»Tudi mene skrbi,« sem odgovoril, »a storil bom vse, kar je v moji moči. V najslabšem primeru bo tole kriminalna zgodba brez zločinca. Tudi nekaj originalnega.«

»Originalni ste lahko doma, ne pa v mojem časopisu! Zaradi te policije nam bo še padla naklada. Ali nastopi morilec in žrtev, ali pa vam ustavim honorar!«

Meni pa so izpod peresa neprestano vreli policaji. Imel sem že tri čete s popolno oborožitvijo... Policajem je bilo dolgčas, zbijali so med seboj neumnosti, se urili v premagovanju zaprek — zločinca pa od nikoder! Sam sem se čutil, da se v tolikšni masi policajev ne najde kak nepravilnost... Toda ne: niso pili, niso kradli, vsi so ljubili svoje žene, kdor pa je ni imel, je šihal tudi brez nje.

»Lahko bi se pobili med sabo,« me je ščeval urednik. »Z orožjem rado pride do incidenta.«

»Med laiki še, toda taki lajski vedo, kako se stvari streže,« sem se upiral.

Vmešal se je in sam napisal nadaljevanje. Dva od mojih policajev sta se skregala zaradi dekleta in uporabila najprej gumijasto, potem pa vroče orožje. V boj sta se vmešali dve četi s solalnimi plinom in krakovolnimi radijskimi oddajniki postajami. Usodno poglavje je še končalo z akcijo težkih mitometov.

V naslednjih treh poglavjih so vse posledice te norosti padle name. V prvem sem opisal, kako so se mimoidoči, ki jih je privabilo topnoško streljanje, vrgli med okrvavljene policaje in jih razgnali, se preden je prišla na pomoč četa gasilcev. V drugem sem — spet s pomočjo civilistov — polovil ostanke ponorelih čuvarjev reda in jih ovedel na komisarjat. V tretjem sem končno vso zadevo potlačil in v romanu je spet zavladal mir.

»Ali ne boste nikogar od njih strpali v arest?« me je spraševal urednik. »Od tam bi lahko pobegnili...«

»Ne,« sem odgovoril, »vse sem jim odpustil. Toda na programu imam zanimiv policijski manever s oddelkom agentov v civilu in s tajnimi policijskimi psi.«

Zal mi manever nikakor ni hotel izpod rok. Priprave so se vlekle v nedogled. Ti stalni razgovori v komandi, izpopolnjevanje načrtov pri vrčkih piva, čakanje na lepo vreme, ki se je kar naprej kvarilo in kvarilo...

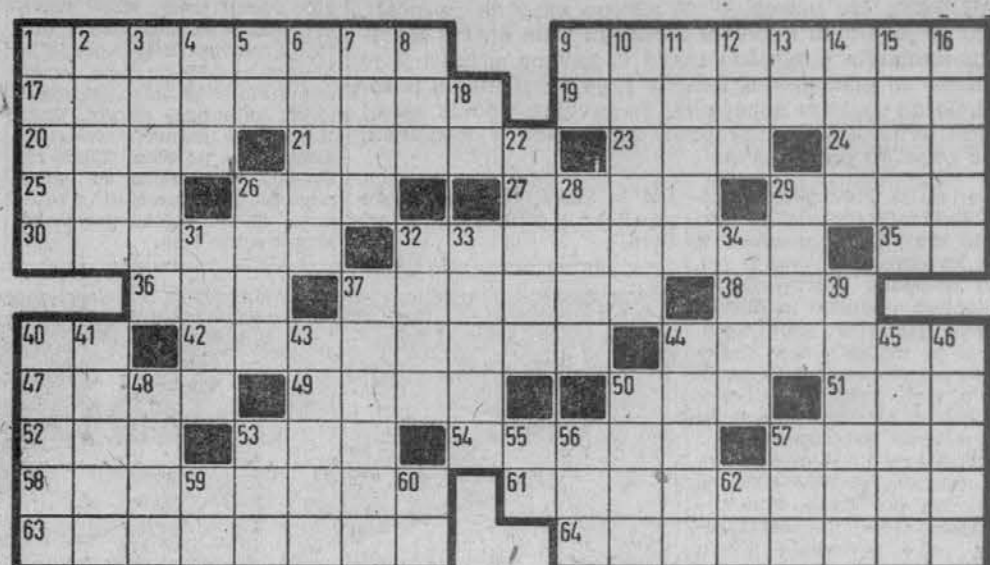
Uredništvo je dobivalo grozilna pisma. Nekaj so mi jih dali bebrati. Prav imajo. Pod njihovim pritiskom sem se odločil za zločinca. Bil je ugleden starejši gospod. Da bi si priskrbel orožje, napade policijski komisarjat. Vse je bilo v redu do trenutka, ko si je namesto galoš pomotoma snel masko. Jasno, takoj so ga fotografirali, aretirali in poslali v sosednji komisarjat. Spotoma je ušel, a se je zadel sumljivo dražljajom na čisti in zaprli so ga v branjarjo, od koder je glasno vpil na pomoč. Potem se je pridružil policijskim oddelkom.

»Gospod,« mi je dejal urednik, »ali veste, kako kupujejo ljudje naš časopis? Tako na liču mesta izrežejo nadaljevanje vašega romana in ga puste v kiosku! Ne vem, kaj naj ukrenem, da nam list popolnoma ne propade.«

Kljub temu tiskajo roman še naprej. Čez pol leta je izginil iz njega še zadnji civilist. Čez tri mesece so dobili policaji nove uniforme. Vsak teden jim nekoliko izboljšam oborožitve...

Kdaj bom roman dokončal — ne vem, kako ga bom dokončal — ne vem, Le eno vem: optimističen roman to ne bo.

Nagradna križanka

VODORAVNO: 1. izguba zdravja, 9. kamen izpodnebni, 17. staro angleško mesto v grofiji Yorkshire, 19. vodilni politik in vojskovodja v angleški buržoazni revoluciji (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del noge, 29. okrajšano moško ime, 30. težak položaj, kriza, 32. pripadnik kmečke stranke, 35. kmečki znak za radji, 36. gorski masiv v Makedoniji, 37. pripadnik naroda v GSSR, 38. zvezni družinski znak, 40. angleški buržoazni revolucionar (Oliver), 20. grški bog ljubezni, 21. stanje zamaženosti, 22. spiritalistična medija, 23. stara utezna mera na Vzhodu, 24. oddelek rimske legije, 25. afriški veletoč, 26. naplaka, 27. del

Razpisna komisija pri
**KMETIJSKEM
GOSPODARSTVU
ŠKOFJA LOKA**
razpisuje delovno mesto
DIREKTORJA podjetja

POGOJI:
— visoka ali višja strokovna izobrazba in 5 let
prakse na vodilnem delovnem mestu
— srednja strokovna izobrazba in najmanj 10 let
prakse na vodilnem delovnem mestu.
Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnega
dohodka podjetja.
Pismene ponudbe pošljite razpisni komisiji do
vključno 5. aprila 1965.
Ponudba naj vsebuje tudi kratak življenjepis in
opis dosedanjih zaposlitev ter dokazilo o strokovni
izobrazbi. 2362

K SODELOVANJU VABIMO
mlajše UPOKOJENCE JLA
Z VOZNIŠKIM IZPITOM
VKV ali KV AVTOMEHANIKA
ZA VODJO AVTOMEHANIČNE DELAVNICE.
AVTO MOTO DRUŠTVO MOSTE
OB LJUBLJANICI 36 2390

**V SLUŽBO
SPREJMEMO**

1. šefa oddelka za servisiranje — dipl. ing. za šibiki tok, 8-letna praksa
2. šefa tehničnih servisov dipl. tehnik za šibiki tok, 8-letna praksa
3. poslovedjo radio servisa — dipl. tehnik za šibiki tok ali visoko kvalificiran radiomehanik s prakso
4. več tehnikov za šibiki tok ali visoko kvalificirani in kvalificirani radiomehaniki s prakso
5. referenta za splošne posle — dokončana srednja šola, 8 let prakse
6. likvidatorja — dokončana ESS, 5 let prakse
7. transportnega delavca
8. snažilko

Službo lahko nastopite takoj. Ponudba s kratkim življenjepisom in navedbo dosedanjih službovanj pošljite na naslov:
EI — ELEKTRONSKA INDUSTRIJA — NIŠ
trgovinsko predstavništvo Ljubljana, Milana Majena 35, tel. 311-427. 2304

Prometno podjetje
Ljubljana transport
PE Kamnik
razpisuje
prosto delovno mesto
**OBRAČUNSKEGA
USLUŽBENCA-KO**
v sektorju obračuna
delovnih nalogov

Pogoj: srednja strokovna izobrazba s prakso na takem ali podobnem delovnem mestu z znanjem stroještva. Pismene ponudbe z opisom prakse tudi na drugih delovnih mestih pošljite na naslov: Ljubljana transport — PE Kamnik, Kamnik, Fužine štev. 5.
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru. Stanovanje ni zagotovljeno. 2225

**Kmetijsko gospodarstvo
VELENJE**
razpisuje
prosto delovno mesto
**— VODJE vrtnarske
proizvodnje.**

Pogoj: diplomiran inženir agronomije s 5-letno prakso v vrtnarstvu — predvsem v rastlinjakih. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osebnih dohodkov po pravilniku o osebnih dohodkih. 2365

Tovarna pletenin
in konfekcije
»PIK« — Maribor
Predilniška ulica 5

- proda
po sklepu delavskega sveta naslednja osnovna sredstva:
1. Počitniški dom »Planinka« Hočko Pohorje z inventarjem in zemljiščem
 2. Počitniški dom na Malen Lošnju z inventarjem.

Vse potrebne informacije dobite v upravi delovne organizacije. 2367

**Turistično društvo
KRANJSKA GORA**

razpisuje
prosti delovni mesti:

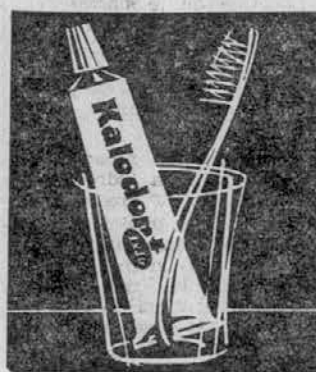
- **ŠELA poslovalnice**
- **MENJALCA**

na Koremskem sedlu
Potrebna je popolna srednja šola, vsaj z znanjem nemščine in za šefa poslovalnice znanje v blagajniškem poslovanju. Osebnih prejemkov po pravilniku o delitvi os. dohodka. 2363

**Visoko kvalificirani
REZKALEC**

želi spremeniti službo

Ponudbe pod »DRUŽINSKO STANOVANJE«. 4887

Nepričakovano nas je zapustila naša dobra teta

**Antonija
Turk**

osebna upokojenka
Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 20. marca 1965, ob 16. uri iz mrliškega pokopališča na Vrhniki.
Prosimo tihega sožalja!

Zalujoci:
sestra Reza, nečakinja Zofa z možem Lukom
Vrhnika, 18. marca 1965

Po dolgem trpljenju je v 83. letu starosti prenehala biti plemenito srce naše dobre nepozabne mame

Franciške Hočevar

roj. AVZIN

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, 20. marca 1965, ob 16. uri iz mrliške vežice na šmihalskem pokopališču.

Zalujoci:
hčerke Martina, Mimi, Stefka in Ivica z družinami ter ostalo sorodstvo
Novo mesto, Zagreb, 18. marca 1965

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš ljubi mož, dobri oče, brat, stric in svak

Djordje Golubović

litograf-tiskar

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 21. III. 1965, ob 15.45 iz Nikolajevke mrl. vežice na Zalah.

Zalujoci:
žena Jelka, sin Andrej, hči Ivanka, brat Versljud, sestre Zora, Ivanka, Zagorka in ostalo sorodstvo.
Ljubljana, Beograd, Slav. Požega, Cepin, Ploče, Dubrovnik, 19. III. 1965

Dotrpela je naša dobra mama,

Ivana Klemen

roj. Sever

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 20. III. 1965, ob 16. uri iz hiše žalosti Kleče 26, na pokopališču v Stožice.

Zalujoci:
hčerke Mici, Angela, Cilka, Francka, sin France, Tone, snaha Milka in brat Janex z družinami ter ostalo sorodstvo.
Kleče, Stožice, Peč, Cleveland, Toronto, 19. III. 1965

V starosti 39 let je po mučni bolezni preminila ljuba žena in mamica

Mimica Božič,

roj. Ostir

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 20. marca 1965 iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Krškem.

Zalujoci:
mož Franci s tremi hčerkami, brat Franci in sestra Albina in Franciška.

Umrl je naš ljubljani

Srečko Koporc

Od njega se bomo poslovili v nedeljo, 21. marca 1965, ob 16.30 iz Jožefove mrliške vežice na Zalah.

Za njim zalujoci:
žena Minka, roj. Perko, sin Leon z družino, brat dr. Josip z družino in ostalo sorodstvo

Ljubljana, Dobrič, Zagreb, Višnja gora, Podlipa Sevnica, Trebnje, Vrhnika, 19. marca 1965

STANOVANJE

opremljeno — za štiričlansko družino ameriškega profesorja, iščemo za meseca maj in junij v Ljubljani ali bližnji okolici. — Ponudbe pod oznako »PLACA DOBRO«. 2428

**»Kemofarmacija« —
Ljubljana, Metelkova 7**
razpisuje naslednji
prosti delovni mesti:

REFERENTA
za medicinsko opremo v
zunanjetrgovinski službi

**POMOČNEGA
MANIPULANTA**
— zavijalec

Pogoj pod 1. srednja strokovna izobrazba; potrebno je poznavanje tehničnih instrumentov in aparatov ter znanje vsaj 1 svetovnega jezika
pod 2. osnovna šola z 1-letno prakso v skladiščni službi.

Pismene ponudbe predložite osebnemu v sekretariatu podjetja. Osebnih dohodkov po učinku. Razpis velja do zasedbe. 2392

SVET DELOVNE SKUPNOSTI

OBČINE LJUBLJANA-CENTER

razpisuje prosta delovna mesta v upravi občinske skupščine, in sicer za:

- dva tržna inšpektorja
- komunalnega inšpektorja

Osebnih dohodkov se določa po pravilniku. Ponudbe, kolkovane s 50 dinarji državne takse, s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite UPRAVI SKUPSCINE OBČINE LJUBLJANA-CENTER, Zupaničeva 6 v 15 dneh po objavi razpisa.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 2393

Komisija za imenovanje direktorja

SAVSKIH ELEKTRARN

razpisuje delovno mesto

direktorja

POGOJI: kandidat mora imeti visoko ali višjo strokovno izobrazbo in 5 let prakse na vodilnem mestu v elektrogospodarstvu ali srednjo strokovno izobrazbo in 10 let prakse na vodilnem mestu v elektrogospodarstvu.

Prednost imajo kandidati elektro-strojne stroke. Kandidati morajo priložiti dokazila o svoji strokovni izobrazbi in opis svojih dosedanjih zaposlitev. Osebnih dohodkov po pravilniku. Stanovanje ni zagotovljeno.

Ponudbe pošljite na naslov: Savske elektrarne, Ljubljana, Hajdrihova 2, v roku razpisni komisiji za imenovanje direktorja, najkasneje do 10. aprila 1965. 2366

Komisija za nakup in prodajo osnovnih sredstev pri DS

OBC „ZARJA“ - Žalec

PRODA

POLTOVORNI AVTOMOBIL

»ZASTAVA 1100«
v voznem stanju.

Interesenti si avtomobil lahko ogledajo vsak dan od 8. do 14. ure v upravi podjetja v Žalcu — telefon 32.
Cena po dogovoru. 2396

**TURISTIČNO DRUŠTVO
LJUBLJANA-RUDNIK**

razpisuje za svoje
turistične postojanke delovna mesta za:

1. OSKRBNIKA-POSLOVODJO za Dom na Krimu, pošta 16
2. POSLOVODJO za obrat Turistični dom Turjak
3. POSLOVODJO za obrat Dom na Kureškcu
4. SEZONSKO KUHAČKO za Dom na Krimu.

Pogoji: kvalificiran gostinski delavec. Vloge in informacije pri Turističnem društvu Ljubljana-Rudnik, Dolenjska cesta 19. 2373

**ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO
PODJETJE POSTOJNA**

sprejme v delovno razmerje
v UPRAVO PODJETJA V POSTOJNI:

1. DVA DIPLOMIRANA PRAVNIKA
2. DVA DIPLOMIRANA EKONOMISTA

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Nova stanovanja v Postojni bodo priskrbljena jeseni 1965.

Prijave sprejema sektor za kadrovske in splošne posle uprave podjetja v Postojni, Kraigherjeva 11. 2370

Komisija za razpis delovnih mest pri
**VZGOJNEM ZAVODU
ELVIRE VATOVEC
V STRUNJANU**

razpisuje delovno mesto
RAVNATELJA

POGOJI:

1. defektolog z opravljenim strokovnim izpitom
2. 5-letna pedagoška praksa.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Družinsko stanovanje po dogovoru. Prijave kolkovane s 50 din in dokumentacijo pošljite upravi zavoda. Razpis velja 15 dni od dneva objave. 2360

**Mladinsko klimatsko
zdravilišče**

Podljudelj 111, Tržič

razpisuje delovna mesta za:

- glavno kuharico
- pomočnico gl. kuharice
- kuhinjske pomočnice
- sobarice
- perice

Mesto glavne kuharice je stalno ali po dogovoru, ostala mesta so sezonska. Ponudbe pošljite upravi zdravilišča. 2173

**REPUBLIŠKI SVET
ZVEZE SINDIKATOV
SLOVENIJE**

LJUBLJANA — DALMATINOVA 4

razpisuje prosto delovno mesto

EKONOMISTA - ANALITIKA

z večletno prakso v finančni stroki

TAJNICE

pri komisiji za gospodarstvo

POGOJI: srednja šolska izobrazba, znanje stroještva in stenografije ter petletna praksa v administraciji.

Nastop službe 1. aprila 1965.

Razpis velja do zasedbe prostega delovnega mesta. Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev naslovite na Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije — komisija za gospodarstvo. 2355

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij

**SGP
„SLOVENIJA CESTE“**

Ljubljana, Titova 38

sprejme:

KLJUČAVNIČARJA
za opekarno Mengeš

Ponudbe pošljite na naslov: SGP »SLOVENIJA CESTE« — OPEKARNA MENGES. 2395

Komisija za sklepanje delovnih razmerij
**ZDRAVSTVENEGA DOMA
IDRIJA**

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. ZDRAVNIKA splošne prakse za delo v splošni ambulanti CERKNO
2. ZDRAVNIKA splošne prakse za delo v splošni ambulanti IDRIJA
3. DVE MEDICINSKI SESTRI za patronažno službo

Pod 1. in 2. so družinska stanovanja zagotovljena v bloku v Idriji.

Interesenti naj vložijo ponudbe v upravi ZD Idrija, kjer bodo dobili tudi informacije o delovnih in ostalih pogojih.

Osebnost se lahko zgleda vsak dan v dopoldanskem urah. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

**REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE
SR SLOVENIJE**

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA — KALKULANTA
2. GRADBENEGA TEHNIKA — OPERATIVCA obe delovni mesti s sedežem v Ljubljani
3. GRADBENEGA TEHNIKA — OPERATIVCA z delovnim mestom na Dobu pri Mirni

Za vsa delovna mesta je zaželen daljša praksa in pooblastilo.

Ponudbe, kolkovane z državnim kolkom za 50 dinarjev in opisom dosedanjih delovnih mest pošljite do 31. 3. 1965. 2389

Komisija za razpis mesta direktorja

**Konfekcije „KROJ“
ŠKOFJA LOKA**

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

POGOJI:
— visoka ali višja izobrazba tekstilne, ekonomske ali pravne stroke in 5 let prakse na vodilnem delovnem mestu
— srednja izobrazba tekstilne ali ekonomske stroke in 10 let prakse na vodilnem delovnem mestu
— visoko kvalificiran krojaški delavec z najmanj 15 leti prakse na vodilnem delovnem mestu.

Kandidatovo dosedanje delo mora biti jamstvo za dobro gospodarjenje podjetja. Razpis velja do 15. aprila 1965. Ponudbe pošljite na naslov: KONFEKCIJA »KROJ«, ŠKOFJA LOKA. 2389

Po kratkotrajni bolezni je v 92. letu starosti umrl naš dragi oče, brat, stric, ded in praded

Anton Kolar

upokojeni železničar

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 20. marca 1965 ob 16. uri na mestnem pokopališču v Celju.

Zalujoci:
sin Rok z družino, hčerka Amalija z družino, sestra Neža in ostalo sorodstvo
Celje, Lipoglav, Maribor, Železna Kapla

Umrl je naš dobri oče in mož
ALOJZ JERKIČ

Pogreb dragega pokojnika bo v Ljubljani v nedeljo, 21. marca 1965 ob 15. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.

Zena Franciška, hči Slava s sinom, sinova Branko in Mirko z družinami in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, dne 19. marca 1965

NEPRICAKOVANO JE UMRLA NAŠA DOBRA MAMA, STARA MAMA, TASCA, SESTRA, SVAKINJA IN TETA

IVANA JUVANEC

roj. AMBROZIC

OD DRAGE SMO SE PO NJENI ŽELJI SKROMNO POSLOVILI
19. MARCA 1965 NA ZALAH

GLOBOKO UŽALOSCENI NJENI

LJUBLJANA, MARIBOR, 20. MARCA 1965

Sporočamo žalostno vest, da je preminil

JOŽE ROP

ameriški upokojenec

Na zadnji poti ga bomo spremili v soboto, 20. marca 1965, ob 15.30 na mestnem pokopališču v Celju.

Zalujoci:

sorodniki
Celje, Bočna, Detroit, Gradec, Dunaj, Luče, Nazarje, Šmartno ob Dreti, 20. marca 1965

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil tovariš

SREČKO KOPORC

komponist in profesor glasbe

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo, 21. marca ob 17. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah.

Dragega tovariša in učitelja bomo ohranili v trajnem spominu.

Učiteljski zbor in dijakinja Vzgojiteljske šole v Ljubljani

SVOJ SKLADATELJSKI OPUS JE ZAKLJUČIL

SREČKO KOPORC

OD NJEGA SE BOMO POSLOVILI V NEDELJO,
DNE 21. T. M. OB 16.30.

DRUŠTVO SLOVENSkih SKLADATELJEV

TINE
BRATINA:

ZA
VARNO
VOŽNJO

Hitrost

(1. NADALJEVANJE)

Osnovna značilnost prometa je gibanje, premikanje. Gibanje z različnimi hitrostmi in različnimi prometnimi sredstvi je pogoj, da se premikamo v prostoru. Je tudi poseben način zadovoljevanja naših potreb, ki jih potujemo s potovanji, športom in je dostikrat tudi način osebnega uveljavljanja ter prestiža.

Kadar hodimo, doživljamo okoliščine, ki nas obdajajo drugače kot takrat, kadar ga opazujemo in se ne premikamo. S tem ko se gibljemo, se spremenijo in spreminjajo tudi način, kako doživljamo okoliščine. Če nekaj motrimo in se ne gibljemo, učinkuje to na nas drugače kot če isto nekaj opazujemo, kadar se hitro ali zelo hitro gibljemo. Razlike v kakovosti s katero opazujemo nastanejo tudi takrat, če se gibljemo in opazujemo neki predmet, ki miruje ali pa se opazujemo neki predmet, ki se giblje, medtem ko mirujemo.

Ce povečujemo gibanje hitrost, se zaradi tega kar sprejemamo okoliščine na poseben način, objektivno zmanjšuje možnost realnega zaznavanja okoliščine. V določenem smislu izgubljamo opazovanje če se povečuje hitrost gibanja, svoj prvotni pomen. Prvič, ker vse večja hitrost to možnost izgublja, drugič pa, ker takrat ko se hitreje gibljemo niti nimamo interesa, da bi okoliščine opazovali. Takrat je običajno okoliščine zaznavamo samo kot določena obzira, ki se nam obdajajo, če se počasi gibamo z določeno hitrostjo. Čim bolj povečujemo hitrost, tembolj izgubljamo do okoliščine svoj prvobitni odnos, okoliščine pa ustvarja vse večjo zapreko.

Vzemimo, da se vozimo po cesti v avtomobilu s hitrostjo 60 km/h. Cesta je razmeroma na dobrem stanju z blagimi zavoji. Vsi takšni vtisi vzbujajo pri tej hitrosti. Ista cesta pa se nam bo pri hitrosti 100 km/h kar naenkrat zdelo slaba, ovinkasta in nepregledna. Če pa bomo hitrost še povečali, nas bo lahko kar vrgla prav iz ovinka, ki ga pri hitrosti 60 km/h sploh nismo opazili. Z drugimi besedami: vtis, ki nam ga zapusti okoliščine, kadar se v njem gibljemo z različnimi hitrostmi, je zelo različen. Zarok za to, da nam isto okoliščine zapuščajo različne vtise, pa niso izključno različne hitrosti, s katerimi se gibljemo, ampak tudi splošno in trenutno psihofizično stanje ter sposobnost naših čutil, spretnost, znanje in izkušnje, stališča, razpoloženje, potrebe in želje ter cilji. Naše razpoloženje, utrujenost, razmišljanje želja in sposobnosti vplivajo na končno podoba, kako nekaj doživimo. Človek dobro reagira na vrsto najrazličnejših gibov. Ima občutek za vibracije, vrtenje, občutek za hitrost pa je slej ko prej sporen. Morda človekova neizkušenost o hitrosti izvira iz tega, ker je v teku svojega razvoja doživljal hitrost razmeroma zelo pozno. Dokler niso izenačili železnice, se je človek gibal najhitreje v sedlu dirajočega konja, danes pa leta po vesolju z več desetstično kilometri na uro. Tudi v prometu gre razvoj nezadržno na pred. Prvotno so bila vozila, ki so zmogla 100 km/h se pravi čudo, danes pa takšne zmogljivosti vozil zahtevajo kupci, ki se jim do večerja še sanjajo, da se bodo lahko vozili s tako hitrostjo ali še hitrejšimi vozili. Hitrost gibanja v prometu, pa tudi hitrost vsake posamezne vožnje je objektivna, je zunanji izraz določenih notranjih lastnosti voznika. Svoja stremeljenja uresničuje voznik v objektivnih okoliščinah, ki določajo pogoje, katerim se mora prilagajati s tem, da uravna hitrost gibanja svojega vozila. Kadar se voznikove želje, telesne in duševne sposobnosti ter znanje in voznikova spretnost skladajo z okoliščine, potem je hitrost kot zunanji izraz voznikovih želja, uresničena kot gibanje v mehan optimalne hitrosti.

Vsak sedmi Švicar

Vsak sedmi Švicar je motoriziran — tako kaže številke o letu 1964. Najgostejše je motoriziran kanton Ženeva, kjer pride motorno vozilo na vsake 4 prebivalce, najredkeje pa kanton Appenzell, kjer pride avtomobil na vsakih 14 prebivalcev.

LEVO: Zajeten tovornjak s prikolico — potujoči center za kombinirane tehnične preglede italijanske podružnice petrolejske družbe BP. V srednjem delu priklole pregledujejo vozilo, zadaj v kabini opravlja voznik driving-test. DESNO: Preizkušnja voznikovih sposobnosti za krmilom »skoraj pravega« milicenta. Medtem ko voznik gleda film s prizori s ceste in »vozi«, elektronska aparatura v ozadju registrira vse njegove reakcije in jih strne v oceno njegovega vozniskega znanja.

Avtomobili in vozniki pod drobnogledom

V Italiji so osnovali potujoči center za kombinirane tehnične preglede

Pod pojmom »avtomobilski promet« moramo upoštevati dva čimla, ki sta sicer res tesno povezana med seboj, vendar delujeta vsak zase: vozila in voznike v njih. To je bila temeljna misel, ki je botrovala ustanovitvi posebnega centra za kombinirane tehnične preglede v Italiji. Zamenel je pred nekaj meseci izvedel italijanski BP in sedaj večja italijanska mesta že obiskuje zajeten tovornjak s prostorno prikolico, podobno nekakšni potujoči zobni ambulanti. V tej prikolicel strokovnjaki zares kot z drobnogledom pregledajo tako avtomobil kot tudi njegovega voznika.

Strokovnjaki vedo: pri avtomobilskih nesrečah je v večini primerov treba iskati vzrok za nesrečo bodisi v neustreznem tehničnem stanju vozila ali pa v subjektivni krivdi voznika. Kaj to pomeni? Določimo, da na vozilu ne delujejo zavore tako kot bi bilo prav — v kritični situaciji je nesreča skoraj neizbežna. Ali pa: krmilo ne reagira povsem v redu, luči niso naravnane, motor se ustavi prav sredi križišča, svetlobni smerokazi ne delujejo, hupa ne opozori pravočasno nepravilnega pešaka — vse to so vzroki za morebitno nesrečo, ki jih potem v zapisniku lahko najdemo pod skupnim nazivom »neustrezno tehnično stanje vozila«.

Kaj pa subjektivna krivda voznika? — Ne mislimo pri tem na alkohol (to je pač poglavitna zase), ampak na pogoje tistih na videz »neopredeljenih« malenkosti, ki pa so v resnici lahko usodne. Ali voznik res dobro pozna prometne predpise in to vse, ne samo nekaj splošnih? Ali jih z leti ni že precej pozabil in v oči kar tako vna pamete, po občutku? Kaj pa tehnika vožnje? Sklopka, zavore in celo krmilo povzročajo marsikatero pregledavo še po tisočih in tisočih prevoženih kilometrih — posebno še, če gre za »medeljskega« voznika...

Skratka, ni vsakdo voznik, ki zna sedeti za krmilom, oziroma, pravilneje povedano — ni vsakdo dober voznik. V današnjem avtomobilskem prometu pa si površnosti v pogledu voznikovih lastnosti skorajda ne bi smeli več privoščiti.

In v tem smislu deluje omejen potujoči center za kombinirane tehnične preglede italijanske BP. Prikolica potujočega centra je opremljena z vsemi najsoodobnejšimi tehničnimi pripomočki za pregled vozila, strokovnjaki centra pa omogočijo tudi voznikom posebn »driving teste«, pri čemer vsestransko preizkusijo njegove vozniske sposobnosti.

Bralci vprašujejo

Kako ogreti mrzli motor?

Ker uporabljamo najcenejši tip garaže »pod milim nebom«, sem vsi zimo z zanimanjem prebiral razna krajša in daljša navodila o tem, kako ogreti mrzli motor. Moram reči, da niso vsa v vseh točkah soglasna.

R. Arb, Ljubljana

Pripraviati popolnoma ohlajeni motor do tega, da dela v normalnih pogojih, je moč tem hitreje, čim prej začne normalno delovati mazanje motorja. Se pravi: problem je v prvi vrsti v mazanju. Motorno olje mora prodreti skozi tenke vrtnice v oči do ložajev, mora omogočiti zidove valjev pod bati, prodreti mora do oči in delov, ki uravnava gibanje ventilov.

Kadar poženemo mrzli motor, dobivajo vsi ti deli zelo malo olja. Zato se največ porabi plast olja, ki je ostala od zadnjega obratovanja motorja. Ta je hitro porabljena — zdaj naj bi pomagala oljna črpalka. Sodobna redkejša zimska olja ali nova olja, ki vse pogoje, katerih viskoznost ni odvisna od temperature,

to močno olajšujejo. Vendar tudi ta olja hitro zginejo s sten valjev, kadar jih razredči bencin, ki orosi mrzle stene valjev. Potem teče bat po suhi valjni steni, obročki in stene se rabijo. Pri zelo nizkih temperaturah se utegne primeriti, da postanejo tudi moderna olja pregošta in mazanje valjev je pod kritično točko.

Zatorej je razumljivo, da je včasih sodilo ogrevanje mrzlega stroja na mestu k avtomobilskemu bontonu. Dandanes so inženirji in konstruktorji dosegli, skupno s kemiki, ki raziskujejo olja, da so nevarnosti mrzlega starta v največji meri odstranjene. Varno pri tem je, da dobi olje v celotnem sistemu čim prej zadostni pritisk, kar je

lom je kajpak tudi ročica za prestave — vse ostalo pa temelji na »avtomobilski« manjka. Vsi vzroki so povezani z občutljivo elektronsko aparaturo v ozadju, ki ob njej sedel tehnik in opazuje kontrolne instrumente.

Tako — vse je nared in naša vožnja se začne!

Pred nami se na filmskem zaslonu pokaže živa slika vsakdanjega mestnega vrveža. Vozimo po prometni cesti (saj sedimo v našem »milicentu« in ga s krmilom usmerjamo, tako kot zares!) in pri tem doživljamo hudo realistično situacijo: zelena luč na semaforju, plin... nekdo nas prehiteva... enakovredno križišče s desnim pravilom... stopi! motorist pred nami je naglo zavrl... prehod za pešake... in še in še.

Po končani preizkušnji, ko živa slika na zaslonu izgine, skoraj lahko verjamemo, da smo bili »milicentoma« zares na cesti; specialno posnet film, ki smo ga gledali (bolje rečeno: ki smo v njem sodelovali), so po skrbnih študijah pripravili strokovnjaki Inštituta za filologijo človeka z milanske univerze.

Ne vemo, kako smo opravili našo »poskusno vožnjo« in sedaj pričakujemo nadaljnjih preizkušenj. Toda strokovnjaki, ki si je medtem dajali opravka s stikali elektronske aparature v ozadju kabine, nam že ponujajo tiskani karton z nekakšnimi znaki v razpredelnicah: v naš »driving-test« mora vnesti samo še osebne podatke, obenem pa nam smeje čestita. Prav dobro, pravi, dosegli ste 66 točk!

Elektronski možgani so iz naše »poskusne vožnje« naenkrat izračunali podatke o naših vozniskih sposobnostih. Pa ne, da bi zato moral pred pravem psihiatrom? Brez skrbi, zadeva poteka brez kakršnih koli komplikacij in prav preprosto. V prejšnjem zadnjem delu tovornjakove priklole je nekakšna kabina in tam nam ponudijo, naj sedemo — za krmilo, pravatecga »fikt milicenta«! Seveda to ni celoten »milicent«: sedimo na pravem sedežu in v rokah držimo pravo krmilo, pred nami je kontrolna ploščica s pravimi instrumenti, brzinomernom in vsem ostalim, tudi vetrobransko steklo je pred nami in pod nogami imamo prave pedale za sklopko, zavore in plin, pod krmilom.

Skratka — ko nam v potujočem centru za kombinirane tehnične preglede povedo, da je naše vozilo tehnično povsem v redu (če ni, nam natančno povedo, kaj je narobe in nam tudi svetujejo, kje in kako nam bodo vozilo popravili), lahko z zadovoljenim srcem odidemo domov. Vozimo po prometni cesti (saj sedimo v našem »milicentu« in ga s krmilom usmerjamo, tako kot zares!) in pri tem doživljamo hudo realistično situacijo: zelena luč na semaforju, plin... nekdo nas prehiteva... enakovredno križišče s desnim pravilom... stopi! motorist pred nami je naglo zavrl... prehod za pešake... in še in še.

Medtem pa so mehaniki že spet postavili na jedra tla tudi naše vozilo. V srednjem delu priklole je prestat naš avtomobil podrobno preizkušnjo in na kontrolnem kartonu imamo o njem nekakšno »diagnozo«, kot bi si ga ogledali skozi rentgenski aparat. Mehaniki so naredili na njem vsega skupaj kar 19 kontrolnih operacij. Karton specialnega tehničnega pregleda, ki ga držimo v roki, nam pove o našem avtomobilu tako rekoč vse, kar kaj velja: kakšne ima pnevmatike (vsaj 3 mm profila je pogoj za varno vožnjo), kako dela brzinomernik, kakšna je dejanska moč motorja (preizkus z dinamometrom) kako deluje »vplinjalec« (ali dobiva motor pravo zmes goriva), kakšno je kompresijsko razmerje vsakega valja posebej, kako je z akumulatorjem (ali ima predpisano voltožo), kako deluje zaganjalni mehanizem, preveč ali pa dobiva premalo toka iz akumulatorja), nadalje, kako je z dinamom in z vžigalnimi sistemi, ako deluje razdelilec, ali so platinne v redu, kako deluje zavorni sistem (ali prijemljejo vse zavore enakomerno in dovolj učinkovito), pa kako ima vozilo naravnane luči (ali imajo pravilno svetilnost, ali ne bleščijo) in še in še.

Skratka — ko nam v potujočem centru za kombinirane tehnične preglede povedo, da je naše vozilo tehnično povsem v redu (če ni, nam natančno povedo, kaj je narobe in nam tudi svetujejo, kje in kako nam bodo vozilo popravili), lahko z zadovoljenim srcem odidemo domov.

Poslovno združenje
»VEKTOR« —
Ljubljana, Smartinska 110

vabi k sodelovanju
TAJNICI
za izobraževalni center in komercialni sektor

Službo lahko nastopite takoj. 2301

ŠOLSKI INDUSTRIJSKO KOVinarsKI CENTER
ŠTORE
učne delavnice

obveščamo
interesente, da razpolagamo s prostimi kapacitetami za

— **ODVALJNO REZKANJE ZOBNIKOV**

največji modul = 7
največji premer = 840 mm

2358

TRGOVSKO PODJETJE PETROL
V LJUBLJANI

SPREJME TAKOJ:

— **VEČ GRADBENIH TEHNIKOV**

— **VEČ EKONOMISTOV**

PONUDBE POSLJITE NA NASLOV: PETROL — LJUBLJANA, VOŠNJKOVA 2. 2303

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij
GRADBENEGA PODJETJA „MEGRAD“
LJUBLJANA, CELOVSKA CESTA 134

VABI NOVE SODELAVCE za naslednja delovna mesta:

1. VEČ GRADBENIH INŽENIRJEV
2. VEČ GRADBENIH TEHNIKOV
3. VEČ GRADBENIH DELOVOĐIJ
4. ŠEFA NABAVE
5. NABAVNEGA REFERENTA
6. GLAVNEGA SKLADIŠČNIKA centralnega skladišča
7. POMOČNIKA glavnega skladišča
8. TRI STROJNE KLJUČAVNICARJE
9. TRI STAVBNE KLJUČAVNICARJE

POGOJI:
pod 1. diplomirani gradbeni inženirji, praksa v operativni — zaželen je strokovni izpit
pod 2. diplomirani gradbeni tehniki, praksa v operativni — zaželen je strokovni izpit
pod 3. delovodska šola, večletna praksa v operativni
pod 4. ekonomska srednja šola — 5-letna praksa
pod 5. spedijska šola — praksa
pod 6. ekonomska srednja šola — 5-letna praksa
pod 7. srednješolska izobrazba — praksa
pod 8. KV strojni ključavničarji
pod 9. KV stavbni ključavničarji

Pismene ponudbe sprejema kadrovski sektor podletja do zasedbe delovnih mest.
Nastop službe takoj ali po dogovoru.

2340

POGOJI:
pod 1. diplomirani gradbeni inženirji, praksa v operativni — zaželen je strokovni izpit
pod 2. diplomirani gradbeni tehniki, praksa v operativni — zaželen je strokovni izpit
pod 3. delovodska šola, večletna praksa v operativni
pod 4. ekonomska srednja šola — 5-letna praksa
pod 5. spedijska šola — praksa
pod 6. ekonomska srednja šola — 5-letna praksa
pod 7. srednješolska izobrazba — praksa
pod 8. KV strojni ključavničarji
pod 9. KV stavbni ključavničarji

Pismene ponudbe sprejema kadrovski sektor podletja do zasedbe delovnih mest.
Nastop službe takoj ali po dogovoru.

2340

JOHN DICKSON CARR

Stolp na Škotskem

19. nadaljevanje

Ob okrogli steni je stala ogromna dvojna hrastova postelja z dvojnimi žimnicami, pokrita s pregrinjalom iz blaga v norem škotskem vzorcu. Blizu nje je stala hrastova omara, ki je segala skoraj do stropa. Kazalo je, kot da si je stanovalci nekoliko prizadevali poživiti prebivališče, ker je dal stene, bolj povedano eno samo okroglo steno preplesti z rumenimi tapetami, na katerih so bile natisnjene modre zelinate glave.

Po steni so bile razobešene fotografije, ki so bile narejene nemara celo v šestdesetih, sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Kamnita tla je prekrivala slannata preproga. Velika umivalna miza z marmornato ploščo in ogromnim ogledalom je stala ob še vedni pisalni mizi, ki se je šibila pod kopami papirjev. Cel kup papirjev so ležali tudi na nekaj gugalnih stoli, ki so zato stali naokrog in zavzemali proti tlem precej nenaravne kote. Povsod je bilo precej trgovskih revij, knjige pa nikjer nobene, le biblijo so opazili in velik album s poštnimi razglednicami.

Bila je to starčevska soba. Pod posteljo so se zmerom stali stari, obnošeni Angovski škornji na gumbce.

Colin se je tedaj očitno spomnil, kaj je njegova dolžnost.

»Dobro večer,« je rekel. »Tale je Alan Campbell iz Londona. Kje pa je Davčni?«

Alistair Duncan s' je nataknil ščipalnik.

»Bojim se, da je šel domov,« je odvrnil. »Domu,« da se ogiba leti Elspat. Tale mladi prijatelj pri tem se je bledel nasmehnil in potapljaj Chapmanu po ramenu, »se je boji kot kuge in ji sploh ne hodi blizu.«

»No, da, ob njej pač nikoli ne veš, pri čem si. Globoko sočustvujem z njo; toda pustimo to!«

Pravni agent je vzravnal svoja polbita ramena in pogledal navzdol k Alanu.

»Ali se nisva midva že videla, gospod?«

»Da. Malo prej.«

»Ah, saj res. Ali se nisva — nekaj pogovarjala?«

»Da. Reklis ste: »Me veseli,« in »Zbogom.«

»Ali ne bi bilo sijajno,« je dejal pravni agent in odskinal, »če bi bili vsi naši družabni odnosi tako preprosti! Zares me veseli!« Podal je Alanu koščeno roko in ohlapno stisnil njegovo.

»Ah, seveda,« je nadaljeval. »Zdaj se spominjam. Pisal sem vam. Zelo preudarno ste razvalni, ko ste se odločili za to pot.«

»Ali vas lahko vprašam, gospod Duncan, zakaj ste mi pravzaprav pisali?«

»Kako, prosim?«

»Zelo me veseli, da sem prišel. Vem, da bi se bil moral seznaniti s to vejo rodbine že davno. Toda niti jaz niti Kathryn Campbell vam ne moreva dosti koristiti. Kaj ste pravzaprav mislili, ko ste pisali, da gre za »družinski posvet?«

»Povedal vam bom.« Duncan je spreporil nemudoma in (za svoje navade) skoraj živahno. »Naj vam najprej predstavim gospoda Chapmana, zastopnika Zavarovalne družbe Hercules. Trmast, človek, povem vam.«

»Gospod Duncan je tudi sam malce trmast,« se je nasmehnil Chapman.

»Tule imamo opraviti z očitnim umorom,« je nadaljeval pravnik. »Ste že slišali za podrobnosti okrog smrti našega nesrečnega sorodnika?«

»Za nekatere že,« je odgovoril Alan.

Stopil je proti oknu.

Kril št. bil malce odprti, Zelenega križa okno ni imelo: zato je bil razgled z njega veličasten. Pred stolpom se je razprostiralo temničasto jezero, zadaj pa škričatno rjav hrib. Toda Alan tega ni niti videl.

»Vas lahko nekaj vprašam?« je rekel.

Colin je pogledal v strop, kot da si misli: »Spet vprašanja!« Toda Chapman mu je vlijudno pokimal.

»Vsekakor.«

Na tleh ob oknu je stal zatemnitveni zaslon: bil je lesen okvir, prepet s črnim povešenim platnom, ki se je prilagal oknu.

»Tale me zanima,« je rekel Alan in pokazal zaslon. »Ali je mogoče, da bi bil omahnil po naključju, ko je smetal tole reč?«

»Vi veste prav toliko kot vsi drugi. Preden ležemo v posteljo, utrmeno luč, nato pa stopimo k oknu, v tem snamemo zaslon in okno odpremo.«

Ce bi se pri tem po naključju preveč naslonil ob okno, bi se utegnili krili odpreti in omahnil bi ven. Križev ni, kot vidite.«

Na Duncanovem obrazu se je zarisal nemir.

»A pogledite si, kako debele je zid,« je rekel predstavnik zavarovalnice. »Tri čevlje: dober, star fevdalni zid. Ne. Tega ni mogoč, razen če je bil morda vinjen ali pa pod vplivom kakšnega mamila; občuduj pa, da je pokazala, kakor bo priznal celo gospod Duncan.«

Vprašujoče je pogledal pravnika, ki je zagodrnjal.

»... pokazala, da ni bil niti vinjen niti pod vplivom mamila. Bil je sicer star, a pogled je imel bister in korak trden. Na svoje čute se je lahko povsem zanesel.«

Chapman je pomohal.

»No, gospodje, zdaj, ko smo vsi tukaj, naj vam pojasnim, da ni moglo biti nič drugega kakor samomor. Bratu gospoda Campbella bi rad zastavil neko vprašanje.«

»No?« je ostro revsnil Colin.

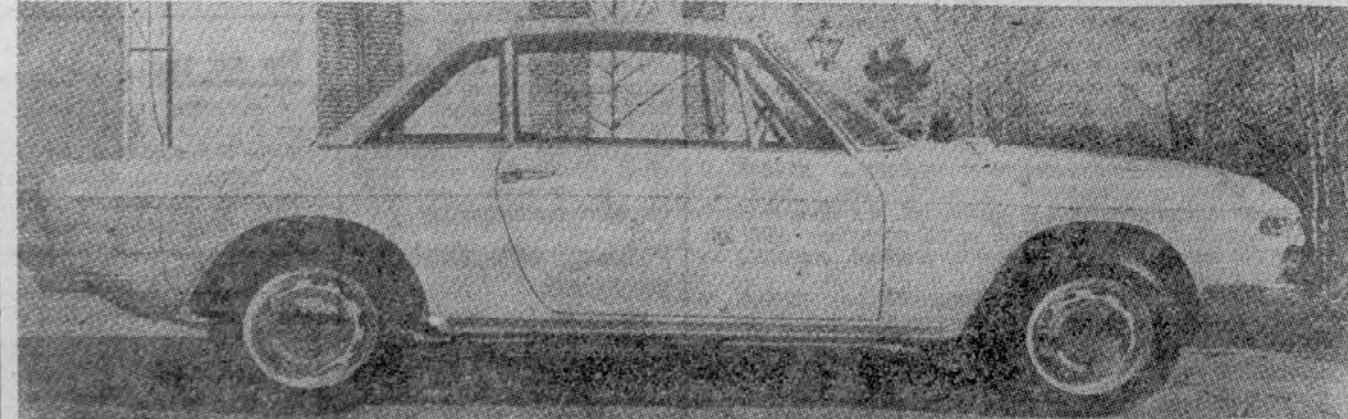
»Ali mar ni res, da je bil gospod Angus Campbell tisto, čemur pravijo gospodjem stare šole? To se pravi, da je zmerom spal pri zaprtom oknu?«

»Da, to je res,« je priznal Colin in si potisnil roke v žepa lovskega suknjica.

»Se sam ne morem razumeti tega,« je dejal zavarovalec in našolil ustnice. »Če bi to počel jaz, bi se mi glava napolnila kot balon. Toda spominjam se, da je bil moj ded prav tak; poneti ni nikoli spulstil v sobo niti trohice zraka.«

In gospod Campbell tudi ne. Zaslon je najbrž snemal z okna samo zato, da bi vedel, kdaj se zunaj dani.

Gospodje, vprašam vas! Ko je šel gospod Campbell tisti večer spat, je bilo to okno zaprto. To trdita tudi gospodična Campbell in Kirstie MacTavish. Policija je potem našla na okenski ključki prstne odtise gospoda Campbella — za mo njegove prstne odtise.

Z ZENEVSKEGA SALONA — Italijanska hiša Lancia je v Ženevi predstavila kupe izvedenico svojega najmlajšega modela, 1091 kubične fulvie, ki ima pogon na prednja kolesa. Novi fulvia kupe kaže, da se bo prebil do uspeha na tržišču. Podrobneje bomo o vozu poročali v eni prihodnjih števil.

BELJAJEV IN LEONOV SPET NA ZEMLJI — Zadnja sovjetska kozmonavta Pavel Beljajev in Aleksej Leonov, ki sta v vesolju opravila nov pomemben poskus in tako še bolj približala trenutku, ko bo človek lahko poletel na Luno, sta včeraj po 26 in pol urah letenja srečno pristala. Nov poskus so v Sovjetski zvezi pozdravili z neizmernim navdušenjem. Povsod po svetu pa komentirajo pomen poskusa za polet na Luno. Na sliki: Beljajev in Leonov na Rdečem trgu v Moskvi. Foto: AP

S PRVIM KOZMONAVTOM — Oktobra lani sta se junaka dneva, polkovnik Beljajev in podpolkovnik Leonov ob Črnem morju fotografirala skupaj s prvim kozmonavtom Jurijem Gagarinom. Takrat sta bila že sredi priprave za svoj polet. Foto: TASS

MARTIN LUTHER KING PRIPRAVLJA POHOD NA MONTGOMERY — Črnski voditelj dr. Martin Luther King je sporočil, da se bo v nedeljo začel pohod na prestolnico segregacionističnega guvernerja Wallacea. »Pohod za državljanske pravice« je odobril federalni sodnik Frank Johnson, ki je hkrati oblastem v Alabami prepovedal, da bi intervenirale. Na sliki: med pohodom v sredo, ko je deževalo. Foto: AP

Nadaljevanje s prve strani

Kandidatna lista

Marine Andrej, Marinko Mila, Mikloš Borič, Mirtič Franc, Modro Lev, Mušič Jože, Novak Karla, Osekar dr. inž. Milan, Perovšek Franc, Picelj Zdenko, Polič Zoran, Popit Franc, Regent Ivan, Remškar Tine, Renko Ivan, Ribičič Marjan, Rudolf Janko, Seliger Drago, Simončič Franc, Skok Tone, Smole Janko, Smole Jože, Stanovnik Janez, Stropnik Ljodja, Segedin dr. Ruža, Skorjanc Jožica, Stefe Anton, Štifter Milena, Suljak Ivanka, Tavčar Ivo, Tomšič Vida, Tribunec Tone, Trobec Marta, Truppi Stanko, Turk Franjo, Tušek Franc, Vengust Albin, Vilnik Danica, Vilfan dr. Jože, Vištin Mila, Vretnič dr. Anton, Zihari Boris, Zupančič Marija, Zupančič Vladimir in Znidaršič Cvetko.

Kandidati za člane revizijske komisije ZK Slovenije: Jančar Mica, Kočar Magda, Košmelj Miran, Poter Ivan, Rebernik Janko, Remec Mirko, Rems Milan, Širok Franc in Škerbič Majda.

Kandidati za člane kontrolne komisije ZK Slovenije: Baje Zmaga, Bunc Bojan, Durljava Tončka, Gaspari Edo, Gruden Slavica, Hegler Miro, Kavčič Jože, Lenarčič Marjan, Prešeren Cilka, Redžko Maks, Rečnik Vinko, Skok Ljodja, Vidmar Marjan, Zlatnar Mirko in Zen Jaka.

Dej umri

Izen, posledica trpljenja in naporov na trniti poti revolucionarja, je nenadoma pretrgala nit njegovega življenja. Georgeo Georgeu je še leta 1912, star enajst let, krenil po svetu za delom in kruhom. Kot sin proletarske družine v jevašini Romuniji ni imel druge izbire. Čeprav po naravnih bogastvih med prvimi na svetu je bila Romunija, ki jo je izkoristila nemška, madžarska in ruska aristokracija ter ožka kliča francosko nastrojenih kapitalistov, ena najbolj zaostalih dežel, v kateri je gladiala strahotna revščina. Mladi delavec se je že zgodaj pričel revolucionarnemu gibanju in je leta 1930 postal član ilegalne komunistične partije. Kmalu je bilo njegovo ime povezano z najslavnejšimi poglavi revolucionarnega boja v Romuniji. Leta 1932 so ga na nacionalni konferenci zeleznčarskih delavcev izvolili za predsednika akcijskega odbora, ki je organiziral veliko stavko zeleznčarjev in delavcev na petrolejskih poljih.

Stanka je izbruhnila naslednjega leta in njeno središče je bilo v industrijskem mestu Resita, kjer je delal Georgeo. Reakcionarni režim je stavko v krvi zatrl. Še danes velja Resita za ime, ki simbolizira predvsem revolucionarno gibanje romunjskega delavstva. Georgeoju ni ostalo vodilni partije so prišli pred vojaško sodišče, ki jih je obsodilo na dolgoletne ječe. V kazniščah Doftana in Dej je Georgeo Georgeu organiziral partijsko delo in bil ves čas duhovni vodja političnega udejstvovanja romunskih komunistov. Med akcijami v deželi zaporu je dobil svoje ilegalno ime in ko je avgusta 1944 po razpadu Anoncuzevega fasisističnega režima vodstvo komunistične partije pobegnilo iz kaznišč, je bil Georgeo Georgeu Dej zvan še štom po deželi.

Leta 1945 je bil izvoljen za generalnega sekretarja KP Romunije. Vodil je več resorjev v tedanjih vladah dr. Petra Groze, ko pa se u. i. i. monarhijo in decembra 1947 ustanovili LR Romunijo, je bil imenovan za prvega podpredsednika in leta 1952 za predsednika vlade. Predsednik državnega sveta je postal

marca 1961. Dan pred njego to smrtjo so ga drugi izvolili za šefa države.

Prijateljska sosedna država je izgubila z njim pomembnega politika, odločnega revolucionarja, stvaritelja samostojne socialistične poti, ki je Romunijo vdrignila iz zaostalosti in ji zagotovila ugledno in pomembno mesto v mednarodnem političnem življenju in v mednarodnem delavskem gibanju. Z njegovo imenom je povezan tudi nagli razvoj prijateljskih odnosov med Romunijo in Jugoslavijo. Njegova smrt je boleče odjeknila tudi med našimi narodi.

Doslej

dij, ki lahko prevzame več članov posadke. O namenu poleta je glavni konstruktor povedal: »Posadki nismo zastavili nobenih rekordnih ciljev. Bistveno je, da premisljeno tvegata in da dosežeta najnujnejše rezultate. Za uspeh tega poskusa je imel velik kolektiv strokovnjakov veliko dela.«

Beljajev in Leonov oktobra lani nista bila prisotna pri vzletu Komarova, Feoktistova in Jekeforova, kar sta se že takrat pripravljala na svoj polet. Tako na začetku poleta so Leonova po radiu vprašali, kakšna se mu zdijo Zemlja iz vesoljskega prostora. Odgovoril je: »Bom pa stopil ven in pogledal.« Ko je včeraj ob 11.30 Leonov res stopil iz ladje, je bila ta nad Kavkazom. To je kontrolni na Zemlji sporočil sam in dejal, da so pod njim oblaki. Poveljnik Beljajev pa, ki je napeto spremljal drzni korak svojega sopotnika, je razburjeno sporočil: »Človek je stopil v vesoljsko prostranstvo, prosti plava. Pogoji so normalni...«

Drzne sanje

posebni rokarizmi in obvlad. Zgrajen je tako, da se kozmonavt v njem lahko svobodno giblje.

K skafandru so pritrjene posebne cevi, ko katerih kozmonavt dobiva kisik za dihanje in zrak za ventilacijo prostora okrog telesa. Njegov organizem namreč oddaja vsako uro približno 90 do 300 litrov toplega zraka in če na bi bilo ventilacijskega sistema, bi mu grozila toplotna kap. V skafandru je vgrajena tudi samostojna električna mreža, ki omogoča zvezo z ladjo in delovanje aparatur, ki nadzorujejo fiziološke funkcije kozmonavtovega organizma.

Posebno težavo je bilo rešiti preprežanje v zvezi z zagotovitvijo normalnega pritiska v skafandru. Minimum, ki ga telo se prenese, znaša štiri desetke atmosfere, pa še pod takim pritiskom v notranjosti bi se skafandru napihnil kot žoga in gibanje bi bilo zelo oteženo. Sovjetski znanstveniki so našli za ta problem originalno rešitev. Znano je, da največjo nevarnost pri premagovanju pritiska pri kozmonavtu, ki se vrača iz vesolja, predstavljajo človeški organi. Znanstveniki so to težavo rešili tako, da so kozmonavtu dali že na zemlji za približno 1 uro dihanja čistega kisika, kar je povzročilo, da je iz organizma izginil ves dušik.

Drugo vprašanje, ki zanima mnoge, je, ali ni pri svobodnem gibanju izven ladje, prevelika nevarnost meteoritov. Geofizik dr. Fedinski odgovarja na to vprašanje, da je v prostoru, kjer se gibljejo vesoljske ladje, res mnogo drobnih meteoritov, ki jih je pretegnila zemeljska težnost in zdaj spremljajo naš planet. Vendar pa je njihova hitrost majhna v primerjavi z zemljo, zato je neznatna tudi njihova energija in kot vse kaže, ne pomenijo resne nevarnosti. Drugačnja je stvar z velikimi meteoritskimi oblaki, v katerega zemlja ob-

časno zaide na svoji poti. Tu je nevarnost neprimerno večja, saj najnovejši poskus in tako še bolj približala trenutku, ko bo človek lahko poletel na Luno, sta včeraj po 26 in pol urah letenja srečno pristala. Nov poskus so v Sovjetski zvezi pozdravili z neizmernim navdušenjem. Povsod po svetu pa komentirajo pomen poskusa za polet na Luno. Na sliki: Beljajev in Leonov na Rdečem trgu v Moskvi. Foto: AP

Človek ni nikoli zadovoljen z doseženim. Komaj je svet zvedel o novem fantastičnem uspehu v vesolju, že se misli ljudi obračajo v prihodnost in že hočejo vedeti, kakšen bo nadaljnji korak. Leonovih dvajset minut je začetek novega obdobja osvajanja vesolja — svobodnega gibanja in dela kozmonavtov v prostoru. Da bi bilo to mogoče, je treba kozmonavtu omogočiti orientacijo, stabilizacijo telesa in smotno premikanje. Strokovnjaki pravijo, da je pri sedanjem stanju tehnike to mogoče doseči s pomočjo reaktivnih priprav, pritrjenih na hrbtno kozmonavta, ki s pomočjo plinskih curkov, usmerjenih v prsi, glavo, hrbet, noge in boke, omogočajo kozmonavtu stabilen položaj telesa. Upravljanje z njimi je lahko avtomatizirano ali ročno. Premikanje bodo omogočile podobne priprave, pritrjene na posamezne dele telesa. Tudi v Veliki Britaniji je bil najnovejši sovjetski polet v vesolje novica dneva. Danesje časopise je objavilo obširna poročila o tem dogodku. Na televizijskih zaslonih so Britanci že sinoči gledali posnetke, ki kažejo Leonova, kako leze iz kabine in kako se, privezan na kabel, oddaljuje od ladje in z njo vred kroži okrog Zemlje s hitrostjo 8 km na sekundo.

»Pred piličmi: štirimi leti,« piše Daily Telegraph, »če človek prvič obišče Zemljo, v vesolju. Včeraj je drug ruski polet v vesolje. Ta uspeh bo človeštvo, prikivano na Zemlji, pozdravilo s spontanim občudovanjem človekove podjetnosti in poguma. V tehničnem pogledu je bilo seveda mogoče napovedati ta korak v programu. Toda človeško gledano se ta uspeh razlikuje od vseh prejšnjih poletov, sovjetskih ali ameriških. Iz varne zaščite vesoljske kabine je človek stopil ven, sam nad emracijem, brezdržnim, neskončnim prepadom in se izpostavil nevarnostim, ki so bile prevarčane, a vendarle neznane in bi povzročile takojšnje uničenje, če bi bili računski napaki.«

»Astronomi morda sanjajo — in nekateri gotovo sanjajo — o observatorijih v dnu okrog Zemlje izven atmosfere, dovolj bogato opremljenih, da bi omogočili ne samo nova opazovanja, ampak tudi najnovejša opazovanja,« piše Times. »Če naj se njihove sanje kdaj uresničijo, bo treba opremo montirati v več stopnjah na vesoljskih ploščadih, ki jih bo treba tudi prej montirati.«

JANEZ STANIČ

Nič o Vietnamu

Pač pa je bil večji napredek dosežen v razgovorih o razorožitvenem problemu. Obe strani sta izrazili željo, da bi čimprej obnovila delo razorožitvene komisije OZN v Zenevi.

Kar zadeva medsebojne stike, izražajo upanje, da bo sovjetski premier Kosigin že maja lahko prišel v London. Datum obiska pa bo določeno pozneje.

Londonski listi so si v glavnem enotni v mnenju, da razgovori niso nikakor pripeljali, češ da sovjetska zveza za ni pripravljena na kakršnokoli sodelovanje — ne glede na to, da je Gromiko poudaril, da so bili njegovi razgovori »zelo koristni«. Listi se v glavnem omejujejo na ugotovitve, da je sovjetski pismeni odgovor na britanski predlog o Vietnamu »popolnoma nesprejemljiv« za britanske vlado, da je sinoči razgovor med Gromikom in Wilsonom »stiral veliko dujo, kot je bilo predvideno, in da Wilson ni imel velikega upanja, da bi na teh razgovorih dosegli kaj konstruktivnega.

Menijo, da bo Gromiko drevi na tiskovni konferenci podal svoje mnenje o razgovorih.

„Bo mar pomembno, kakšne barve je koža pod vesoljsko obleko?“

Tudi v Veliki Britaniji je bil sovjetski polet novica dneva

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

LONDON, 19. marca (Po telefonu) »Zdaj pa pogledjmo, kaj pravijo Američani,« je sinoči z nekoliko hudomušnim smehljajem dejal napovedovalec britanske televizije, ko je povedal najnovejšo vest o »sprehodu« sovjetskega kozmonavta Leonova v vesolju.

Američani niso bili preveč veseli, saj najnovejši sovjetski uspeh v vesolju znova potrjuje, da sovjetska zveza še vedno vodi pri dolgem in napornem prodiranju v vesolje. Dopisnik BBC iz Washingtona sporočil, da predsednik Johnson še čaka s čestitkami, ker so mu znanstveni svetovanci povedali, da morda sovjetska vesoljska operacija še ni končana in da se vesoljski ladji Beljajeva in Leonova utegne pridružiti še ena. Vendar se to ni zgodilo, ker so pravkar sporočili, da sta oba kozmonavta po 26 in pol urah letenja okrog Zemlje, med katerimi se je Leonov sprehodil v vesolje, varno pristala.

Tudi v Veliki Britaniji je bil najnovejši sovjetski polet v vesolje novica dneva. Danesje časopise je objavilo obširna poročila o tem dogodku. Na televizijskih zaslonih so Britanci že sinoči gledali posnetke, ki kažejo Leonova, kako leze iz kabine in kako se, privezan na kabel, oddaljuje od ladje in z njo vred kroži okrog Zemlje s hitrostjo 8 km na sekundo.

»Pred piličmi: štirimi leti,« piše Daily Telegraph, »če človek prvič obišče Zemljo, v vesolju. Včeraj je drug ruski polet v vesolje. Ta uspeh bo človeštvo, prikivano na Zemlji, pozdravilo s spontanim občudovanjem človekove podjetnosti in poguma. V tehničnem pogledu je bilo seveda mogoče napovedati ta korak v programu. Toda človeško gledano se ta uspeh razlikuje od vseh prejšnjih poletov, sovjetskih ali ameriških. Iz varne zaščite vesoljske kabine je človek stopil ven, sam nad emracijem, brezdržnim, neskončnim prepadom in se izpostavil nevarnostim, ki so bile prevarčane, a vendarle neznane in bi povzročile takojšnje uničenje, če bi bili računski napaki.«

»Astronomi morda sanjajo — in nekateri gotovo sanjajo — o observatorijih v dnu okrog Zemlje izven atmosfere, dovolj bogato opremljenih, da bi omogočili ne samo nova opazovanja, ampak tudi najnovejša opazovanja,« piše Times. »Če naj se njihove sanje kdaj uresničijo, bo treba opremo montirati v več stopnjah na vesoljskih ploščadih, ki jih bo treba tudi prej montirati.«

JANEZ STANIČ

Destur pojasnjuje stališče Tunizije

TUNIS, 19. marca (AFP). Tu so sinoči objavili sporočilo OK socialistične stranke Destur, ki podpira izjavo predsednika Burgibe, da ni mogoče nič koristnega pričakovati od tega, če bi pretrgali diplomatske stike z bionsko vlado, dokler Bonn ne pošila orožja Izraelu. Sporočilo izraža tudi obžalovanje, da so v nekaterih državah napadno razlagali tunizjsko stališče in izjavo predsednika Burgibe.

RAUL CASTRO NA POLJSKEM — VARŠAVA. Sem je prisel prvi sekretar združene revolucionarne socialistične partije Kuba Raul Castro.

NACIONALIZACIJA TREH PETROLEJSKIH DRUŽB V INDOANEZIJI — DZAKARTA. Predsednik Sukarno je včeraj objavil nacionalizacijo treh petrolejskih družb, ki delujejo v Indoneziji še izpred vojne. Pripadale so britanskemu, nizozemskemu in ameriški kapitalu.

KONGOSKI VODITELJI V SUDANU — KARTUM. Predsednoinj so prisel v Kartum predsednik uporniške vlade Konga Gbenie, zunanji minister Kanza in komandant oboroženih sil general Olenza. Sprejel jih bo premier Khalifa.

STAVKA ZELENICARJEV V GRČIJI — ATENE. V severni Grčiji so zeleničarji stavkali dva dni, v južni Grčiji pa so stavko podaljšali še za dva dni, ker vlada ni izpolnila njihovih zahtev. Zahtevalo za 65 odstotkov višjo pokojninsko osnovo, večje mezde in posebno doplačilo za delo ob nedeljah in praznikih.

JAPONSKA JEDRSKA PODMORNICA — TOKIO. V mestu Komaki so sporočili, da bo Japonska kmalu začela sestavljati program za zgraditev japonske jedrske podmornice. Graditi naj bi jo začeli, potem ko bodo dogradili trgovsko ladjo na jedrski pogon.

PODZEMSKA EKSPLOZIJA PRI ALEUTIH — WASHINGTON. Ameriško obrambno ministrstvo je sporočilo, da bodo novembra sprožili podzemsko jedrsko eksplozijo blizu Aleutskih otokov. Eksplozija bo na globini 700 m in bo imela moč 80 kiloton.

Vlak iztiril v Čilu

SANTIAGO, 19. marca (AFP). Na področju Ovala, 500 km severno od Santiaga, se je pripetila huda železniška nesreča, ki je terjala osem smrtnih žrtev, vsem ko je bilo 16 potnikov ranjenih. Nesreča se je zgodila, ker sta nenadoma iztirila dva vagona potniškega vlaka.

V nedeljo pohod črncev na Montgomery

Johnson mobiliziral nacionalno gardo, da bi pohod neovirano potekal

WASHINGTON, 19. marca (Tanjug — AFP — AP). V Selmi teko zadnje priprave za veliki pohod črncev iz Selme v glavno mesto Alabame, Montgomery. Pohod se bo začel v nedeljo popoldne. Odobril ga je federalni sodnik Frank Johnson, ki je prepovedal alabamskim oblastem, da bi intervenirale. Predsednik Lyndon Johnson pa je sporočil, da bo mobiliziral nacionalno gardo v zvezi z državi Alabami, tako da bi lahko pohod za državljanske pravice neovirano potekal.

Črnski voditelj Martin Luther King je povedal, da se bo pohoda udeležilo okrog 10.000 ljudi, ki bodo 80 km dolgo pot od Selme do Montgomeryja prehodili v štirih dneh. V ozračju vsakdanjih arcaj, spopadov in obračunavanja med policijo in demonstranti zdaj King koncuje zadnje priprave na ta protestni pohod.

Alabamski guverner Wallace je na skupni seji predstavniškega doma in senata države Alabame dejal, da je sklep zveznih oblasti, ki so odobri- le pohod črncev, »krivičen, dodal pa je, da se bodo alabamske oblasti pokorile temu sklepu. Še več, na alabamskih cestah bodo zagotovile zaščito udeležencev pohoda, češ: »Če je federalna vlada že odobrila ta pohod, potem je treba dati potrebno pomoč, da bo stvar potekala brez nasilja.«

V Capitol Hillu so se vneli prvi ostri besedni dvoboji med pristaši in nasprotniki Johnsonovega zakonskega osnutka o državljskih pravicah črncev na jugu. O tem zakonskem osnutku bo zdaj razpravljali pravni odbor predstavniškega doma. Menijo, da utegne biti zakon sprejet že v začetku junija.

Zadnje vesti

Predsednik Tito v Šidu

SID, 19. marca (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je obiskal danes popoldne Šid, kjer so ga pričakali in pozdravili predstavniki lokalnih oblasti. Med enim obiskom si je ogledal galerijo slik Save Samunovića, potem pa je obiskal mater tega znanega slikarja Per- so Samunovića in se zadržal z njo v prijateljskem razgovoru.

Stevilni prebivalci Šida, ki so se zbrali pred galerijo, so pristrčno pozdravljali visokega gosta.

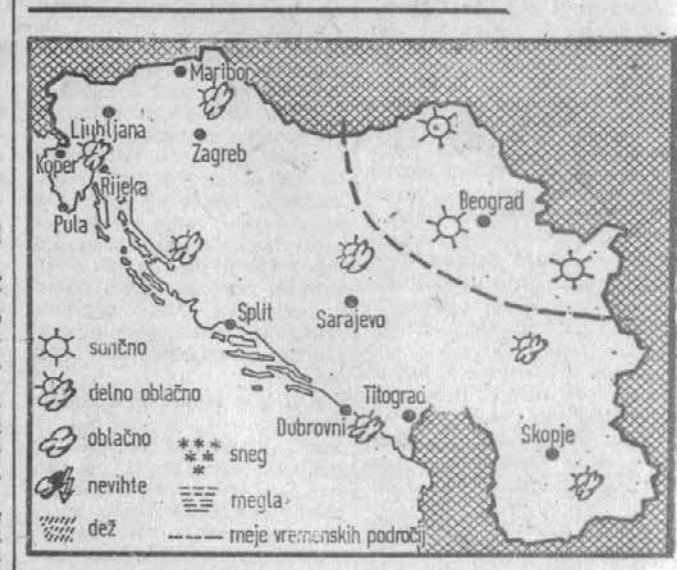
Plenum CO sindikata družbenih dejavnosti

SARAJEVO, 19. marca (Tanjug). Tu je bil danes deveti plenurni centralnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije, na katerem so razpravljali o nadaljnji vlogi sindikalne podružnice v sistemu dohodka in samoupravljanja.

Peking: odpadniški sestanek

PEKING, 19. marca. Kitajska časopisna agencija je danes označila nedavni posvetovalni sestanek 19 komunističnih partij za »odpadniškega«. Pravi tudi, da je sestanek »nezakonito in enostranski« sklicalo vodstvo KP SZ.

Vreme 19. MARCA 1965

Temperature	13	14
Ljubljana	7	13
Planica	-3	8
Briuk	-2	12
Maribor	1	14
Slov. Gradec	-3	11
Novo mesto	-1	14
Koper	6	10
Kredarica	-4	-3
Reka	6	13
Pulj	7	14
Split	10	14
Dubrovnik	9	14
Zagreb	0	14
Beograd	4	16
Sarajevo	-1	14
Skopje	6	14
Titograd	8	16
Oslovo	-1	10
Gradec	-2	13
Dunaj	2	14
Milano	-1	11
Genova	10	13
Zürich	6	-
München	5	8
Benetke	5	-

Prognosa

VREMENSKA SLIKA
Frontalne motnje se pomikajo preko srednje Evrope proti jugovzhodu. Za njimi doteka proti Alpam hladni zrak, hkrati pa se preko zahodne Evrope krepi greben visokega zračnega pritiska.

NAPOVED SLOVENIJA

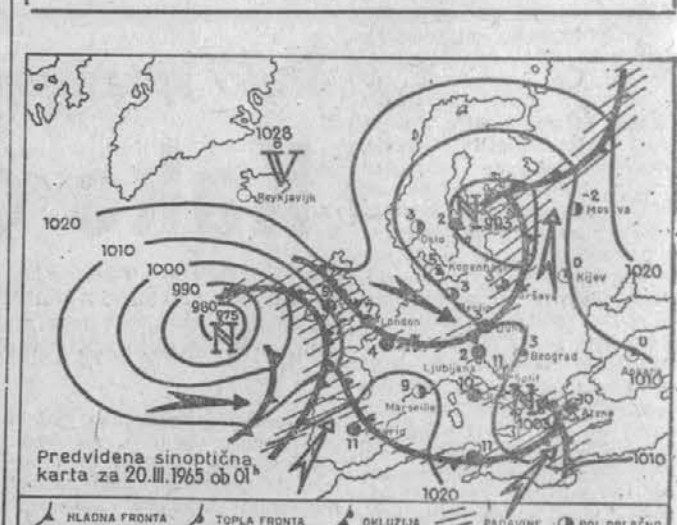
Ponedi in jutri pretežno oblačno, dopoldne prehodno manjše padavine z ohlajitvijo, popoldne delno izboljšanje. Najnižje nočne temperature malo nad 0, v Primorju 5, najvišje dnevne od 4 do 8.

NAPOVED ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE

Pretežno oblačno, v severnih krajih vmes manjše padavine.

OBETI ZA NEDELJO

V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajevne plohe.

Snežne razmere

dne 19. marca 1965, ob 7. uri.

Triglav-Kredarica, delno oblačno — 3 stop. 340 cm; Ratače-Planica, visoka oblačnost, — 3 stop. 84 cm snega; Zilina Vitrana, jasno, — 2 stop., 70 cm, sredina 110, vrh 300 cm; Vrsič-Erjavca koča, jasno, 0, 315 cm snega; Radovljica, poloblačno — 1, 10 cm snega (VLEČNICA OBRATUJE); Dom na Kofcih, poloblačno, — 1, 140 cm snega; Dom na Zelenici, poloblačno — 1, 180 cm snega; Dom pod Storičem, poloblačno, 0, 105 cm snega, IN 21 VSE ZASLEDENO; Leska koča na Starem vrhu, oblačno, — 2, 105 cm; Zilina na Vel. planini, jasno, 5, 80 cm; ZILNICA OBRATUJE, CESTA VEL. VOZNA; Jezersko, pretežno jasno, — 4, 23 cm; Kravce-Ričnica pretežno jasno, — 2, 140 cm; ZILNICA IN VLEČNICA OBRATUJE; Koča pod Ursko goro, pretežno oblačno, — 3, 35 cm; Ribniška koča, 3/10 oblačno, 1,0, 121 cm; Pohorska vzpenjača, 5, 25 cm; VLEČ. OBRATUJE; Kureševci, jasno, 4, ni snega; Silenica, megleno, 0, 10 cm; NI ZA SNEŽANJE; Dovce, +1,0, 20 cm snega; Log pod Mangartom, 0,0 100 cm snega; Vojsko, 0,0, 160 cm snega; Kobarič, 5,0, 10 cm snega; Idrija, +1,0, 20 cm snega.

Pa še to

SPODEBU — Za profesorje, asistente, administrativno in pomožno osebje na poljedelski fakulteti v Zemunu stane skodela kave 25 dinarjev.

Za študente — 30 dinarjev.

Prej, ko bodo študenti doštudirali, prej bodo torej lahko uživali ta kavni popust.

[illegible]

BELJAJEV IN LEONOV SPETA NA ZEMLJI — Zadnja sovjetska kozmonavta Pavel Beljajev in Aleksej Leonov, ki sta v vesolju opravila nov pomemben poskus in tako se bolj približala trenuteku, ko bo človek lahko poletel na Luno, sta včeraj po 28 in pol urah letenja srečno pristala. Nov poskus so v Sovjetski zvezi pozdravili s neizmernim navdušenjem. Povsod po svetu pa komentirajo pomen poskusa za polet na Luno. Na sliki: Beljajev in Leonov na Rdečem trgu v Moskvi. Foto: AP

S PRVIM KOZMONAVTOM — Oktobra lani sta se junaka dneva, polkovnik Beljajev in podpolkovnik Leonov ob Črnem morju fotografirala skupaj s prvim kozmonavtom Jurijem Gagarinom. Takrat sta bila že sredi priprav za svoj polet. Foto: TASS

MARTIN LUTHER KING PRIPRAVLJA POHOD NA MONTGOMERY — Črnski voditelj dr. Martin Luther King je sporočil, da se bo v nedeljo začel pohod na prestolnico segregacionističnega guvernerja Wallacea. »Pohod za državljanske pravice« je odobril federalni sodnik Frank Johnson, ki je hkrati oblastem v Alabami prepovedal, da bi intervenirale. Na sliki: med pohodom v sredo, ko je deževalo. Foto: AP

Nadaljevanje s prve strani

Kandidatna lista

Marine Andrej, Marinko Miha, Mikoš Boris, Mirtić Franek, Modic Lev, Musić Jože, Novak Karla, Osredkar dr. inž. Milan, Perovski Franc, Picelj Zdenko, Polić Zoran, Popl Franc, Reger Ivan, Remškar Tine, Renko Ivan, Ribičič Mitja, Ros Ivan, Rožič Marjan, Rudolf Janjo, Saliger Drago, Simonič Franc, Skok Tone, Smole Janko, Smole Jože, Stanovnik Janez, Stropnik Ljiljana, Segedin dr. Ruža, Skorjanc Jožica, Stafe Anton, Stifter Milena, Sulgaj Ivanka, Tavčar Ivo, Tomšič Vida, Tribušon Tone, Trobec Marta, Truppi Stanko, Turk Franjo, Tušek Franc, Vengust Albin, Vilnik Danica, Vilfan dr. Joža, Vižintin Milan, Vratuš dr. Anton, Zihner Boris, Zupančič Marija, Zupančič Vladimir in Znidaršič Osvetko.

Kandidati za člane revizijske komisije ZK Slovenije: Jančar Mica, Kočar Magda, Košmrlj Miran, Potrč Ivan, Bebernik Janko, Remec Mirko, Rems Milan, Širok Franc in Škerbič Majda.

Kandidati za člane kontrolne komisije ZK Slovenije: Bajc Zmaga, Bunc Bojan, Durljavič Tončka, Gaspari Edo, Grušen Slavka, Hegler Miro, Kavčič Jože, Lenarčič Marjan, Prešeren Cilka, Redžić Maks, Rečnik Vinko, Skok Ljiljana, Vidmar Marjan, Zlatnar Mirko in Zen Jaka.

Dej umri

Izlen, posledica trpljenja in naporov na trnovi poti revolucije, je nenadoma pretrgala nit njegovega življenja. George Georgehu je že leta 1912, star enajst let, krenil po svetu za delom in krutim. Kot sin proletarske družine v južni Romuniji ni imel druge izbire. Čeprav po naravnih bogastvih med prvimi na svetu je bila Romunija, ki jo je izkoristila nemška, madžarska in ruska aristokracija ter ozka klica francosko nastrojenih kapitalistov, ena najbolj zaostalih dežel, v kateri je vladala strahotna revščina. Mladi delavec se je že zgodaj priključil revolucionarnemu gibanju in je leta 1930 postal član ilegalne komunistične partije. Kmalu je bilo njegovo ime povezano z najslavnejšimi poglavitimi revolucionarnimi boji v Romuniji. Leta 1932 so ga na nacionalni konferenci izvolili za predsednika okrožnega odbora, ki je organiziral veliko stavko železničarjev in delavcev na petrolejskih poljih. Stavka je izbruhnila naslednjega leta in njeno središče je bilo v industrijskem mestu Resita, kjer je delal Georgehu. Reakcionarni režim je stavko v krvi zatrl. Še danes velja Resita za ime, ki simbolizira predvsem revolucionarno gibanje romunskega delavstva. Georgehu in ostali voditelji partije so prišli pred vojaško sodišče, ki jih je obsodilo na dolgoletne ječe. V kaminisoh Doftana in Dej je Georgehu Georgehu organiziral politično delo in bil ves čas duhovni vodja političnega udejstvovanja romunskih komunistov. Med akcijami v deških zaporih je dobil svoje ilegalno ime in ga je avgusta 1944 po razpadu Ar. mesecnega jastističnega režima vodstvo komunistične partije pobilgelo iz kaznišnice, je bil Georgehu Georgehu Dej znan že široko po deželi.

Leta 1945 je bil izvoljen za generalnega sekretarja KP Romunije. Vodil je več deset let v tedanjih pladuh dr. Petra Groze, ko pa s v monarhijo in decembra 1947 ustanovili LR Romunijo, je bil imenovan za prejšnjega predsednika vlade. Predsednik državnega sveta je postal

marca 1961. Dan pred njegovo smrtjo so ga drugje izvolili za šefa države.

Prijateljska sosedna država je izgubila s njim pomembnega politika, odločnega revolucionarja, stvaritelja samostojne socialistične politike, ki je Romunijo vzdignila iz zaostalosti in ji zagotovila ugodno in pomembno mesto v mednarodnem političnem življenju in v mednarodnem delavskem gibanju. Z njegovo imenom je povezan tudi napli razvoj prijateljskih odnosov med Romunijo in Jugoslavijo. Njegova smrt je boleče odjeknila tudi med našimi narodi.

Doslej

dij, ki lahko prevzame več članov posadke. O namenu poleta je glavni konstruktor povedal: »Posadki nisimo zastavili nobenih rekordnih ciljev. Bistveno je, da premišljeno tvegata in da dosežeta najnujnejše rezultate. Za uspeh tega poskusa je imel velik kolektiv strokovnjakov veliko dela.«

Beljajev in Leonov oktobra lani nista bila prisotna pri vzletu Komarova, Feoktistova in Jegorova, ker sta se že takrat pripravljala na svoj polet. Takoj na začetku poleta so Leonova po radiu vprašali, kakšna se mu zdi Zemlja iz vesoljskega prostora. Odgovoril je: »Bom pa stopil ven in pogledal.« Ko je včeraj ob 11.30 Leonov res stopil iz ladje, je bila ta nad Kavkazom. To je kontrolni na Zemlji sporočil sam in dejal, da so pod njim oblaki. Poveljnik Beljajev pa, ki je napeto spremljal drzni korak svojega sopotnika, je razburjeno sporočil: »Človek je stopil v vesoljsko prostranstvo, prosto plava. Pogoji so normalni...«

Vzno sanje

posebnimi rokavicami in ooludijo. Zgrajen je tako, da se kozmonavt v njem lahko svobodno giblje.

K skafandru so pritrjene posebne cevi, ko katerih kozmonavt dobiva kisik za dihanje in zrak za ventilacijo prostora okrog telesa. Njegov organizem namreč oddaja vsako uro približno 90 do 300 litrov toplote in če ne bi bilo ventilacijskega sistema, bi mu grozila toplotna kap. V skafandru je vgrajena tudi samostojna električna mreža, ki omogoča zvezo z ladjo in delovanje aparatov, ki nadzorujejo fiziološke funkcije kozmonavtovega organizma.

Posledno težava je bilo treba premagati v zvezi z zagotovitvijo normalnega pritiska v skafandru. Minimum, ki ga telo še prenese, znaša štiri desetine atmosfere, pa še pod takim pritiskom v notranjosti bi bil čimprej obnovila delo naprave, ki ga je organizem napeljal kot žoga in gibanje bi bilo zelo oteženo. Sovjetski znanstveniki so našli za ta problem originalno rešitev. Znano je, da največje nevarnosti pri prenašanju pritiska pomeni dušik, nakopičen v človeškem organizmu. Znanstveniki so to težavo rešili tako, da so kozmonavtu dali že na zemlji za približno 1 uro dihanja čistega kisika, kar je povzročilo, da je iz organizma izginil ves dušik.

Drugo vprašanje, ki zanima mnoge, je, ali ni pri svobodnem gibanju izven ladje, prevelika nevarnost meteoritov. Geofizik dr. Fedinski odgovarja na to vprašanje, da je v prostoru, kjer se gibljejo vesoljske ladje, res mnogo drobnih meteoritov, ki jih je pritegnila zemeljska težnost in z njimi spremenljivo nalet. Vendar pa je njihova histotna majhna in primerna za zemljo, zato je neznatna tveganost. Drugačnja je stvar z velikimi meteoritskimi oblaki, v katerega zemlja ob-

časno zaide na svoji poti. Tu je nevarnost neprimerno večja tudi za samo ladjo in zato pač izbirajo za izstrelitev čas, ko je zemlja stran od takega oblaka. Fedinski pravi še, da je po doslej zbranih podatkih v okolici Lune sorazmerno malo meteoritov, kar daje upanje, da bo osvojitve Lune, vsaj kar se tega tiče, manj težavna.

Človek ni nikoli zadovoljen z doseženim. Komaj je svet zvedel o novem fantastičnem uspehu v vesolju, že se misli ljudi obračajo v prihodnost in že hočejo vedeti, kakšen bo nadaljnji korak. Leonovih dvajset minut je začetek novega obdobja osvajanja vesolja — svobodnega gibanja in dela kozmonavtov v prostoru. Da bi bilo to mogoče, je treba kozmonavtu omogočiti orien-tacijo, stabilizacijo telesa in smotno premikanje. Strokovnjaki pravijo, da je pri sedanjem stanju tehnike to mogoče doseči s pomočjo reaktivnih priprav, pritrjenih na hrsto kozmonavta, ki s pomočjo plinskih curkov, usmerjenih v prsi, glavo, hrbet, noge in boka, omogočajo kozmonavtu stabilen položaj telesa. Upravljanje z njimi je lahko avtomatizirano ali ročno. Premikanje bodo omogočile podobne priprave, pritrjene na poseben pasu na hrbtu in prsih, ki z reaktivnim delovanjem v smeri gibanja ali proti njemu omogočajo krotanje. Pravijo, da je za zdaj popolnoma realna naloga izdelati sistem, ki bo omogočal premikanje, orien-tacijo in zagotavljal regeneracijo zračne obloge v skafandru za dve do tri ure. Vse naprave bi tehtale okrog 30 kilogramov.

Velike medplanetarne postaje v človeško posadko izkrcanje na Luno, polet v drugem planetu, vse to so zdaj stvari, ki jim je izlet Leonova iz ladje, dal realno osnovo in jih približal bolj kot si je marsikdo upal misliti. Predsednik sovjetske akademije znanosti Keldiš pripoveduje o teh stvareh kot da gre za nekaj čisto navadnega. V vesolju bo treba v prihodnje opravišati vrsto del, pri katerih se tako izopolnjen robot-kosmonavt ne more zamenjati človeka. Predvsem bo treba montirati posamezne kose, ki jih bodo prinašale rakete v velike in dobro opremljene stalne postaje. Potrebna bodo popravila in zamenjave posameznih delov, prav tako redna izmenjava posadke na teh postajah. Vse to je nemogoče, ne da bi človek zapustil kabino vesoljske ladje. Še bolj bo to potrebno pri naskoku na Luno. JANEZ STANIČ

Že dvanaajsti sovjetski, prvenec

ZDA ugotavljajo, da zaostajajo v vesoljski tekmi

POSEBNI DOPIS ZA »DELO«

NEW YORK, 19. marca (Po telexu). Dvajset minut Alekseja Leonova je prešlo v zgodovino. Prvič je človek stopil v vesolje, ne več zaprt v svojo raketo, marveč se je kratko in malo odrinil v vesoljsko praznino, kot se potapljač odrine v morske globine. Tudi Američani so pozdravili to vesoljsko znamenitost, zraven pa so brž izražali, da je to že dvanaajsti sovjetski »prvenec« v vesoljski tekmi. Ugotovili so, da je bil čas za polet »Voshoda II« preračunan tako, da takoj odzame nekoliko sijaja ameriškiemu načrtu z vesoljsko ladjo »Geminii«, ki naj bi jo izstrelili v vesolje prihodnjega tedna s posadko dveh ljudi.

V našem času je znanost hkrati tudi politika in vojaška strategija, zato so obdobja vredni salto Alekseja Leonova razčlenili v Ameriki tudi s teh izhodišč. Predstavniki ameriškega vesoljskega programa so ocenili uspeh »Voshoda II« kot »logično nadaljevanje sovjetskega vesoljskega programa o poletih s človeškimi posadkami, kar jim je pomagalo odbržati vodstvo pred ZDA«. Podvign Leonova in Beljeva ni »nepričakovano«, so izjavili, s čimer so očitno hoteli prikriti »poklicno ljubosumnost« do sovjetskih kolegov, ki jim stalno uhajajo naprej v tej veliki, znameniti in izredno dragi tekmi.

To, da se je človek lotil od ladije v vesoljskem prostoru, je velik korak naprej v osvajanju Lune, to se pravi v ameriško-sovjetski prestižni tekmi. To pa je tudi korak naprej v prizadevanjih, da bi sestavili vesoljske postaje s človeško posadko, kar je že prednost v vojaškem vesoljskem tekmovalstvu. Leonov je na prvem sprelohu po vesolju ostal še vezan s »povolkov« na svojo ladjo, in če bi se po kakšnem nesrečnem naključju pretrgala, bi ostal v vesolju kot živ satelit, dokler ne bi spet priplaval v zemeljsko atmosfero, ko bi zgorel.

Američani mislijo, da so jih Rusi prehiteli najmanj za leto dni. Napovedani eksperiment, ki ga bodo izvedli pri-

Že dvanaajsti sovjetski, prvenec

ZDA ugotavljajo, da zaostajajo v vesoljski tekmi

POSEBNI DOPIS ZA »DELO«

NEW YORK, 19. marca (Po telexu). Dvajset minut Alekseja Leonova je prešlo v zgodovino. Prvič je človek stopil v vesolje, ne več zaprt v svojo raketo, marveč se je kratko in malo odrinil v vesoljsko praznino, kot se potapljač odrine v morske globine. Tudi Američani so pozdravili to vesoljsko znamenitost, zraven pa so brž izražali, da je to že dvanaajsti sovjetski »prvenec« v vesoljski tekmi. Ugotovili so, da je bil čas za polet »Voshoda II« preračunan tako, da takoj odzame nekoliko sijaja ameriškiemu načrtu z vesoljsko ladjo »Geminii«, ki naj bi jo izstrelili v vesolje prihodnjega tedna s posadko dveh ljudi.

V našem času je znanost hkrati tudi politika in vojaška strategija, zato so obdobja vredni salto Alekseja Leonova razčlenili v Ameriki tudi s teh izhodišč. Predstavniki ameriškega vesoljskega programa so ocenili uspeh »Voshoda II« kot »logično nadaljevanje sovjetskega vesoljskega programa o poletih s človeškimi posadkami, kar jim je pomagalo odbržati vodstvo pred ZDA«. Podvign Leonova in Beljeva ni »nepričakovano«, so izjavili, s čimer so očitno hoteli prikriti »poklicno ljubosumnost« do sovjetskih kolegov, ki jim stalno uhajajo naprej v tej veliki, znameniti in izredno dragi tekmi.

To, da se je človek lotil od ladije v vesoljskem prostoru, je velik korak naprej v osvajanju Lune, to se pravi v ameriško-sovjetski prestižni tekmi. To pa je tudi korak naprej v prizadevanjih, da bi sestavili vesoljske postaje s človeško posadko, kar je že prednost v vojaškem vesoljskem tekmovalstvu. Leonov je na prvem sprelohu po vesolju ostal še vezan s »povolkov« na svojo ladjo, in če bi se po kakšnem nesrečnem naključju pretrgala, bi ostal v vesolju kot živ satelit, dokler ne bi spet priplaval v zemeljsko atmosfero, ko bi zgorel.

Američani mislijo, da so jih Rusi prehiteli najmanj za leto dni. Napovedani eksperiment, ki ga bodo izvedli pri-

Vlak iztril v čilu

SANTIAGO, 19. marca — ČP. Na področju Ovala, 500 km severno od Santiaga, se je pripetila huda železniška nesreča, ki je terjala osem smrtnih žrtev, vsem ko je bil 16 potnikov ranjenih. Nesreča je je zgodila, ker sta nenadoma letela dva vagona potniškega vlaka.

Destur poljsnjue stališče Tunizije

TUNIS, 19. marca (AFP). Tu so sinoči objavili sporočilo CK socialistične stranke Destur, ki podpira izjavo predsednika Burgibea, da ni mogoče nič koristnega pričakovati od tega, če bi pretrgali diplomatske stike z bonasko vlado, dokler Bonn ne pošlje orožja Izraelu. Sporočilo izraža tudi obžalovanje, da so v nekaterih državah napadno razlagali tunizijsko stališče in izjavo predsednika Burgibea.

Peking: odpadniški sestanek

PEKING, 19. marca. Kitajska časopisna agencija je danes označila nedavni posvetovalni sestanek 19 komunističnih partij za »odpadniškega«. Pravi tudi, da je sestanek »nezakonito in enostranski« sklicalo vodstvo KP SZ.

Plenum CO sindikata družbenih del' vnosti

SARAJEVO, 19. marca (Tanjug). Tu je bil danes deveti plenum centralnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije, na katerem so razpravljali o nadaljnjih vlogi sindikalne podružnice v sistemu dohodka in samoupravljanja.

Telegrami

POPLAVA V VEHODNI POLJSKI — VARSAVA. Največje mesto vzhodne Poljske Przemysl je bilo včeraj delno pod vodo. Reka San je prestopila bregove in so morali okrog četrtino prebivalstva izseliti. Sprazniti so morali tudi več bolnišnic. Voda že upada.

COUVE DE MURVILLE PRIDE V RIM — PARIZ. Tu so sporočili, da bo francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville med 28. in 29. marcem obiskal Rim na povabilo italijanske vlade.

DELEGACIJA CSSR V DR VIETNAMU — PRAGA. V Hanoi je odpotovala češkoslovaška delegacija, ki jo vodi prometni minister Alois Indra. Sodelovala bo na konferenci socialističnih dežel o problemih prometa.

SESTANEK ZAHODNOEVROPSKIH SOCIALISTIČNIH VODITELJEV — LONDON. Tu bo 24. in 25. aprila sestanek zahodnoevropskih socialističnih voditeljev, na katerem bodo obravnavali evropski skupni trg in evropsko združanje za svobodno trgovino.

ODBITA ZAHTEVA JUZNOAFRISKE REPUBLIKE — HAAG. Mednarodno sodišče v Haagu obravnava tožbo Etiopije in Liberije proti Južnoafriški republiki zaradi politične rasne diskriminacije. Predvčeršnjim je bila prva obravnava. Predstavniki sodišča, ki je sporočil, da ni sprejeta zahteva Južnoafriške republike, da bi spremenili sestav sodišča.

RAUL CASTRO NA POLJSKEM — VARSAVA. Sem je prispel drugi sekretar združene revolucionarne socialistične partije Kuba Raul Castro.

NACIONALIZACIJA TREH PETROLEJSKIH DRUŽEV V INDOEZIJU — DZAKARTA. Predsednik Sukarno je včeraj objavil nacionalizacijo treh petrolejskih družb, ki delujejo v Indonezijski izpred vojne. Pripadale so britansko-nizozemskemu kapitalu.

KONGOSKI VODITELJI V SUDANU — KARTUM. Predsednjim so prispeli v Kartum predsednik uporniške vlade Goma Ghenei, zunanji minister Kanza in komandant oboženih sil general Olanga. Sprejel jih bo premier Khalifa.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V GRČIJI — ATENE. V severni Grčiji so železničarji stavkali dva dni, v južni Grčiji pa so stavko podaljšali še za dva dni, ker vlada ni izpolnila njihovih zahtev. Zahtevalo za 65 odstotkov višjo potniško osnovo, večje mezde in posebno doplačilo za delo ob nedeljah in praznikih.

JAPONSKA JEDRSKA PODMORNICA — TOKIO. V mestu Komiaki so sporočili, da bo Japonska kmalu sestavljala program za zgraditev japonske jedrske podmornice. Gradnji naj bi jo začeli notem, ko bodo dogradili tretnosko ladjo na jedrski pogon.

PODZEMSKA EKSPLOZIJA PRI ALEUTHIH — WASHINGTON. Ameriško obrambno ministrstvo je sporočilo, da bodo novembra sprožili podzemsko jedrsko eksplozijo blizu Aleutskih otokov. Eksplozija bo na globini 700 m in bo imela moč 80 kiloton.

Jutri pohod črncev na Montgomery

Johnson mobiliziral nacionalno gardo, da bi pohod neovirano potekal

WASHINGTON, 19. marca (Tanjug — AFP — AP). V Selmi teko zadnje priprave za veliki pohod črncev iz Selme v glavno mesto Alabame, Montgomery. Pohod se bo začel v nedeljo popoldne. Odboril ga je federalni sodnik Frank Johnson, ki je prepovedal alabamskim oblastem, da bi intervenirale. Predsednik Lyndon Johnson pa je sporočil, da bo mobiliziral nacionalno gardo v zvezi z državi Alabami, tako da bi lahko »pohod za državljanske pravice« neovirano potekal. Črnski voditelj Martin Luther King je povedal, da se bo pohoda udeležilo okrog 10.000 ljudi, ki bodo 80 km dolgo pot od Selme do Montgomeryja prehodili v štirih dneh. V ozračju vsakdanjih aretacij, spopadov in obračunavanja med policijo in demonstrantmi zdaj King koncuje zadnje priprave na ta prostni pohod.

Alabamski guverner Wallace je na skupni seji predstavniškega doma in senata države Alabame dejal: »To je sklop zveznih oblasti, ki so odobrili pohod črncev, skrivarčev, dodal pa je, da se bodo alabamske oblasti pokorile temu sklepu. Še več, na alabamskih cestah bodo zagotovile zaščito udeležencem pohoda, češ: »Če je federalna vlada že odobrila ta pohod, potem je treba dati potrebno pomoč, da bo stvar potekala brez nasilja.«

Zadnje vesti

Tito v Sidu

SID, 19. marca (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je obiskal danes popoldne Sid, kjer so ga pričakali in pozdravili predstavniki lokalnih oblasti. Med enurnim obiskom si je ogledal galerijo slik Save Sumanovića, potem pa je obiskal mater tega znanega slikarja Perro Sumanovića in se zadržal z njo v prijateljskem razgovoru. Stevilni prebivalci Sida, ki so se zbrali pred galerijo, so prisrčno pozdravljali visokega gosta.

Sprejem v klubu poslancev

LJUBLJANA, 19. marca. Sekretar CS ZKS Miha Marinko je priredil nocoj v klubu poslancev sprejem za tuje delegacije na V. kongresu ZKS, ki so se ga udeležili predstavniki deželnih komitejev KPA za Koroško in Štajersko, deželnega komiteja KPI za Furlanijo in Julijsko krajino, deželnega komiteja socialistične stranke Italije za Furlanijo in Julijsko krajino, deželnega komiteja socialistične stranke proletarske enotnosti za Furlanijo in Julijsko krajino, predstavniki slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta in zveze slovenskih organizacij na Koroškem, na sprejemu pa so bili tudi Vida Tomšič, Albert Jakopič ter še nekateri člani IK CK ZKS oziroma CK ZKS in drugi.

Žalovanje v SFRJ ob smrti Deja

BEograd, 19. marca (Tanjug) — V znak sočustvovanja jugoslovanskega z romunskim ljudstvom ob smrti Georgehu Deja je ZIS sklenil, da se 20. marca in na dan pogreba na vseh javnih postojih izobesijo zastave na pol droga in odpovedo zabavne prireditve v vsej državi.

Vreme 19. MARCA 1965

Temperature

	07	13
Ljubljana	1	14
Planica	-3	8
Brnik	-2	12
Maribor	1	14
Slov. Gradec	-2	11
Nov. mesto	-1	14
Koper	6	10
Kredarica	-4	-3
Reka	6	13
Pulj	7	14
Split	10	14
Dubrovnik	9	13
Zagreb	0	14
Beograd	4	16
Sarajevo	-1	14
Skopje	6	14
Titograd	8	16
Celovec	-1	10
Gradec	-2	13
Dunaj	-2	14
Milano	10	11
Genova	10	13
Zürich	6	8
München	5	8
Benetke	5	8

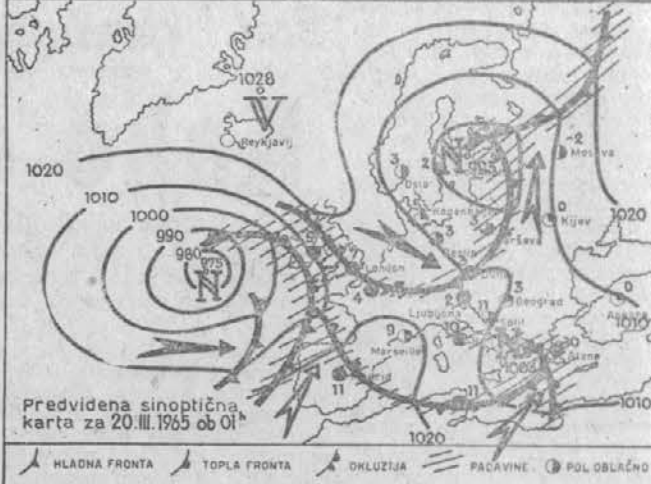
Prognosa

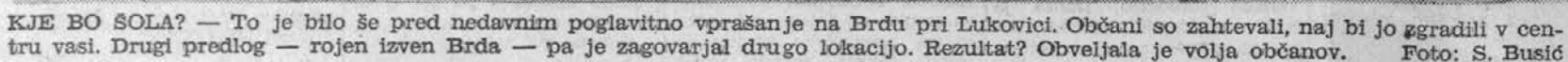
VREMENSKA SliKA
Frontalne mase se pomikajo preko srednje Evrope proti jugovzhodu. Za njimi dotoka proti Alpam hladnejše zrak, hkrati pa se preko zahodne Evrope krepi greben visokega zračnega pritiska.

NAPOVED SLOVENIJA
Poneči in jutri pretežno oblačno, dopoldne prehodno manjše padavine z obilno, popoldne delno izboljšanje. Najvišje nočne temperature malo nad 0, v Primorju 5, najvišje dneвне od 4 do 8.

NAPOVED ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE
Pretežno oblačno, v severnih krajih vmes manjše padavine.

OBETI ZA NEDELJO
V nedeljo bo dopoldne distoma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.

Po teh cenah prodajajo vse poslovalnice podjetij na območju mesta Ljubljane.
— Podjetje trenutno nima na zalogi tega izdelka.
Potrošnike prosimo, da nam sporočijo, če objavljene cene niso točne. Prosimo jih tudi, da nam sporočijo svoje želje glede oblike vrste izdelkov in načina objavljania cen.

Zdravstveni dom LOGATEC razpisuje ponovno delovno mesto BABICE za krajevni okoliš ROVTE Nastop službe takoj ali po dogovoru. Česetni dohodki po pravilniku zavoda. Raz- pis velja do zasedbe de- lovnega mesta. 2323	DELAVCA ki ima veselje do priložitve za kurjača sprejememo takoj Pismene ponudbe pošljite UPRAVI ZGRADBE SOLE ZA SREDNJI MEDICIN- SKI KADER, Saranoviče- va ulica 5 — Ljubljana. 2422
--	--

Interesenti naj vložijo ponudbo osebno ali pisмено
v splošnem sektorju podjetja.

Razpis velja do 15. aprila 1965.

2361

Stevilko zaključuje zelo zajetno in spretno obdelano gradivo za stalni rubriki »Iz plantske literature in »Razgled po svet«.

BELJAJEV IN LEONOV SPET NA ZEMLJI — Zadnja sovjetska kozmonavta Pavel Beljajev in Aleksij Leonov, ki sta v vesolju opravila nov pomemben poskus in tako še bolj približala trenutku, ko bo človek lahko poletel na Luno, sta včeraj po 26 in pol urah letenja srečno pristala. Nov poskus so v Sovjetski zvezi pozdravili z neizmernim navdušenjem. Povsod po svetu pa komentirajo pomen poskusa za polet na Luno. Na sliki: Beljajev in Leonov na Rdečem trgu v Moskvi. Foto: AP

S PRVIM KOZMONAVTOM — Oktobra lani sta se junaka dneva, polkovnik Beljajev in podpolkovnik Leonov ob Črnem morju fotografirala skupaj s prvim kozmonavtom Jurijem Gagarinom. Takrat sta bila že sredi priprave za svoj polet. Foto: TASS

MARTIN LUTHER KING PRIPRAVLJA POHOD NA MONTGOMERY — Črnski voditelj dr. Martin Luther King je sporočil, da se bo v nedeljo začel pohod na prestolnico segregacionističnega guvernerja Wallacea. »Pohod za državljanske pravice« je odobril federalni sodnik Frank Johnson, ki je hkrati oblastem v Alabami prepovedal, da bi intervenirale. Na sliki: med pohodom v sredo, ko je deževalo. Foto: AP

Nadaljevanje s prve strani

Kandidatna lista

Marinc Andrej, Marinko Miha, Mikš Boris, Mirković Franček, Modic Lev, Mušič Jože, Novak Karla, Osredkar dr. inž. Milan, Perovšek Franc, Picelj Zdenko, Polič Zoran, Popič Franc, Regent Ivan, Remškar Tine, Renko Ivan, Ribičič Mitja, Ros Ivan, Rožič Marjan, Rudolf Janko, Seliger Drago, Simončič Franc, Skok Tone, Smole Janko, Smole Jože, Stanovnik Janez, Škopnik Ljodica, Segedin dr. Ruz, Skorjanc Jožica, Stefe Anžon, Štifter Milena, Sulaj Ivanka, Tavčar Ivo, Tomšič Vida, Tribušon Tone, Trobec Marta, Truppi Stanko, Turk Franjo, Tušek Franc, Vengust Albin, Vilnik Danica, Vilfan dr. Joža, Vižintin Milan, Vratuš dr. Anton, Zihner Boris, Zupančič Marija, Zupančič Vladimir in Znidaršič Cvetko.

Kandidati za člane revizijske komisije ZK Slovenije: Jančar Mica, Kočar Magda, Košmelj Miran, Potrč Ivan, Rebernik Janko, Remec Mirko, Rems Milan, Širok Franc in Škerbič Majda.

Kandidati za člane kontrolne komisije ZK Slovenije: Bajc Zmaga, Bunc Bojan, Drujavec Tončka, Gaspari Edo, Gruden Slavica, Hoger Miro, Kavčič Jože, Lenarčič Marjan, Prešeren Cilka, Redžek Maks, Rečnik Vinko, Skok Jožpe, Vidmar Marjan, Zlatnar Mirko in Zen Jaka.

Dej umrl

Izen, posledica trpljenja in naporov na trnovi poti revolucionarja, je nenadoma pretrgala nit njegovega življenja. Gheorghe Gheorghiu je že leta 1912, star enajst let, krenil po svetu za delom in kruhom. Kot sin proletarske družine v fevdalni Rumuniji ni imel druge izbire. Čeprav po naravnih bogastvih med prvimi na svetu je bila Rumunija, ki jo je iskričala nemška, maščevanja in revna aristokracija ter ozka kila francosko nastrojenega kapitala, ena najbolj zaostalih dežel, v kateri je vladala strahotna revščina. Mladi delavec se je že zgodaj priključil revolucionarnemu gibanju in je leta 1930 postal član ilegalne komunistične partije. Kmalu je bilo njegovo ime povezano z najslavnejšimi poglavi revolucionarnega boja v Rumuniji. Leta 1932 so ga na nacionalni konferenci železničarskih delavcev izvolili za predsednika akcijskega odbora, ki je organiziral veliko stanko železničarjev in dalosen na petrolejskih pogajanjih. Stanka je izbruhnila naslednjega leta in njeno središče je bilo v industrijskem mestu Resita, kjer je delal Gheorghiu. Reakcionarni režim je stanko v krvi zatrl. Še danes velja Resita za ime, ki simbolizira predvojni revolucionarno gibanje rumunskega delavstva. Gheorghiu in ostali voditelji partije so prišli pred vojaško sodišče, ki jih je obsodilo na dolgaletno ječo. V kazniščih Doitana in Dej je Gheorghe Gheorghiu organiziral partijsko delo in bil ves čas duhovni vodja političnega udejstvovanja rumunskih komunistov. Med akcijami v deželnem zaporu je dobil svoje ilegalno ime in ko je avgusta 1944 po razpadu A. mesecjevega fašističnega režima vodstvo komunistične partije pobegnilo iz kaziščnic, je bil Gheorghe Gheorghiu Dej znan že široko po deželi.

Drzne sanje

posebnimi rokavicami in obutvijo. Zgrajen je tako, da se kozmonavt v njem lahko svobodno giblje.

K skafandru so pritrjene posebne cevi, ko katerih kozmonavt dobi kisik za dihanje in zrak za ventilacijo prostora okrog telesa. Njegov organizem namreč oddaja vsako uro približno 90 do 300 kilokalorij toplote in če ne bi bilo ventilacijskega sistema, bi mu grozila toplotna kap. V skafandru je vgrajena tudi samostojna električna mreža, ki omogoča zvezo z ladjo in delovanje aparatur, ki nadzorujejo fiziološke funkcije kozmonavtovega organizma.

Posebno težavo je bilo treba premagati v zvezi z zagotovitvijo normalnega pritiska v skafandru. Minimum, ki ga telo še prenese, znaša štiri desetice atmosfere, pa še pod takim pritiskom v notranjosti bi se skafander napihal kot žoga in gibanje bi bilo zelo oteženo. Sovjetski znanstveniki so našli za ta problem originalno rešitev. Znano je, da največjo nevarnost pri prenašanju pritiska povzročajo dušik, nakopičen v človeškem organizmu. Znanstveniki so to težavo rešili tako, da so kozmonavtu dali že na zemlji za približno 1 uro dihanja čistega kisika, kar je povzročilo, da je iz organizma izginil ves dušik.

Drugo vprašanje, ki zanima mnoge, je, ali ni pri svobodnem gibanju izven ladje, prevelika nevarnost meteoritov. Geofizik dr. Fedinski odgovarja na to vprašanje, da je v prostoru, kjer se gibljejo vesoljske ladje, res mnogo drobnejših meteoritov, ki jih je pritegnila zemeljska težnost in zdaj spremljajo naš planet. Vendar pa je njihova hitrost majhna in njihova težnost, zato je neznatna tudi njihova energija in kot vse kaže, ne pomenijo resne nevarnosti. Drugačnja je stvar z velikimi meteoritskimi oblaki, v katerih zemlja ob-

marca 1961. Dan pred njegovo smrtjo so ga drugi izvolili za šefa države.

Prijateljska sosedna država je izgubila z njim pomembnega politika, odločnega revolucionarja, stvaritelja samostojne socialistične poti, ki je Rumunijo vzdignila iz zaostalosti in ji zagotovila ugledno in pomembno mesto v mednarodnem političnem življenju in v mednarodnem delavskem gibanju. Z njegovim imenom je povezan tudi nagov raznih prijateljskih odnosov med Rumunijo in Jugoslavijo. Njegova smrt je boleče odjeknila tudi med našimi narodi.

Doslej

dij, ki lahko prevzame več članov posadke. O namenu poleta je glavni konstruktor povedal: »Posadki nismo dali nobenih nobenih rekordnih ciljev. Bistveno je, da premislimo tveganje in da dosežemo najmanjše rezultate. Za uspeh tega poskusa je imel velik kolektiv strokovnjakov veliko dela.«

Beljajev in Leonov oktobra lani nista bila prisotna pri vletu Komarova, Feoktistova in Jegorova, ker sta se takrat pripravljala na svoj polet. Tako na začetku poleta so Leonova po radiu vprašali, kakšna se mu zdi Zemlja iz vesoljskega prostora. Odgovoril je: »Bom pa stopil ven in pogledal.« Ko je včera ob 11.30 Leonov res stopil iz ladje, je bila ta nad Kavkazom. To je kontrolni na Zemlji sporočil sam in dejal, da so pod njim oblaki. Poveljnik Beljajev pa, ki je napeto spremljal drzni korak svojega sopotnika, je razburjeno sporočil: »Človek je stopil v vesoljsko prostranstvo, prosti plava. Pogoj so normalni...«

Drzne sanje

posebnimi rokavicami in obutvijo. Zgrajen je tako, da se kozmonavt v njem lahko svobodno giblje.

K skafandru so pritrjene posebne cevi, ko katerih kozmonavt dobi kisik za dihanje in zrak za ventilacijo prostora okrog telesa. Njegov organizem namreč oddaja vsako uro približno 90 do 300 kilokalorij toplote in če ne bi bilo ventilacijskega sistema, bi mu grozila toplotna kap. V skafandru je vgrajena tudi samostojna električna mreža, ki omogoča zvezo z ladjo in delovanje aparatur, ki nadzorujejo fiziološke funkcije kozmonavtovega organizma.

Posebno težavo je bilo treba premagati v zvezi z zagotovitvijo normalnega pritiska v skafandru. Minimum, ki ga telo še prenese, znaša štiri desetice atmosfere, pa še pod takim pritiskom v notranjosti bi se skafander napihal kot žoga in gibanje bi bilo zelo oteženo. Sovjetski znanstveniki so našli za ta problem originalno rešitev. Znano je, da največjo nevarnost pri prenašanju pritiska povzročajo dušik, nakopičen v človeškem organizmu. Znanstveniki so to težavo rešili tako, da so kozmonavtu dali že na zemlji za približno 1 uro dihanja čistega kisika, kar je povzročilo, da je iz organizma izginil ves dušik.

Drugo vprašanje, ki zanima mnoge, je, ali ni pri svobodnem gibanju izven ladje, prevelika nevarnost meteoritov. Geofizik dr. Fedinski odgovarja na to vprašanje, da je v prostoru, kjer se gibljejo vesoljske ladje, res mnogo drobnejših meteoritov, ki jih je pritegnila zemeljska težnost in zdaj spremljajo naš planet. Vendar pa je njihova hitrost majhna in njihova težnost, zato je neznatna tudi njihova energija in kot vse kaže, ne pomenijo resne nevarnosti. Drugačnja je stvar z velikimi meteoritskimi oblaki, v katerih zemlja ob-

Že dvanaajsti sovjetski, prvenec

ZDA ugotavljajo, da zaostajajo v vesoljski tekmi

POSEBNI DOPIS ZA »DELO«

NEW YORK, 19. marca (Po telexu). Dvajset minut Aleksija Leonova je prešlo v zgodovino. Prvič je človek stopil v vesolje, ne več zaprt v svojo raketo, marveč se je kratko in malo odpravil v vesoljsko praznino, kot se potapljač odprine v morske globine. Tudi Američani so pozdravili to vesoljsko znamenitost, zraven so pa brž izračunali, da je to že dvanaajsti sovjetski »prvenec« v vesoljski tekmi. Ugotovili so, da je bil čas za polet »Voshoda II« preračunan tako, da takoj odzvanje nekoliko sijaja ameriškem načrtu z vesoljsko ladjo »Gemini«, ki naj bi jo izstrelili v vesolje prihodnji teden s posadko dveh ljudi.

V našem času je znanost dohitela svojega tekmeča. Zato jih je zdaj sovjetski eksperiment z »Voshodom II« grenko razočaral, in medtem ko so v Washingtonu trdili, da so to že »pričakovale«, so v Cape Kennedyju vendarle priznali svoje »popolno presenečenje«.

Z »Gemini« je naj bi prvič poletela v vesolje dva Američana. Šele z »Gemini II«, verjetno v juniju, naj bi poletel v vesolje kozmonavt, ki bi prvič prišel neposredno v stik s kozmičnim prostorom. Odpril naj bi pokrov kabine in dvignil glavo iz nje, tako da bi preizkusil začetno moč svoje obleke. Srečanje v vesolju bi skušali doseči šele konec leta, medtem ko je bil prvi sprehod po vesolju v narču šele prihodnje leto, poleti ali jeseni.

Sovjetska prednost se je tako povečala. »Vesoljska akrobacija« podkovnika Leonova je znamenita in zgodovinska. To je pogumna moč, ki zasluži občudovanje, skupaj z umejniki in tehniko, ki so mu omogočili ta podvig. S temi besedami priznanja je neki ameriški komentator davi pozdravil uspeh Aleksija Leonova. Hkrati pa je postavil vprašanje, ali bi bilo mogoče te dvojne velikanske izdatke skriti na en sam izdelek. Ali v zgodovinskih relacijah našega planeta, njegovih problemov in resničnih potreb za-

Američani mislijo, da so jih Rusi prehiteli najmanj za leto dni. Napovedani eksperimenti, ki ga bodo izvedli prihodnji teden, naj bi ustvarili vtis, da Američani uspešno

Bonn: predlog za podaljšanje zastaranja

BONN, 19. marca (AP) — Pravni odbor zahodnonemškega Bundestaga je včeraj sklenil predlagati, naj bi podaljšal rok za preganjanje zločincev, ki so krivi umorov in genocidnih zločinov, za deset let. Menijo, da bo Bundestag razpravljal o tem predlogu 25. marca.

Vlak iztril v čilu

SANTIAGO, 19. marca (AP). Na področju Ovala, 500 km severno od Santiaga, se je pripetila huda železniška nesreča, ki je terjala osem smrtnih žrtev, vtem ko je bil 16 potnikov ranjenih. Nesreča se je zgodila, ker sta nenadoma iztrila dva vagona potniškega vlaka.

Peking: odpadniški sestanek

PEKING, 19. marca. Kitajska časopisna agencija je danes objavila nedavni posvetovalni sestanek 19 komunističnih partij za vodstvenih delavcev KP SZ.

Enum CO sindikata družbenih de'vnosti

SARAJEVO, 19. marca (Tanjug). Tu je bil danes deveti plenim centralnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije, na katerem so razpravljali o nadaljnjih vzlogih sindikalne podružnice v sistemu dohodka in samoupravljanja.

Telegrami

POPLAVA V VZHOJNI POLJSKI — VARSAVA. Največje mesto vzhodne Poljske Erasmaj je bilo včeraj delno pod vodo. Reka San je prestopila bregove in so morali okrog četrtino prebivalstva izseliti. Sprazniti so morali tudi neko bolnišnico. Voda še upada.

COUVE DE MURVILLE PRIDE V RIM — PARIZ. Tu so sporočili, da bo francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville med 26. in 29. marcem obiskal Rim na povabilo italijanske vlade.

DELEGACIJA CSSR V DE VIETNAMU — PRAGA. V Hanoi je odpotovala češkoslovaška delegacija, ki jo vodi prometni minister Alois Indra. Sodelovala bo na konferenci socialističnih dežel o problemih prometa.

SESTANKE ZAHODNOEVROPSKIH SOCIALISTIČNIH VOJEDTELJEV — LONDON. Tu bo 24. in 25. aprila šest nek zahodnoevropskih socialističnih voditeljev, na katerem bodo obravnavali evropski skupni trg in evropsko združeno za svobodno trgovino.

ODEBITA ZAHTEVA JUŽNOAFRIKESKE REPUBLIKE — HAAG. Mednarodno sodišče v Haagu obravnava tožbo Etipije in Liberije proti Južnoafriški republiki zaradi politike rasne diskriminacije. Predvčeršnjim je bila prva obravnava. Predstavniki sodišča pa je sporočili, da ni sprejeta zahteva Južnoafriške republike, da bi spremenili sestav sodišča.

RAUL CASTRO NA POLJSKEM — VARSAVA. Sem je prišel drugi sekretar združene revolucionarne socialistične partije Kube Raul Castro.

NACIONALIZACIJA TREH PETROLEJSKIH DRUŽB V JAPONI — TOKIO. Predsednik Sukarno je včeraj objavil nacionalizacijo treh petrolejskih družb, ki delujejo v Indonezijski izpod vojne. Pripadale so britansko-nizozemskemu kapitalu.

KONGOSKI VODITELJI V SUDANU — KARTUM. Predsednikom so prispele v Kartum predsednik uprniške vlade Konga Gbenle, zunanji minister Kanza in komandant oboroženih sil general Olenza. Sprejel jih je premier Khalifa.

STAVKA ŽELEZNICARJEV V GRČIJI — ATENE. V severni Grčiji so železničarji stavkali dva dni. Južni Grčiji pa so stavko podaljšali še za dva dni, ker vlada ni izpolnila njihovih zahtev. Zahtevalo za 65 odstotkov višje političinske osnove, večje meze in posebno doplačilo za delo ob nedeljah in praznikih.

JAPONSKA JEDRSKA PODMORNICA — TOKIO. V mestu Komaki so sporočili, da je Japonska kmalu začela postavljati program za zgraditev japonske jedrske podmornice. Graditi naj bi jo začeli, ntem ko bodo dogradili treosko ladjo na jedrski pogon.

PODZEMSKA EKSPLOZIJA PRI ALEUTIH — WAŠINGTON. Ameriško obrambno ministrstvo je sporočilo, da bodo novembra sprožili podzemsko jedrsko eksplozijo blizu Aleutskih otokov. Eksplozijo, bo na globini 700 m in bo imela moč 80 kiloton.

Titoovo sožalje ob smrti Deja

BEograd, 19. marca (Tanjug) — Predsednik republike in generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito je poslal državniemu svetu LR Rumunije in CK Rumunske delavske partije naslednje brzojavke:

»Nenadna in prezgodnja smrt velikega sina rumunskega ljudstva in revolucionarja prvega sekretarja CK Rumunske delavske partije in predsednika državnega sveta LR Rumunije Gheorghe Gheorghiu Deja nas je globoko pretresla. V imenu jugoslovanskih narodov, CK ZKJ in v svojem imenu vam izražam naše najgloblje sožalje. S smrtjo tovariša Deja izgublja rumunsko ljudstvo in mednarodno revolucionarno delavsko gibanje enega najvidnejših in najspodobnejših borcev in voditeljev. Njegovo ime je nerazdružno povezano z najslavnejšim obdobjem zgodovine rumunskega ljudstva ter bo trajni simbol borbe vaše partije in ljudstva kakor tudi mednarodnega delavskega gibanja za zmago socializma v svetu, za obratitev in krepitev miru, za enakopravnost ter neodvisnost narodov in držav. S smrtjo tovariša Deja so jugoslovanski narodi izgubili velikega prijatelja in zagovornika vsestranskega sodelovanja med obema sosednjima socialističnima državama. Spomin na velikega revolucionarja in s bora bo trajno živel v našem ljudstvu in vrstah ZKJ.«

Predsednik republike Tito je v svojem imenu in v imenu soproge Jovanke sporočil izraze najglobljega sožalja tudi družini pokojnega Gheorghiu Deja.

Sožalji Petra Stambolića in Kofe Panovića

BEograd, 19. mar. (Tanjug). Predsednik ZIS Petar Stambolić je poslal predsedniku ministrskega sveta LR Rumunije Ionu Gheorgheu Maurerju naslednje brzojavke: »Ob nenadni smrti velikega revolucionarja in državnika predsednika državnega sveta LR Rumunije Gheorghe Gheorghiu Deja sprejmite v imenu ZIS in v mojem imenu izraze najglobljega sožalja.«

Državni sekretar za zunanje zadeve Kofa Popović pa je sporočil izraze sožalja zunanjemu ministru LR Rumunije Corneliu Manescutju.

Žalovanje v SFRJ

BEograd, 19. marca (Tanjug) — V znak sočustvovanja jugoslovanskega z rumunskim ljudstvom ob smrti Gheorghiu Deja je ZIS sklenil, da se 20. marca in na dan pogreba na vseh javnih poslopih izobesijo zastave na pol droga in odpovedo zabavne prireditve v vsej državi.

Sprejem v klubu poslancev

LJUBLJANA, 19. marca. Sekretar CS ZKS Miha Marinko je priredil nocoj v klubu poslancev sprejem za tuje delegacije na V. kongresu ZKS, ki so se ga udeležili predstavniki delniških komitejev KPA za Korosko in Stajersko, delnega komiteja KPI za Furlanijo in Julijsko krajino, delnega komiteja socialistične stranke Italije za Furlanijo in Julijsko krajino, delnega komiteja socialistične stranke proletarske enotnosti za Furlanijo in Julijsko krajino, predstavniki slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta in zveze slovenskih organizacij na Koroskem, na sprejemu pa so bili tudi Vida Tomšič, Albert Jakopič ter še nekateri člani IK CK ZKS ozioroma CK ZKS in drugi.

Zadnje vesti

Titovo sožalje ob smrti Deja

BEograd, 19. marca (Tanjug) — Predsednik republike in generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito je poslal državniemu svetu LR Rumunije in CK Rumunske delavske partije naslednje brzojavke:

»Nenadna in prezgodnja smrt velikega sina rumunskega ljudstva in revolucionarja prvega sekretarja CK Rumunske delavske partije in predsednika državnega sveta LR Rumunije Gheorghe Gheorghiu Deja nas je globoko pretresla. V imenu jugoslovanskih narodov, CK ZKJ in v svojem imenu vam izražam naše najgloblje sožalje. S smrtjo tovariša Deja izgublja rumunsko ljudstvo in mednarodno revolucionarno delavsko gibanje enega najvidnejših in najspodobnejših borcev in voditeljev. Njegovo ime je nerazdružno povezano z najslavnejšim obdobjem zgodovine rumunskega ljudstva ter bo trajni simbol borbe vaše partije in ljudstva kakor tudi mednarodnega delavskega gibanja za zmago socializma v svetu, za obratitev in krepitev miru, za enakopravnost ter neodvisnost narodov in držav. S smrtjo tovariša Deja so jugoslovanski narodi izgubili velikega prijatelja in zagovornika vsestranskega sodelovanja med obema sosednjima socialističnima državama. Spomin na velikega revolucionarja in s bora bo trajno živel v našem ljudstvu in vrstah ZKJ.«

Predsednik republike Tito je v svojem imenu in v imenu soproge Jovanke sporočil izraze najglobljega sožalja tudi družini pokojnega Gheorghiu Deja.

Sožalji Petra Stambolića in Kofe Panovića

BEograd, 19. mar. (Tanjug). Predsednik ZIS Petar Stambolić je poslal predsedniku ministrskega sveta LR Rumunije Ionu Gheorgheu Maurerju naslednje brzojavke: »Ob nenadni smrti velikega revolucionarja in državnika predsednika državnega sveta LR Rumunije Gheorghe Gheorghiu Deja sprejmite v imenu ZIS in v mojem imenu izraze najglobljega sožalja.«

Državni sekretar za zunanje zadeve Kofa Popović pa je sporočil izraze sožalja zunanjemu ministru LR Rumunije Corneliu Manescutju.

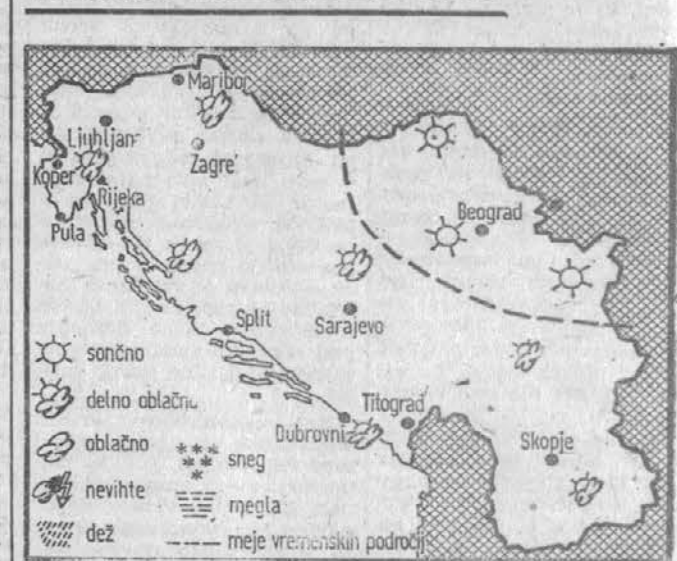
Žalovanje v SFRJ

BEograd, 19. marca (Tanjug) — V znak sočustvovanja jugoslovanskega z rumunskim ljudstvom ob smrti Gheorghiu Deja je ZIS sklenil, da se 20. marca in na dan pogreba na vseh javnih poslopih izobesijo zastave na pol droga in odpovedo zabavne prireditve v vsej državi.

Sprejem v klubu poslancev

LJUBLJANA, 19. marca. Sekretar CS ZKS Miha Marinko je priredil nocoj v klubu poslancev sprejem za tuje delegacije na V. kongresu ZKS, ki so se ga udeležili predstavniki delniških komitejev KPA za Korosko in Stajersko, delnega komiteja KPI za Furlanijo in Julijsko krajino, delnega komiteja socialistične stranke Italije za Furlanijo in Julijsko krajino, delnega komiteja socialistične stranke proletarske enotnosti za Furlanijo in Julijsko krajino, predstavniki slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Trsta in zveze slovenskih organizacij na Koroskem, na sprejemu pa so bili tudi Vida Tomšič, Albert Jakopič ter še nekateri člani IK CK ZKS ozioroma CK ZKS in drugi.

Vreme 19. MARCA 1965

Temperature	
	07
Ljubljana	13
Planica	14
Brnik	12
Maribor	14
Slov. Gradec	11
Novo mesto	14
Koper	10
Kredarica	13
Roka	13
Spilj	14
Dobrovnik	14
Zagreb	14
Beograd	16
Sarajevo	14
Skopje	14
Titograd	16
Celovec	10
Gradec	13
Dunaj	13
Milano	11
Genova	13
Zürich	6
München	8
Benetke	5

Prognoza	
VREMENSKA SLIKA	
Frontalne motnje se pomikajo preko srednje Evrope proti jugovzhodu. Za njimi doteka proti Alpam hladnejši zrak, hkrati pa se preko zahodne Evrope krepi groben visokozračni pritisk.	
NAPOVED SLOVENIJA	
Ponoči in jutri pretežno oblačno, dopoldne prehodno manjše padavine z oblačnostjo, popoldne delno izboljšanje. Najnižje nočne temperature malo nad 0, v Priljublju 5, najvišje dnevne od 4 do 8.	
NAPOVED ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE	
Pretežno oblačno, v severnih krajih vmes manjše padavine.	
OBETI ZA NEDELJO	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

Obeti za nedeljo	
V nedeljo bo dopoldne deloma sončno, popoldne vmes krajnje plohe.	

</